MASARYKOVA UNIVERZITA

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

GEOGRAFICKÝ ÚSTAV

Objektivní realita a subjektivní faktor v regionálním rozvoji na příkladu města Žďár nad Sázavou

Diplomová práce

Bc. Jana Poulová

Vedoucí práce: **doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.**

BRNO 2017

Bibliografický záznam

Autor:	Bc. Jana Poulová
	Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
	Geografický ústav
Název práce:	Objektivní realita a subjektivní faktor v regionálním rozvoji na příkladu města Žďár nad Sázavou
Studijní program:	Geografie a kartografie
Studijní obor:	Aplikovaná geografie
Vedoucí práce:	doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.
Akademický rok:	2017/2018
Počet stran:	73 + 16
Klíčová slova:	Regionální rozvoj, územní plánování, strategické plánování, územní samospráva, Žďár nad Sázavou

Bibliografic Entry

Author:	Bc. Jana Poulová Faculty of Science, Masaryk University Department of Geography
Title of Thesis:	Objective reality and subjective factor in regional development on the example of the town of Žďár nad Sázavou
Degree Programme:	Geography and Cartography
Field of Study:	Applied Geography
Supervisor:	doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.
Academic Year:	2017/2018
Number of Pages:	73 + 16
Keywords:	Regional development, spatial planning, strategic planning, local self-government, Žďár nad Sázavou

Abstrakt

Regionální rozvoj jakéhokoliv území se odehrává jednak v rovině koncepční, plánovací či politické, jednak v rovině individuální, občanské či vztahové. Přitom se prosazují nejrůznější subjekty zastupující rozmanité, často protichůdné zájmy. Zjednodušeně je lze definovat jako veřejnou správu, podnikatelskou sféru a veřejnost včetně neziskových organizací. Diplomová práce se zaměřuje na identifikaci těchto aktérů a jejich zájmů na území města Žďár nad Sázavou. Cílem je posoudit, do jaké míry se shodují i rozcházejí v názorech na řešení konkrétní problematiky i celkového rozvoje.

Abstract

The regional development of territories of all kinds takes place on the one hand in a conceptual, planning or political level, on the other hand in an individual, civic, or relational context. At the same time, various bodies representing diverse, often contradictory interests are being promoted. These bodies can be simply defined as the public administration, the business sector, the public and the non-profit organizations. This diploma thesis focuses on the identification of these actors and their interests in the territory of the city Žďár nad Sázavou. The aim is assessing the extent to which they agree and disagree in their views on the solution of specific problems and general development.

MASARYKOVA UNIVERZITA
Přírodovědecká fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Akademický rok: 2017/2018

Ústav:	Geografický ústav
Studentka:	Bc. Jana Poulová
Program:	Geografie a kartografie
Obor:	Aplikovaná geografie

Ředitel *Geografického ústavu* PřF MU Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu MU určuje diplomovou práci s názvem:

Název práce:	Objektivní realita a subjektivní faktor v regionálním rozvoji na příkladu města Žďár nad Sázavou
Název práce anglicky:	Objective reality and subjective factor in regional development on the example of the town of Žďár nad Sázavou

Oficiální zadání:
Regionální/lokální rozvoj jakéhokoliv území se odehrává jednak v rovině koncepční, plánovací či politické, jednak v rovině individuální, občanské či vztahové. Přitom se prosazují nejrůznější subjekty zastupující rozmanité, často protichůdné zájmy. Zjednodušeně je lze definovat jako veřejnou správu, podnikatelskou sféru a veřejnost vč. neziskových organizací. Záměrem práce je posoudit tyto otázky na příkladě města Žďár nad Sázavou. 1. Úvod, metodika, cíle práce 2. Geografická charakteristika města Žďár nad Sázavou 3. Teoretické zarámování – přístupy strategické, regionálně politické, územně plánovací, politicko-administrativní k řízení/usměrňování rozvoje, aktéři regionálního rozvoje 4. Analýza relevantních přístupů v modelovém území 4.1 Koncepční dokumenty 4.2 Aktivity města – starosta, rada, zastupitelstvo, odbory 4.3 Působení podnikatelské/ekonomické sféry a její záměry 4.4 Aktivity veřejnosti a neziskových organizací 5. Terénní výzkum 5.1 Kvalitativní – semistrukturované rozhovory s vybranými stakeholdery 5.2 Kvantitativní – dotazníkové šetření u veřejnosti (vybrané cílové skupiny) 6. Komparace poznatků představujících objektivní realitu (kap. 4.) a subjektivní reflexi (kap. 5.) 7. Shrnutí, perspektiva Seznam odborné literatury: ALBRECHTS, L. (2006): Bridge the Gap: From Spatial Planning to Strategic Projects. European planning studies, 2006, ročník XIV., č. 10 BERAN, V., et al. (1999): Strategie rozvoje území: Promítnutí do zadání ÚPD. Praha: ČVUT. 75 s. ISBN 8001019837. HRABALOVÁ, S. (2004): Teorie a praxe rozvoje měst a obcí. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 93 s. ISBN 8021033568 MAIER, K. (2004): Územní plánování. 2. přepracované vydání. Praha: ČVUT, 85 s. ISBN 8001022404. SVATOŠOVÁ, L. a kol. (2005): Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky. 1. vydání České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2005. 156 s. ISBN 80-704-0749-2. REKTOŘÍK, J, ŠELEŠOVSKÝ, J. et al. (1999): Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno. Masarykova univerzita. 140 s. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2011): Teorie regionálního rozvoje. Karolinum Press.

Jazyk závěrečné práce:

Vedoucí práce:	doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.
Datum zadání práce:	2. 10. 2015
V Brně dne:	5. 12. 2017

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....	.....	.....
Bc. Jana Poulová studentka	doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D. vedoucí práce	prof. RNDr. Petr Dobrovolný, CSc. ředitel Geografického ústavu

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala především docentu RNDr. Milanu Jeřábkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům dotazníků a rozhovorů za jejich čas a podnětné připomínky.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. RNDr. Milana Jeřábka, Ph.D. a s využitím informačních zdrojů, které jsou v práci citovány.

Brno, prosinec 2017

.....

Jméno Příjmení

Obsah

1 ÚVOD 11
1.1 METODIKA 12
2 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA ŽĎÁR NAD SÁZAVOU 14
2.1 Historie Žďáru nad Sázavou 14
2.2 Vnitřní diferenciace města 17
2.3 Vybrané socio-ekonomické ukazatele 21
2.4 Struktura hospodářství 26
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE 27
3.1 Přístupy strategické 29
3.2 Přístupy regionálně politické 30
3.3 Přístupy územně plánovací 33
3.4 Přístupy politicko-administrativní k řízení rozvoje 36
3.5 Aktéři regionálního rozvoje 39
4 ANALÝZA RELEVANTNÍCH PŘÍSTUPŮ V MODELOVÉM ÚZEMÍ 42
4.1 Koncepční dokumenty 42
4.1.1 Strategie rozvoje 43
4.1.2 Akční plán 45
4.1.3 Územní plán 47
4.2 Aktivity města – starosta, rada, zastupitelstvo, odbory 49
4.3 Působení podnikatelské/ekonomické sféry a její záměry 53
4.4 Aktivity veřejnosti a neziskových organizací 56
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ 58
5.1 Struktura výběrového souboru 58
5.2 Problémy a potřeby občanů ve Žďáru nad Sázavou 60
5.3 Spokojenost obyvatel se vzhledem a řízením města 65
5.4 Nabídka zaměstnání 67
5.5 Územní plán 67
6 KOMPARACE POZNATKŮ PŘEDSTAVUJÍCÍCH OBJEKTIVNÍ REALITU A SUBJEKTIVNÍ REFLEXI 68

7 SHRNUTÍ, PERSPEKTIVA 72
8 SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY 74
8.1 Knihy a časopisy 74
8.2 Elektronické nosiče a WWW stránky 76
9 SEZNAM PŘÍLOH 83
Příl. 1: Dotazníkové šetření mezi občany Žďáru nad Sázavou 84
Příl. 2: Osnova rozhovoru s představiteli veřejné správy 86
Příl. 3: Osnova rozhovoru se zástupci podnikatelské sféry 87
Příl. 4: Územní plán A3 88

Seznam zkratek

A. A.	Anonymní respondent společnosti ŽĎAS, a.s.
B. B.	Anonymní respondent společnosti Cooper Standard Automotive
DPS	Dům s pečovatelskou službou
ESDP	Evropské perspektivy územního rozvoje (European Spatial Development Perspective)
EU	Evropská unie
MAS	Místní akční skupina
MČ	Městská část
MHD	Městská hromadná doprava
NNO	Nevládní nezisková organizace
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
o.s.	Občanské sdružení
PO	Příspěvková organizace
PS	Pracovní skupina
PÚR	Politika územního rozvoje
RP	Regulační plán
SLBD	Sčítání lidu, domů a bytů
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SRM	Strategie rozvoje města
SRM 2016	Strategie rozvoje města (Žďáru nad Sázavou 2016-2028)
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚPP	Územně plánovací podklady
ÚP	Územní plán
ÚS	Územní studie
z.s.	Zapsaný spolek
ZSJ	Základní sídelní jednotka
ZUŠ	Základní umělecká škola
ZÚR	Zásady územního rozvoje

1 ÚVOD

Regionální rozvoj je v současnosti velmi frekventovaný pojem. Jeho hlavním cílem je usměrnění vývoje ekonomických a sociálních problémů v regionech. Regionální politika se snaží o omezení prostorových nerovnoměrností, a tím zvýšení konkurenceschopnosti celého státu i jednotlivých oblastí. Regionální rozvoj jakéhokoliv území se odehrává jednak v rovině koncepční, plánovací či politické, jednak v rovině individuální, občanské či vztahové.

Města plní významnou roli v územním rozvoji jejich širších regionů. Svými městskými politikami vytvářejí v území sítě, jež se podílí na konkurenceschopnosti celého regionu. Ve městech se odehrávají dynamické změny, související s deindustrializací, globalizací, nezaměstnanostní, demografickým stárnutím, decentralizací států a dalšími faktory. Záleží poté na schopnostech jednotlivých aktérů v území, do jaké míry jsou schopni čelit těmto změnám a těžit z geografického umístění nebo endogenního potenciálu svého území.

Územní samospráva má několik různých nástrojů pro své plánování. Vedle finančního plánování jsou jedny z nejdůležitějších územní a strategické plánování. Zásadní rozdíl v těchto dokumentech je ten, že pouze územní plánování je závazně zakotveno v zákoně. Vyvstává potom otázka, do jaké míry jsou pro města ostatní dokumenty závazné či pouze podpůrné, a nezbytné například při získávání dotací. Důležitou roli hraje i provázanost jednotlivých strategických a územních dokumentů a do jaké míry odrážejí realitu v území.

Při řízení rozvoje města dochází k prosazování zájmů, často protichůdných, mezi různými subjekty. Mezi tyto subjekty se dají zařadit velcí zaměstnavatelé v regionu, jejichž hlavní motivací je zisk. Dalším subjektem je veřejná správa, jež se stará a řídí společenství občanů. V území hrají velkou roli i neziskové organizace, zabývající se nejrůznějšími problémy. V neposlední řadě sehrává velkou roli i veřejnost a její spokojenost s životem ve městech.

Cílem práce je identifikace aktérů regionálního rozvoje, jejich zájmy a vzájemné vztahy na území města Žďár nad Sázavou. Budou posuzovány problémy, se kterými se aktéři ve městě potýkají a jejich postoje k nim.

Základní výzkumná otázka je položena následovně: *Jak se liší objektivní realita od subjektivního vnímání regionálního rozvoje na území města Žďár nad Sázavou?*

Za objektivní realitu regionálního rozvoje jsou v této práci považovány především koncepty stanovené v koncepčních a strategických dokumentech města. Tedy zejména územní plán, strategie rozvoje a akční plán. Řadíme sem ovšem i konkrétní kroky, například realizované investice, přijatá opatření či obecně dosaženou úroveň, respektive socioekonomickou situaci registrovanou statistikou. Subjektivní faktor vnímání regionálního rozvoje města bude zpracován na základě dotazníkového šetření mezi občany.

Dále bude shrnuto směřování podnikatelské sféry v území na příkladu největších zaměstnavatelů. Také budou posouzeny otázky, jež řeší politické strany města, či neziskové organizace.

Bude posouzena hypotéza s následující definicí: *Objektivní realita odráží subjektivní realitu*. Tedy – město využívá ve své práci návrhy občanů. Město vnímá občanské problémy a požadavky, ty zpracovává ve svých koncepčních dokumentech a snaží se je řešit. Dochází tedy ke shodě mezi názory na problémy a směřování mezi městem a občany, či nikoliv?

Dílčí výzkumné otázky, respektive okruhy, jež povedou k zodpovězení základní výzkumné otázky, byly definovány takto:

1) Jaký je historický vývoj města?
2) Jak se dá město vnitřně diferencovat z hlediska územního a ekonomického vývoje či soudržnosti obyvatel?
3) Jací jsou nejvýznamnější stakeholdeři v území?
4) Jaké subjekty z podnikatelské sféry mají největší vliv na regionální rozvoj města?
5) Jaké jsou nejpalčivější problémy obyvatel v jednotlivých částech města?
6) Jaké otázky řeší jednotlivé koncepční dokumenty města?
7) Jaké neziskové či příspěvkové organizace jsou nejvlivnější v oblasti regionálního rozvoje?

1.1 METODIKA

Tato diplomová práce je kombinací několika geografických přístupů, a to z důvodu pokusu zpracování komplexního pohledu na regionální rozvoj ve městě Žďár nad Sázavou.

První částí je stručná geografická charakteristika města zaměřená na socioekonomické ukazatele. Metodika charakteristiky vychází z teorie regionální analýzy dle Kutscherauer (2013). Ten ji v praxi charakterizuje ve dvou rovinách. První je získání informací o danosti regionů, sociálním a ekonomickém potenciálu regionu, infrastruktuře, životním prostředí a působících aktérech. Druhou rovinou je poznání atributů analyzovaných jevů a procesů, především potom strukturálních disproporcí.

V první kapitole tak jsou uplatněny zejména tyto přístupy regionální analýzy – demografický, při analýze vývoje demografických událostí, a socio-geografický, při dalším popisu rozmístění aktivit ve městě (podle HEŘMANOVÁ in WOKOUN a kol., 2004).

Další částí je zpracování teoretického zarámování na základě odborné literatury. Dle zadání je problematika regionálního rozvoje rozdělena do podkategorií přístupu strategických, územně plánovacích, regionálně politických, administrativních a samostatné je zhodnocení aktérů regionálního rozvoje. V této kapitole je rovněž nastíněna kritika daných přístupů a jejich vzájemné protínání v území.

V kapitole čtyři jsou zhodnoceny koncepční dokumenty města. Hlavní zaměření patří Strategii rozvoje města Žďár nad Sázavou 2016-2028, Územnímu plánu z roku 2016 a

Akčnímu plánu pro období 2016-2020. Kapitola obsahuje analýzu aktivit města v rovinách rady města, zastupitelstva a odborů. Rovněž je zde zhodnocena podnikatelská sféra a její záměry. Předmětem studia jsou největší podniky ve městě z hlediska zaměstnanosti. V neposlední řadě jsou nastíněny aktivity a zájmy veřejnosti a neziskových organizací.

Dotazníkové šetření je zaměřeno na potřeby a problémy občanů v místním rozvoji. Otázky jsou pokládány jako kombinace testových, doplňovacích a hodnotících na škále v pentylech. Celý dotazník je uveden v příloze na konci této práce. Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v kapitole 5.

Hlavním úkolem dotazníkového šetření dle Kutcherauer (2013) je získat reprezentativní vzorky z dané populace tak, aby co nejvíce odpovídaly celé populaci. Sběr dotazníků probíhal při terénním šetření i online formou. Sběr dotazníků po sociálních sítích probíhal v kombinaci se snow ball technikou (dle DISMAN, 2009). Respondenti zde byli vybíráni mezi sebou na doporučení původního respondenta. Podle přibližné lokalizace respondentů byla také vytvořena mapa problémů a potřeb místních občanů.

Po identifikaci nejdůležitějších aktérů v území (kap. 4) byly provedeny částečně standardizované (semi-strukturované) rozhovory s představiteli podnikatelského a veřejného sektoru. Jedná se o zaměstnance největší žďárské společnosti ŽĎAS, a.s., který je v práci označován jako A. A. Další rozhovor proběhl se zaměstnancem společnosti Cooper Standard Automotive, dále označován jako B. B. V oblasti veřejného sektoru proběhl rozhovor s Ing. Irenou Škodovou, vedoucí Odboru územního rozvoje a plánování ve Žďáru nad Sázavou. Dále s Ing. Karolínou Klusáčkovou, členkou finančního výboru města. Výběr kladených otázek a jejich zaměření byl přizpůsoben činnosti dotazovaných.

Semi-strukturované rozhovory (dle BRYMAN, BELL, 2007) se vyznačují tím, že výzkumník má připraven seznam otázek či pouze témat, která chce zkoumat. Pořadí otázek a celkové plynutí rozhovoru je pak přizpůsobováno dotazovanému. Tato metoda byla vybrána z důvodu větší flexibility v průběhu rozhovoru. Uvedené otázky jsou přiloženy v příloze této práce.

Za zkoumané území města jsou považovány městské části s označením 1 až 7. Městské části Stržanov, Veselíčko, Mělkovice a Radonín jsou obce, jež byly připojeny ke Žďáru v nejmodernější historii města. Mají tak odlišný vývoj, co se týče historie, společnosti i ekonomiky, proto byly z této práce vyjmuty. Problémy těchto městských částí se řeší v samostatných osadních výborech města a do této práce nejsou zahrnuty.

Šestá kapitola se zabývá vybranými problémy, jež byly tematicky rozděleny do skupin: doprava, sport a volný čas, veřejný prostor, trh práce a sociální politika. V těchto oblastech jsou poté popsány názory občanů a města na tuto problematiku. Zároveň je zhodnocen výskyt daných témat v jednotlivých koncepčních dokumentech města.

V sedmé kapitole jsou popsány výsledky výzkumu a nastíněn možný budoucí vývoj.

2 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

Město Žďár nad Sázavou (dále také Žďár) leží na severozápadě stejnojmenného okresu v Kraji Vysočina (*Obr. 1*). Průměrná nadmořská výška území činí 580 m n. m. Z geomorfologického hlediska se území nalézá v podhůří Českomoravské vrchoviny, jejím podcelku Žďárské vrchy. Na území Žďáru nad Sázavou zasahuje Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy.

Správní území města se skládá ze sedmi městských částí a čtyř sídel Stržanov, Veselíčko, Mělkovice a Radonín. Rozloha katastru je 3 706 ha a počet obyvatel činí 21 160 (k 1. 1. 2017). V našich podmínkách se za město považují sídla nad tři tisíce obyvatel. Žďár nad Sázavou můžeme zařadit do kategorie středně velkého města. Z hlediska funkčních vztahů (HAMPL, 2005) v systému osídlení, a to hlavně center pracovní dojížďky do jiných regionů, se Žďár nad Sázavou řadí do meziregionu Prahy a Brna.

Obr. 1: Katastrální území města Žďár nad Sázavou** (červeně) **a jeho poloha v Kraji Vysočina
Zdroj dat: ArcČR 500 2. ARC DATA PRAHA, s.r.o. 2003, Souřadnicový systém: S-JTSK
Vlastní zpracování v programu ArcMap 10.5

2.1 Historie Žďáru nad Sázavou

Území Žďáru nad Sázavou bylo osídleno v pozdější fázi velké středověké kolonizace ve 13. století. V této době docházelo ke žďáření lesů (odtud název Žďár) pro místní tavírny a hutě. V roce 1252 byl v blízkosti Žďáru založen Bočkem z Obřan klášter, který k jeho správě povolal mnichy z cisterciánského řádu z podkrušnohorského Oseku. První zmínka

o Žďáru jako městečku pochází z listiny krále Václava II. z roku 1293. (LIEDERMANN, 1989)

Za husitských válek byl klášter vypálen a na jeho obnově se podílel mimo jiné Jiří z Poděbrad. V roce 1588 byl klášter krátkodobě manským statkem olomouckých biskupů. Klášter poté získal do vlastnictví kardinál František z Ditrichštejna, který jej změnil ve své světské sídlo. V roce 1638 odkoupil cisterciánský řád žďárské panství od dědice zesnulého kardinála a o rok později se do Žďáru opět vrátili cisterciáci. (Město Žďár nad Sázavou, ©2015)

Mezi důležité mezníky v historii města patří období poloviny 17. století, kdy bylo území vydrancováno Švédy. Roku 1704 potvrdil císař Leopold I. městu Žďáru jeho výsady a rozmnožil jeho znak. Do znaku města byl přidán znak opatský a znak žďárského kláštera. (Město Žďár nad Sázavou, ©2015)

V rámci josefinských reforem roku 1784 došlo ke zrušení žďárského kláštera a tzv. *raabizaci*, tedy parcelaci panských dvorů. Právě zrušení kláštera silně narušilo hospodářskou, společenskou a kulturní integritu celého regionu. Po celou první polovinu 19. století si město uchovávalo klidný venkovský charakter, kde hlavním zdrojem obživy bylo zemědělství. Při nové politické organizaci po roce 1848 se Žďár stal sídlem soudního okresu. Došlo k administrativní změně od zastaralé administrativy vrchnostenských správ k obecnímu zastupitelstvu volenému měšťany a zemědělci. (FILKA, ŠVOMA, 1998)

Druhá světová válka postihla Žďár nejvíce v květnu 1945, kdy byla zničena nebo poškozena řada domů. Žďár byl v této době zemědělským maloměstem s drobným průmyslem a s asi čtyřmi tisíci obyvateli. (Město Žďár nad Sázavou, ©2015)

Dle Musila (1977) byla Českomoravská vrchovina v této době považována za oblast s chudou bází zemědělské výroby a řídkou sítí malých měst. Vláda se snažila o rozvoj těchto ekonomicky slabších oblastí pomocí investic do průmyslového sektoru. Ty měly zajistit ekonomický dopad v podobě pracovních míst a sociálně-politický dopad v podobě naklonění si chudé skupiny obyvatel.

V roce 1947 byl přijat záměr Brněnských strojíren o vybudování průmyslového závodu ve městě. Výstavba Žďárských strojíren a sléváren (ŽĎAS) výrazně ovlivnila celé město. Změnila se struktura z převážně zemědělského regionu na převážně průmyslový a také se výrazně navýšil počet obyvatel (*Obr. 5*) (PORSCH, 2003). S odstupem času můžeme troufale tvrdit, že bez této velké vnější investice by se celé město rozvíjelo pomaleji.

Další rozvoj města nastal v roce 1949, kdy se Žďár stal sídlem politického okresu. Dle Besedy (2010) byla důvodem výhodná dopravní poloha v podobě železnice a dobrá návaznost na sousední regiony v Čechách. Ten samý rok došlo ke sloučení s obcí Zámek Žďár a místo původního úředního názvu Žďár byl zvolen nový název města – Žďár nad Sázavou.

Rok 1949 byl také ve znamení kolektivizace zemědělství – ve žďárském okrese vzniklo 17 zemědělských družstev. Život ve Žďáru se v období 50. let postupně přizpůsoboval *stalinskému modelu lidově demokratického zřízení*. Probíhala socialistická výstavba reprezentovaná sídlištěm Stalingrad. Výrazný vliv na vývoj Žďáru měla normalizační politika. V 70. letech byly nahrazeny původní historické stavby na náměstí novými panelovými objekty (*Obr. 2*). Také došlo k téměř úplnému *přeobsazení* řídících funkcí v úřadech a výrobních podnicích. Na konci 70. let bylo ve městě několik významných průmyslových podniků, které zaměstnávaly tisíce lidí z okolí Žďáru. (Dle FILKA, ŠVOMA, 1998)

Mezi další vybrané mezníky města patří například rok 1990, kdy ve městě došlo k prvním svobodným volbám. V roce 1994 byl zapsán kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře do seznamu památek UNESCO.

Žďár nad Sázavou je i v současnosti významným průmyslovým centrem na Českomoravské vrchovině i přesto, že v hospodářské struktuře převládá terciární sektor. Město se tak potýká s přechodem z industriální společnosti na postindustriální, to znamená, že se klade větší důraz na služby a rostoucí význam vzdělanosti. Novodobým výzvám čelí rozvoj města například i faktem, že firmy, jako aktéři rozvoje, sídlí mimo region či dokonce stát. Příkladem může být společnost ŽĎAS, kterou vlastní společnost sídlící v Čínské lidové republice. Tyto procesy globalizace tlačí na efektivní management veřejné správy při plánování rozvoje měst.

Obr. 2: Podoba náměstí ve Žďáru nad Sázavou před asanací a v současnosti

Zdroj: Žďárský deník (2008)

2.2 Vnitřní diferenciace města

Město se dělí na 11 městských části s označením Žďár nad Sázavou 1-7 (MČ 1-7) a Mělkovice, Radonín, Stržanov a Veselíčko (*Obr. 3*). Některé městské části se dále dělí na základní sídelní jednotky. Podrobnější popis jednotlivých městských částí je v následujících řádcích.

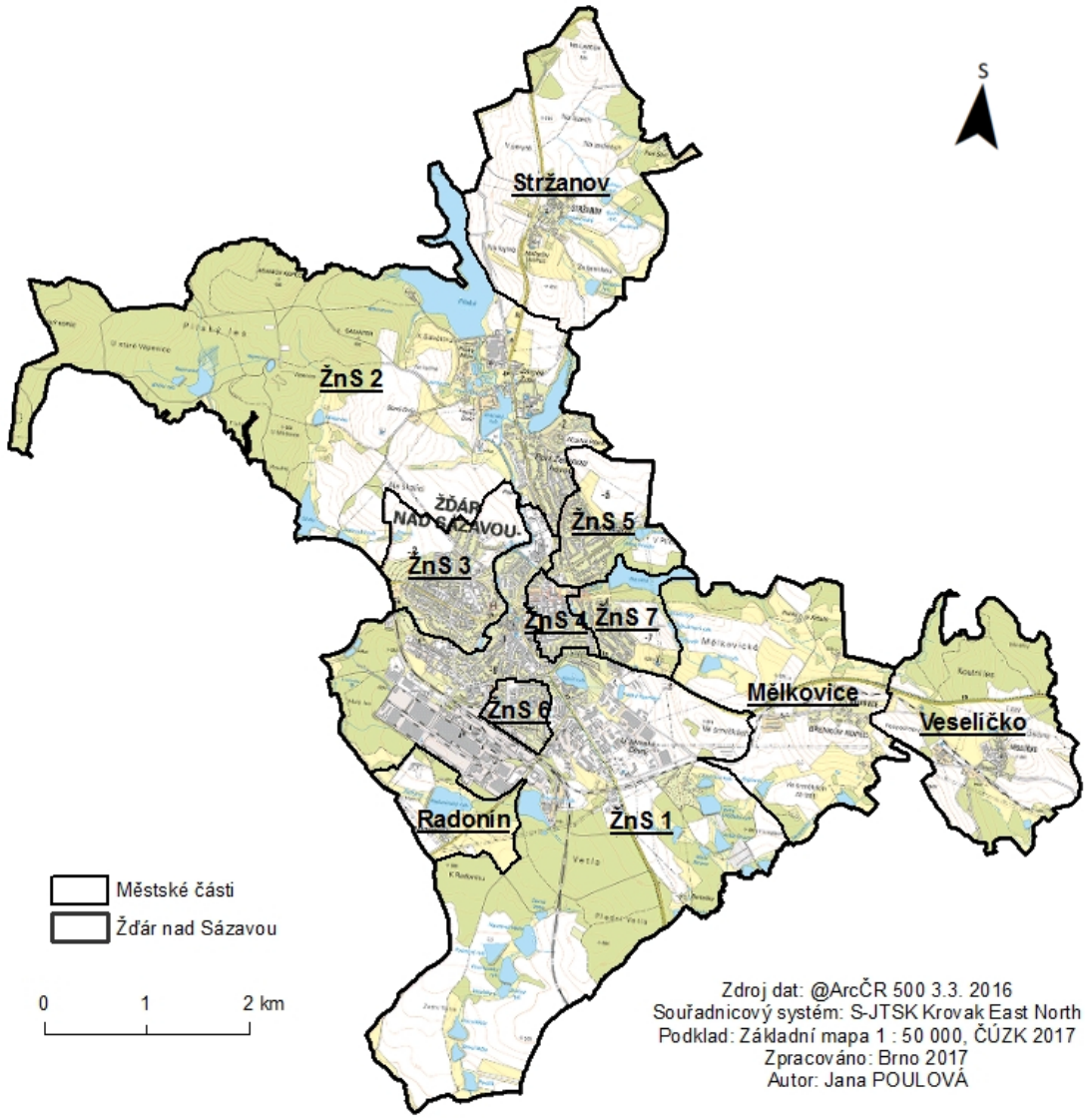

Obr. 3: Katastrální území města Žďár nad Sázavou s vyznačenými městskými částmi

Pozn.: zkratka ŽnS – Žďár nad Sázavou, Zpracováno v ArcMap 10.4.1

Městská část (dále MČ) **Žďár nad Sázavou 1** se rozkládá od jihovýchodu katastru města, přes závod ŽĎAS a průmyslovou zónu na Jamské, až po historické centrum města (*Obr. 3*). Odtud pokračuje severním cípem podél hlavní silnice I/37 až k zimnímu stadionu. Na jihovýchodě do městské části zasahuje další městská část, a to **Radonín**. V okolí autobusového a železničního nádraží je vyčleněna MČ **Žďár nad Sázavou 6 – Přednádraží** (*Obr. 4*).

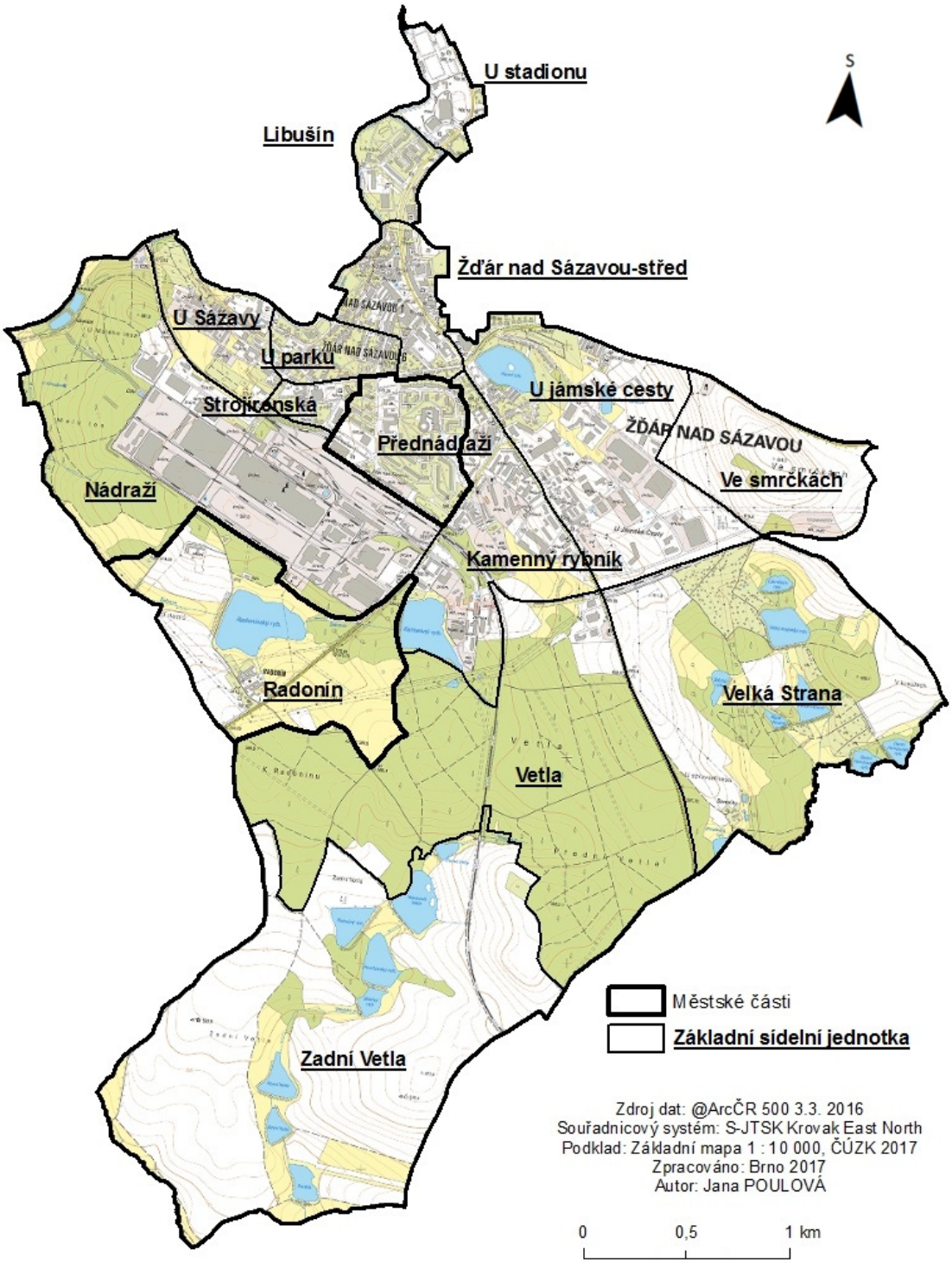

Obr. 4: Městské části Žďár nad Sázavou 1, Žďár nad Sázavou 6 a Radonín a jejich základní sídelní jednotky na území města Žďár nad Sázavou

Zpracováno v programu ArcMap 10. 4. 1

Nejsevernější cíp MČ Žďár nad Sázavou 1 kopíruje silnici I. třídy č. 37 ve směru na Havlíčkův Brod. Na severu se nachází sportovní areál Bouchalky vystavěný v 70. letech 20. století. Dále ZSJ Žďár nad Sázavou-střed, kde sídlí městský úřad, kulturní dům města

a historické centrum. Historické jádro města vzniklo v polovině 13. století, zachovány jsou památky Staré radnice, tvrzi a kostela sv. Prokopa. Nejstarší část náměstí tvoří tři původní předměstí a to Horní, Dolní a Hamr mlýnské, z nichž dodnes zbyly pouze páteřní ulice. Na území původního Dolního předměstí bylo postaveno sídliště Libušín.

Většina budov na náměstí byla za normalizace zbořena a nahrazena moderními stavbami. Dle Besedy (2010) probíhala asanace náměstí v rámci tzv. Akce Z. Jednalo se o symbolickou asanaci, při níž došlo k přejmenování Velkého náměstí na náměstí Klementa Gottwalda.

Z celého území výrazně vystupuje areál společnosti ŽĎAS o rozloze zhruba 50 ha (*Obr. 4*). Průmyslová zóna města se rozléhá okolo ulice Jamská na území ZSJ Kamenný rybník a ZSJ U jamské cesty. Sídlí zde podniky Cooper Standard Automotive s. r. o., KOVO – Koukola spol. s. r. o., PKS MONT a. s., nebo AQUASYS spol. s. r. o. a další. Jižní část ZSJ Zadní Vetla, Vetla a Velká strana plní funkci rekreační s několika rybníky a přilehlými rekreačními objekty.

Městská část Žďár nad Sázavou 2 se nachází na území katastrálního území Zámek Žďár. Nejstarší zmínka o této čtvrti je z roku 1252, kdy byl založen zdejší klášter (Město Žďár nad Sázavou, ©2015). Z historických památek se zde dochoval klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie, jenž je druhý nejdelší na Moravě. Dále klášterní komplex s hospodářskými budovami, barokní morový hřbitov nebo gotický most přes Stržský potok. Pod poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého (*Obr. 5*), jež leží na vyvýšenině Zelená Hora, se rozléhá zástavba rodinných domů z 60. a 70. let 20. století. Na území této městské části také nalezneme významnou vodní nádrž Pilská s přilehlým Pilským lesem, jehož okolí je důležité rekreační středisko.

Obr. 5: Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře

Zdroj: Město Žďár nad Sázavou, ©2015

Městská část Žďár nad Sázavou 3, neboli Stalingrad, se rozkládá v okolí sídliště s místním dochovaným názvem Stalingrad (ulice Brodská-sever, Brodská-jih). Tato čtvrť vznikla v průběhu 50. a 60. let jako bytové zázemí pro zaměstnance společnosti ŽĎAS, a. s., která dodnes sídlí jihozápadním směrem. Cihlové bytové domy byly vystavěny ve stylu socialistického realismu. Název byl navržen na památku bitvy u Stalingradu, byl schválen výborem komunistické strany a vžil se až dodnes. Původní sgrafita a další výzdoba je v současnosti ukryta pod zateplením a barevnými nátěry fasád. Po urbanistické stránce je ovšem i dnes sídliště homogenním útvarem s jasně definovanou obytnou částí doplněnou o služby. (BESEDA, 2010)

Oblast U průmyslové školy je definována jako MČ **Žďár nad Sázavou 4.** Leží zde poliklinika města, gymnázium, střední průmyslová a vyšší odborná škola. V rezidenční části nejvíce převažují panelové a cihlové vícepodlažní domy. I díky tomu patří tato městská část k nejvíce zalidněným oblastem města s hustotou zalidnění více než 5000 obyvatel na km^2 (více *Obr. 7).*

Městská část **Žďár nad Sázavou 5** nese místní název Vysočany. V letech 1953-1972 zde vznikal soubor individuální bytové výstavby (ZEMEK, BARTUŠEK, 1974). Čtvrť se nachází na východě katastru města. Dominantní funkci tvoří bydlení v rodinných domcích a dvojdomcích. Na jihovýchodě Vysočan převažuje bytová zástavba dvojpodlažních či čtyřpodlažních domů.

Městská část **Žďár nad Sázavou 6** – Přednádraží je umístěna mezi současným a bývalým nádražím. Jde o centrum, kde sídlí významné organizace občanské vybavenosti města jako soud či finanční úřad.

Městská část **Žďáru nad Sázavou 7** (Pod vodojemem) začala s výstavbou bytových domů v roce 1971 (ZEMEK, BARTUŠEK, 1974). Převažují zde bytové a rodinné domy. Na severním okraji se nachází vodní nádrž Staviště, která dříve sloužila jako zdroj pitné vody.

2.3 Vybrané socio-ekonomické ukazatele

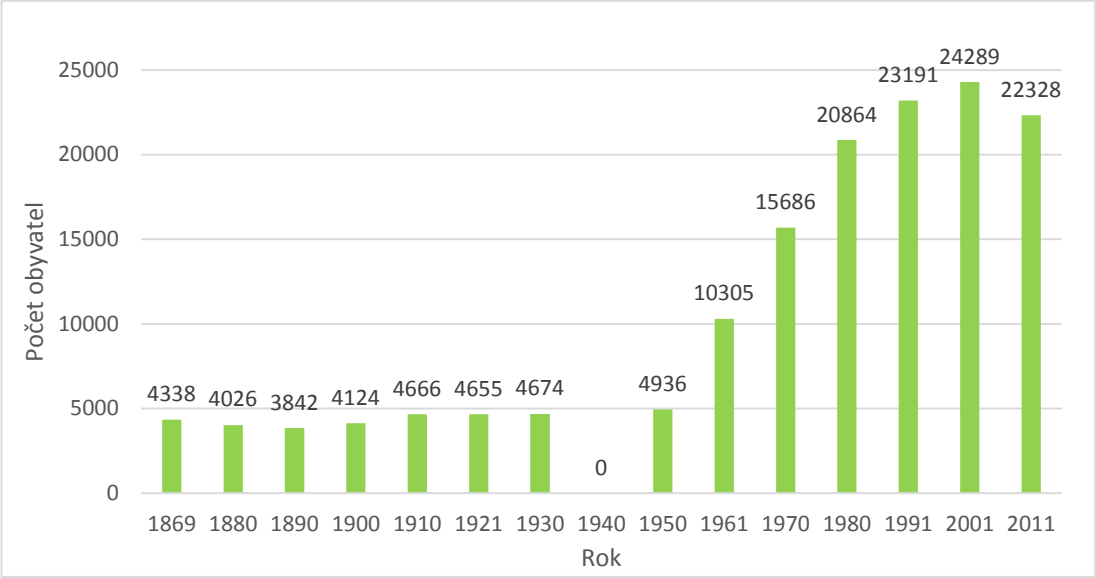

Obr. 6: Vývoj počtu obyvatel ve Žďáru nad Sázavou v letech 1869-2011

Zdroj: ČSÚ, ©2017: Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005 a ČSÚ, ©2017: Statistický lexikon obcí - 2013,

Pozn.: rok 1940 chybí z důvodu absence sčítání obyvatelstva na území České republiky

Vývoj populace města byl v letech 1869-1950 poměrně stabilizovaný a počet obyvatel se pohyboval mezi 4-5 tisíci (*Obr. 6*). Po druhé světové válce se z města odstěhovalo do pohraničí přes tisíc obyvatel (FILKA, ŠVOMA, 1998).

Od 50. let 20. století populační vývoj města výrazně zasáhlo socialistické plánování, při němž byla ve Žďáru nad Sázavou uplatněna koncepce střediskového osídlení s vybudováním průmyslového centra Žďárských strojíren a sléváren (ŽĎAS). Z malého provinčního sídla se tak stalo velké městské sídlo právě díky socialistickému plánování a výstavbě společnosti ŽĎAS. (PORSCH, 2003)

V roce 1953 mělo město již 7197 obyvatel, z toho 1 100 přechodně ubytovaných (zaměstnanci ŽĎASU). V roce 1958 se počet obyvatel přiblížil deseti tisícům. Tehdejší výstavba nestačila potřebám rostoucího počtu obyvatel. Počet obyvatel výrazně ovlivnila integrace okolních obcí. Roku 1975 tak dosáhl počet obyvatel téměř 20 000. (FILKA, ŠVOMA, 1998).

Za sledovaných padesát let 2. poloviny 20. století vzrostl počet obyvatel téměř pětinásobně. Vývoj počtu obyvatel ovlivnilo také odtržení obce Hamry nad Sázavou v roce 1992 s téměř 2000 občany. V současné dekádě dochází spíše k poklesu obyvatelstva.

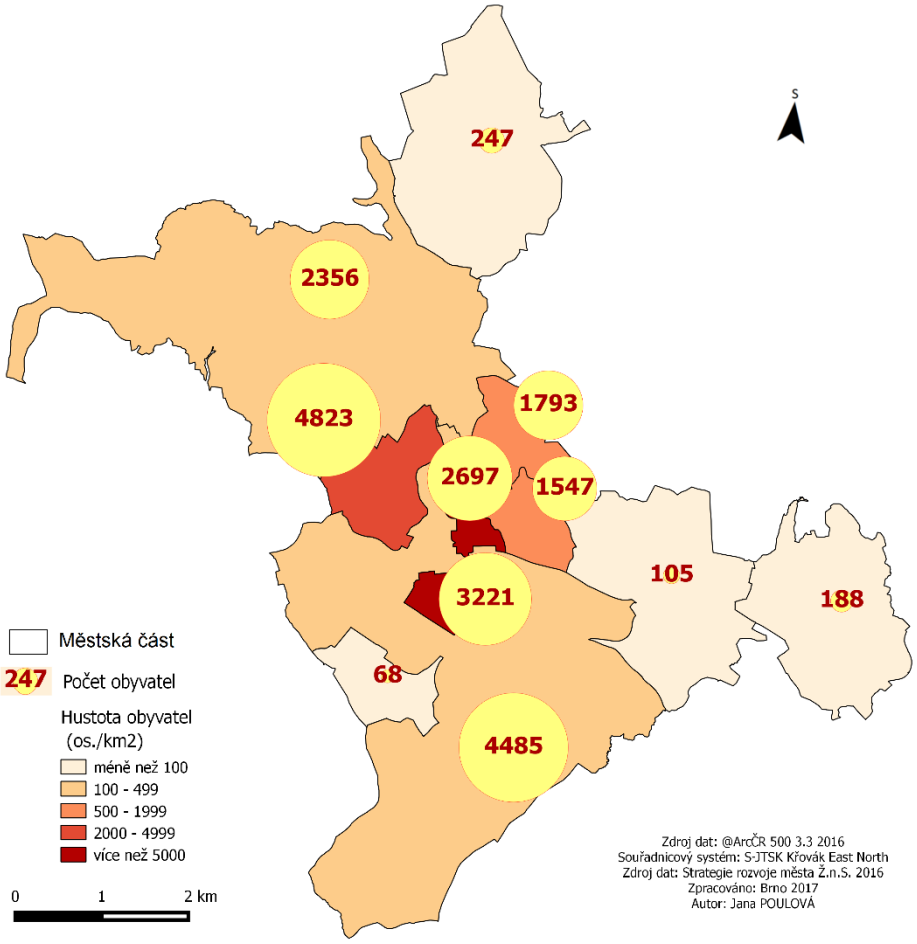

***Obr. 7: Počet obyvatel** (hodnota v diagramu) **a hustota zalidnění** (počet obyvatel na km^2)*
v městských částech Žďáru nad Sázavou v roce 2015

Zdroj: Strategie rozvoje města Žďáru nad Sázavou 2016, zpracováno v programu QGIS 2.1.8

Nejlidnatějšími městskými částmi s více než 5000 obyvatel na km^2 jsou MČ 4 – U průmyslové školy a MČ 6 – Přednádraží (*Obr. 7*). U obou městských částí převažují z hlediska využití území rezidenční funkce ve vícepodlažních budovách. Významnou hustotu zalidnění má i MČ 3 na západě katastru se sídlištěm Stalingrad. Bytová funkce převažuje i na východě katastru (MČ 7 a 5). Hustota zalidnění zde klesá vzhledem k vyššímu zastoupení polí a lesů. Nejméně obydlené jsou katastry Mělkovic a Veselíčka na východě, Radonína na západě a Stržanova na severu, kde převažuje zástavba rodinných domů.

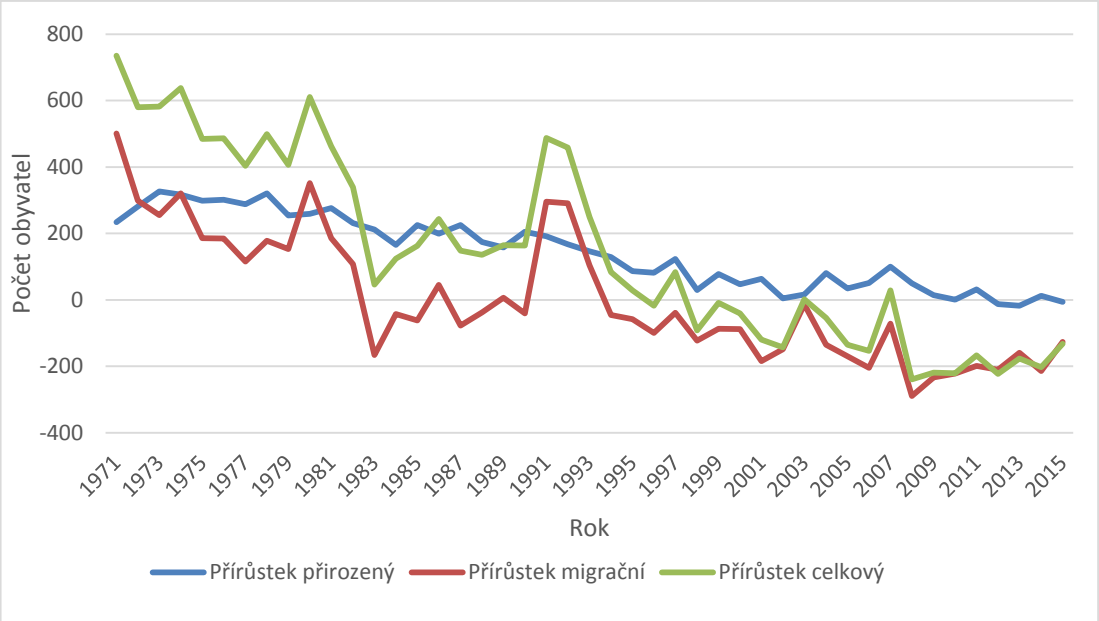

Obr. 8: Dlouhodobý vývoj celkového pohybu populace Žďáru nad Sázavou v letech 1971-2015

Zdroj: ČSÚ, ©2017: Databáze demografických údajů za obce ČR

Přirozený přírůstek obyvatelstva, tedy výslednice počtu narozených a zemřelých, se ve Žďáru nad Sázavou od 70. let postupně snižoval (*Obr. 8*). Záporných hodnot začal přirozený přírůstek dosahovat od roku 2012. Vetší vliv na populaci města mají počty přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel, tedy migrační přírůstek. Nejvyšší migrační atraktivitu mělo město v druhé polovině 20. století, což souviselo s procesem socialistického plánování. Velký pokles nastal v roce 1983, naopak velký nárůst po revoluci. Výrazný pokles celkového přírůstku obyvatel také vidíme v období krize kolem roku 2008.

Tab. 1: Obyvatelstvo Žďáru nad Sázavou dle nejvyššího ukončeného vzdělání dle SLDB 2011

Nejvyšší dokončené vzdělání	Počet obyvatel
Základní a neukončené	2 919
Středoškolské bez maturity	6 036
Středoškolské s maturitou	6 167
Vyšší odborné vzdělání a nástavbové	901
Vysokoškolské	2 709

Zdroj: ČSÚ, ©2017: Veřejná databáze

Nejvyšší počet obyvatel Žďáru má středoškolské vzdělání s maturitou, na druhém místě jsou středoškolsky vzdělání bez maturity. Na území města se nachází šest středních škol, z toho dvě s možností nástavbového vzdělání. Důležitou roli hrají Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Žďár nad Sázavou, kde se v technických oborech vyučují žáci, kteří většinou pracují v místních, technicky zaměřených podnicích. Mezi další školy patří například zdravotnická škola, škola obchodu a služeb, gastronomická škola a dvě gymnázia. V poslední době roste i počet vysokoškolsky vzdělaných lidí. Nebližší vysoké školy najdeme v Brně, Praze, Jihlavě a Pardubicích.

Tab. 2: Věková struktura obyvatel Žďáru nad Sázavou, 2016

Věková kategorie	Počet obyvatel
15-24	2 020
25-34	2 844
35-44	3 114
45-54	2 959
55-64	2 991
65 a více	4 319

Zdroj: ČSÚ, ©2017: Tab. Obyvatelstvo podle pohlaví a pětiletých věkových skupin v obcích Kraje Vysočina k 31. 12. 2016

Ve věkové struktuře má ve Žďáru nad Sázavou největší zastoupení nejstarší věková kategorie 65 a více let. Naopak nejmenší podíl tvoří mladí lidé do 24 let. Ostatní věkové skupiny jsou poměrně vyrovnané.

Index stáří zobrazuje převažující rozložení věkových kategorií dle jednotlivých městských částí ve městě (*Tab. 3*). Nejstarší obyvatelstvo žije ve středu města, naopak podíl nejmladších se nachází v okolí centra. Můžeme předpokládat, že tento jev souvisí se suburbanizací v zázemí Žďáru.

Tab. 3: Index stáří v roce 2015 za jednotlivé městské části Žďáru nad Sázavou

Městská část	Index stáří (%)
Žďár nad Sázavou 5	241
Žďár nad Sázavou 4	238
Žďár nad Sázavou 7	187
Radonín	173
Žďár nad Sázavou 3	139
Stržanov	132
Žďár nad Sázavou 6	132
Žďár nad Sázavou 1	131
Veselíčko	117
Žďár nad Sázavou 2	80
Mělkovice	26

Zdroj: Strategie rozvoje města Žďár nad Sázavou 2016, vlastní zpracování

Míra nezaměstnanosti byla ze sledovaných let 2002-2011 nejvyšší v roce 2003 a 2011 s hodnotami okolo 8,8 %. Naopak nejnižší hodnota je zaznamenána v roce 2008 s 4,8 %. Celkově se Žďár nad Sázavou z hlediska míry nezaměstnanosti pohyboval pod průměrem Kraje Vysočina i celého Česka. Od roku 2013 se nezaměstnanost měří ukazatelem podílu nezaměstnaných osob. Ten ve Žďáru nad Sázavou klesá od hodnoty 6,2 % v roce 2015 k 4,7 % v roce 2017. (MPSV, ©2017)

Okres Žďár nad Sázavou je výrazně zaměřen na strojírenství. Největší podniky jako ŽĎAS, a. s., Cooper-Standard Automotive CR s. r. o., Hettich CR k. s., nebo TOKOZ a. s. sídlící ve Žďáru mají významný vliv na zaměstnanost v regionu. Příroda v okolí Žďárských vrchů také vytváří potenciální pracovní místa v cestovním ruchu.

Město Žďár nad Sázavou je spádovou oblastí pro většinu obyvatel žďárského okresu, kteří sem dojíždějí za prací. Naopak nejvíce obyvatel vyjíždí za prací do blízkého Nového Města na Moravě, Prahy, Jihlavy či Brna. (HRUŠKA, L. a kol., 2016)

Žďár nad Sázavou je důležitým silničním i železničním dopravním uzlem. Území města protínají dvě významné komunikace. První je silnice I. třídy, č. 19 ze směru Bystřice nad Pernštejnem – Nové Město na Moravě a pokračující na Havlíčkův Brod. Ta protíná intravilán města zhruba východně-západním směrem. Další je silnice I. třídy č. 37, která probíhá centrem města z jihu na sever ze směru od Velké Bíteše na Pardubice. Nejbližší dálniční napojení je dálnice D1 ve Velkém Meziříčí (27,5 km) a exit Velký Beranov (29 km).

Od roku 2015 byl otevřen obchvat města v jeho jižní části v délce 7,6 km. Toto propojení silnic ze směru Nového Města na Moravě na Jihlavu ulevilo středu města, kudy dříve musela doprava projíždět. Propojení končí za průmyslovou zónou v Brněnské ulici. Záměrem města je propojit silnici až k výpadovce na Jihlavu.

Co se týče železniční dopravy, tak Žďár leží na dvojkolejné elektrifikované železniční trati č. 250 ze směru od Brna na Havlíčkův Brod. Zároveň je na Žďár napojena jednokolejná trať, spojující město s okolními obcemi ve směru na Nové Město na Moravě.

Ve Žďáru nad Sázavou funguje městská hromadná doprava (MHD) s devíti linkami. MHD propojuje město od Pilské nádrže na severu až po průmyslovou zónu na Jamské na jihu. Nejzápadnější zastávkou MDH je Okružní při rozcestí na obec Hamry a nejvýchodnější je Vodojem.

2.4 Struktura hospodářství

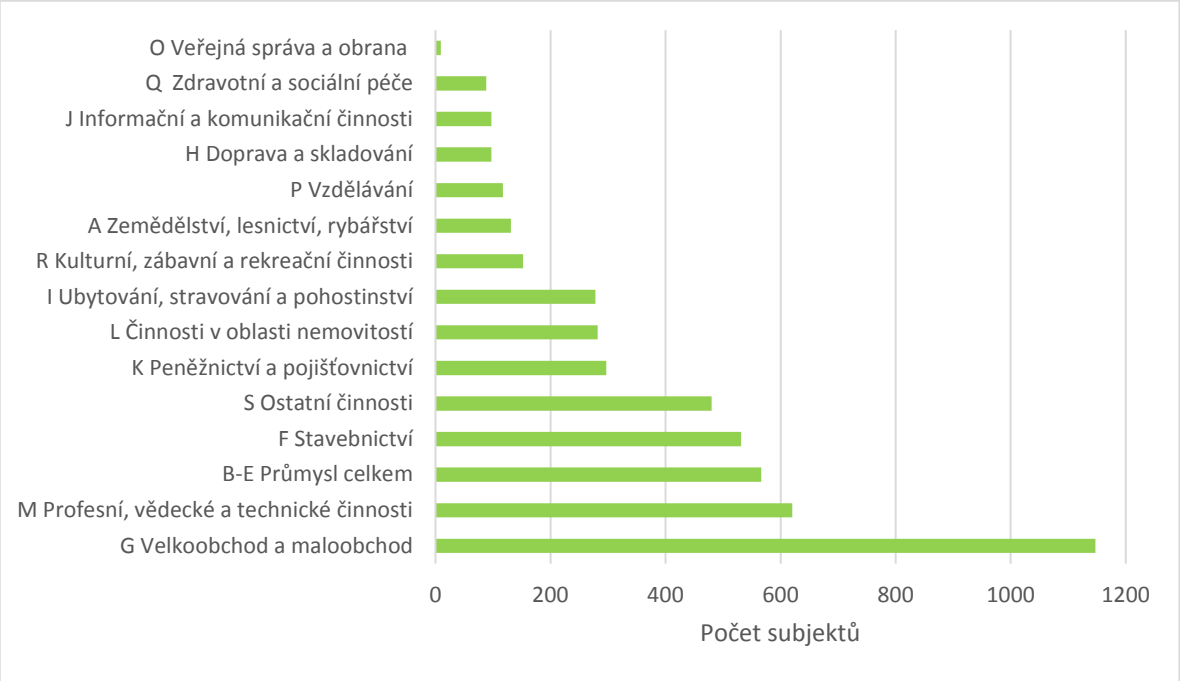

Obr. 9: Registrované podnikatelské subjekty podle odvětví ve Žďáru nad Sázavou v roce 2016

Zdroj: ČSÚ, ©2017: Veřejná databáze

Nejvýznamnější postavení v hospodářství města má sektor služeb (*Obr. 9*), a to jak z hlediska zaregistrovaných podnikatelských subjektů, tak z hlediska počtu pracovních míst. Oproti celorepublikovým trendům jiných měst však ve Žďáru hraje velkou roli také průmysl a stavebnictví.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Pojem rozvoj je dle mnoha autoru nejasný a měli bychom jej definovat vždy na základě hodnotících kritérií. I přesto existuje shoda v tom, že rozvojem se myslí odstranění nejzávažnějších nedostatků (JEŽEK a kol., 2014). Rozvojem se v případě města rozumí zajištění podmínek pro život obyvatel a podnikání, vytváření prostředí pro rozvoj občanských a ekonomických aktivit, které ve výsledku vedou k lepší kvalitě života (MAIER, 2012).

Směřování rozvoje sídel je ovlivněno schopností využít jeho geografický potenciál. Důležitá je mimo jiné velikost obce, její umístění, velikost spádové oblasti, či aktivita aktérů v území. Faktory působící na rozvojové rozhodování jsou uvedeny v následujícím schématu.

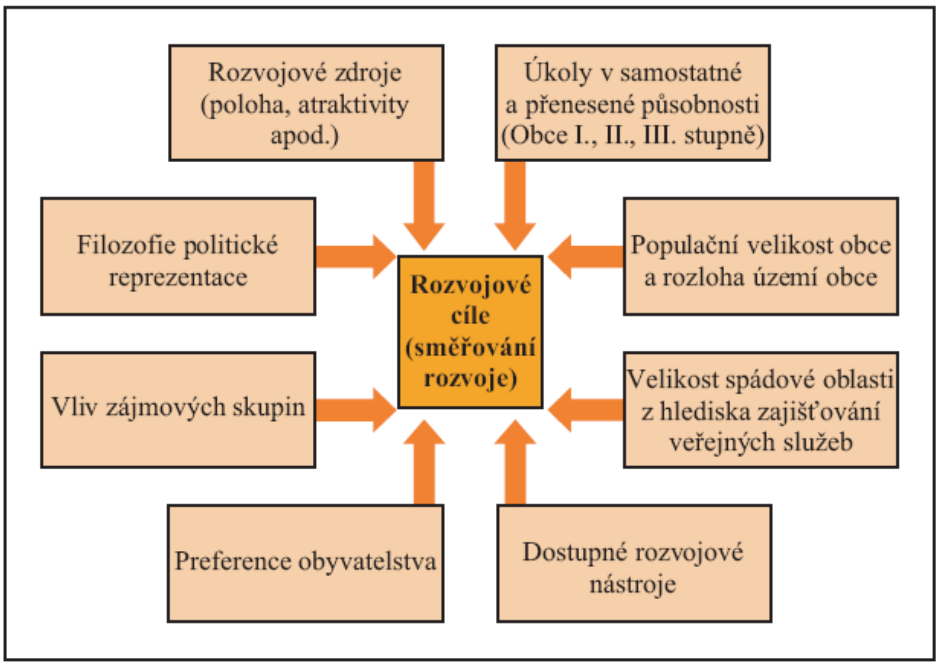

Obr. 10: Faktory působící na rozvojové rozhodování, Zdroj: Binek, J. a kol., 2010, s. 23

Dle Hrabalové (2004) je cílem obce pečovat o rozvoj svého území a starat se o potřeby a zájmy svých obyvatel. Obec tak plní funkci obytnou, pracovní a obslužnou.

Mezi základní rozvojové oblasti aktivity obce patří (BINEK a kol, 2010, s. 12-13)

- zajištění podmínek pro život obyvatel a podnikání,
- vytváření prostředí pro rozvoj občanských aktivit,
- vytváření prostředí pro rozvoj ekonomických aktivit.

Přímý vliv při zajišťování podmínek pro život obyvatel a podnikání má obec na investice do nejrůznějších infrastruktur. Zajišťuje technickou infrastrukturu obce, ale i zařízení pro volnočasové aktivity jako dětské hřiště či kulturní zařízení. Plánování jednotlivých aktivit na katastru obce je přitom stanoveno v územním nebo regulačním plánu. Nepřímý vliv má obec na rozvoj občanských aktivit, kde podporuje neziskové aktivity občanů a jejich zapojení do dění v obci. Při vytváření prostředí pro rozvoj ekonomických

aktivit obec komunikuje s podnikateli, připravuje prostory pro podnikání a snaží se zapojovat místní podnikatele do dění v obci.

Samotný pojem regionální (lokální) rozvoj je tedy komplexem nejrůznějších procesů v určitém území. Teorií regionálního rozvoje je hned několik a zpravidla odráží geopolitickou a ekonomickou situaci v území. Základní otázkou, dle kterých se odlišují různé přístupy je zejména role státu a jeho intervencí do ekonomiky a regionálního rozvoje.

Dle Blažka, Uhlíře (2011) zhruba od 70. let 20. století převládá institucionální přístup regionálního rozvoje. Ten je často popisován principy *spolupráce a inovace*. Institucionální přístup se zasazuje o podporu malých a středních firem, šíření inovací, networkingu či proměnu místních institucí založenou na učení (*learning region*). V současném pojetí regionální politiky se klade důraz především na využití a mobilizaci místního (endogenního) potenciálu a mobilizaci místních aktivit (lidský potenciál, znalosti, kontakty).

„Každá existující organizace rychle zkrachuje, pokud neinovuje. Naopak každá nová organizace se rychle zhroutí, pokud neřídí.“ (DRUCKER, 2004, s. 19). Řízení a realizace rozvojových aktivit jsou také hlavními činnostmi města dle MMR (2010).

Svatošová (2005) mimo jiné uvádí, že rozvoj regionu je závislý na konkrétní situaci, politickém přístupu a existujících podpůrných nástrojích. Na základě stanovení individuálních a obecných faktorů daného místa mají být podle autorky účelově rozmísťovány finanční prostředky na regionální rozvoj.

Velmi častým nástrojem je v této problematice plánování. Podle Ježka (2010) bylo plánování na všech úrovních veřejné správy značně rozšířené v 50. a 60. letech 20. století. Bylo považováno za efektivní nástroj řízení lokálního rozvoje, za jehož pomoci se vyřeší řada problémů. Po fázi plánovací *euforie* došli západoevropští plánovači koncem 70. let k poznání, že většina problémů rozvoje měst nebyla vyřešena. Jedním z důvodů bylo podceňování komplexnosti města, či regionu. Newman a Thornley (1996) uvádějí, že v Evropě přetrvává určitá nechuť k jakékoliv formě plánování v souvislosti s tradicí komunistického plánování. Od konce 20. století se klade důraz na flexibilnější projektový přístup k usměrňování místního rozvoje, nazývaného management.

Management v místním a regionálním rozvoji tvoří soubor názorů, přístupů, praktických zkušeností a návodů, napomáhající efektivnímu usměrňování místního a regionálního rozvoje (BÚŠIK, 2006). Podle Goetha (GOETHE, S. in JEŽEK, 2007, s. 20) se jedná o nástroj, který pomáhá při iniciování rozvojových impulzů a při slaďování společných zájmů aktérů místního a regionálního rozvoje v rámci jejich společenství.

Koncepční dokumenty můžeme z hlediska účelu rozdělit na strategii, program a plán. Strategie určuje rozvoj ve všech tematických oblastech na delší období. Program popisuje střednědobé opatření. Naopak plán je krátkodobý dokument prováděcího charakteru, který navazuje na strategii. (GAREP, 2017)

3.1 Přístupy strategické

Albrechts (2006) definuje strategický přístup jako selektivní, se vztahem k území, integrující, vizionářský a akčně orientovaný. Dle Sotarauta (2004) strategie rozvoje shromažďuje informace o území do jednoho souboru a poté funguje jako vodítko pro jednotlivé kroky a činy v území.

Dalším přístupem je strategické plánování, které je dle Bermana (1999, s. 8) „*systematický způsob, jak organizovat změny a vytvářet v celé společnosti široký konsensus na společné vizi pro lepší ekonomickou budoucnost… Strategické plánování je rovněž účinným nástrojem, jak spojit za společným cílem rozhodující představitele podniků a veřejné správy k vytvoření veřejně soukromého partnerství, které zlepší místní podnikatelské prostředí a konkurenceschopnost města*.“

Tento typ plánování definuje kritické oblasti města a nachází vhodné cíle a strategie. Odráží také představu toho, čím by se daná obec chtěla zabývat v budoucnosti. Zároveň se také musí zamyslet nad tím, které potřeby občanů chce upřednostňovat. Strategický plán tak vytváří vizi a popisuje kroky, jež si obec musí projít, aby danou vizi uskutečnila. (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVICKÝ, 1999)

V našich podmínkách se začalo objevovat strategické plánování zhruba v polovině 90. let 20. století. Do té doby se řešily zejména transformační problémy a na plánování budoucnosti měst nezbývaly kapacity. Významný vliv na zpracování dokumentů sehrála také příprava na vstup a samotné působení v Evropské unii, jenž souvisí se zpracováním mnoha strategických dokumentů. V současné době se tak setkáváme spíše s „přeprogramováním“. (JEŽEK a kol., 2014)

Na rozdíl od problematiky územního plánování není v českém právním prostředí strategické plánování definováno závazným předpisem. Z časového hlediska je strategické plánování zaměřeno na dlouhodobé cíle a je orientováno celistvě, tj. předmětem zájmu je fyzický rozvoj území i společenské a ekonomické změny či procesy (MAIER, 2012). Beran (1999) zmiňuje, že strategické plánování má ale sledovat kromě dlouhodobého strategického horizontu i horizont taktický, s konkrétními opatřeními na krátké časové období. K tomuto většinou slouží konkrétní akční plány obcí s vymezenými opatřeními, jejichž náklady jsou často součástí rozpočtu obce.

Mezi specifika strategického plánování patří (DOBRUCKÁ, COPLÁK, 2007):

- úsilí o komplexní přístup a ucelené pochopení kontextu,
- dosáhnutí konsenzu mezi experty,
- dosáhnutí konsenzu místní komunity a expertů,
- koncentrace zájmu na kritické oblasti,
- dlouhodobá vize rozvoje,
- možnost realizace cílů strategického plánování,

- cykličnost a flexibilita.

Komplexní přístup strategického plánování spočívá v tom, že se nesoustředí pouze na rozvoj území, ale i na sociální a ekonomické otázky. Důležité je dosažení souladu názorů expertů z různých oblastí rozvoje, a zároveň konsensu s veřejností, žijící v daném území.

Mezi nedostatek strategického plánování (SOTARAUTA, 2004) patří například nedostatečné konceptuální a abstraktní myšlení zpracovatelů, kteří nejsou schopni porozumět složitosti vývoje území a jeho organizací, či vidět nad rámec současného stavu území.

Kritiku strategického plánování přináší mimo jiné Ježek a kol. (2014). Poukazuje například na to, že se města snaží řešit všechny problémy najednou, bez významnější hierarchie problémů a jejich řešení. Při tvorbě strategických plánů se také projevují strategie jednotlivých poradenských firem. Výsledkem bývají dokumenty, jež jsou si vzájemně velmi podobné a neodrážejí specifické potřeby měst. Strategické dokumenty jsou také často vnímány jako nutné zlo, které jsou důležité pro získání finančních prostředků ze strukturálních fondů. V mnohem menší míře je motivem jejich vzniku skutečná vůle veřejných a soukromých aktérů společně a koordinovaně rozvíjet své město.

Základním strategickým dokumentem na národní úrovni je Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014-2020 (dále SRR ČR). Dle vlastní definice (MMR, 2013) se jedná o nástroj realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. Tento dokument je zpracován v reflexi dokumentů EU, kde stěžejní je Evropa 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. V souladu s Územní agendou Evropa 2020 je v tomto dokumentu zohledňován přístup *place-based approach*. Jedná se o přístup založený na identifikaci a uspokojování místních potřeb. Dále vymezuje strategické cíle regionálního rozvoje v České republice, popisuje vymezení státem podporovaných regionů a doporučení dotčeným ústředním správním orgánům a krajům. (MMR, 2013)

Vazby nástrojů strategického plánování a územního plánování jsou vyobrazeny na *Obr. 10*, v kapitole územně plánovacích přístupů 3.3.

3.2 Přístupy regionálně politické

Přestože se vznik regionální politiky datuje do 30. let 20. století, do současnosti nedošlo v teorii ani v praxi ke sjednocení názorů na vymezení pojmu regionální politika, který by měl relativně univerzální platnost. Důvodem je vazba na celkovou hospodářskou politiku, jež se vyjadřuje rozsáhlou koncepční rozmanitostí. Problematické je také zakomponování ostatních hledisek do definice – například sociálního či ekologického charakteru. (WOKOUN a kol., 2011)

Obecně lze regionální politiku definovat jako soubor cílů, opatření a nástrojů, které vedou ke snižování rozdílů v socio-ekonomické úrovni jednotlivých regionů. Většina autorů

považuje za nejvýznamnější motiv vzniku regionální politiky (například Wokoun) ekonomické motivy, kde je snaha o optimální rozmístění firem, plnou zaměstnanost apod. Další jsou sociální, ekologické, a také politické motivy.

Jednu z mnoha definic můžeme nalézt ve výkladovém slovníku B. Goodalla (GOOODAL, 1987): *„Regionální politika je součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Regionální politika zahrnuje opatření napomáhající jednak růstu ekonomických aktivit v území, kde je vysoká nezaměstnanost a malá naděje na přirozený ekonomický růst. Na druhé straně regionální politika chápe opatření sloužící kontrole ekonomických aktivit v územích s nadměrným růstem".*

Tradiční pojetí regionální politiky (dle Wokouna, 2011) je zaměřeno na mobilitu faktorů (kapitálu a práce) v problémových regionech, kde se snaží o vyrovnání socioekonomické úrovně. Problémové regiony jsou definovány jako zaostalé nebo přetížené (*Tab. 4.).* V současnosti se ovšem regiony mění spolu se strukturálními změnami ekonomiky mnohem rychleji a dají se méně předvídat. Na změny ekonomiky, a tím pádem na potřeby regionálního rozvoje, je třeba flexibilně reagovat odpovídající regionální politikou. Aspekty tradiční a současné regionální politiky jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4: Základní aspekty tradiční a současné regionální politiky

Aspekt	**Regionální politika**	
	Tradiční	**Současná**
Regiony	Geograficky relativně stálé problémové regiony	Geograficky relativně rychle se měnící problémové regiony
Problémy	Rozvinutost/zaostalost	Strukturální změny
Strategie	Regionální růst	Regionální inovace
Nástroje	Meziregionální přerozdělování	Mobilizace vnitřních zdrojů
Orientace na	Kapitál, suroviny, velké firmy	Informace, technologie, služby, malé a střední firmy
Organizační forma	Centralizace	Decentralizace

Zdroj: Wokoun, 2011, s. 99

K dosahování cílů regionální politiky slouží příslušné nástroje. Ty jsou nejčastěji zaměřeny na přitažení kapitálu či podnikatelských aktivit do regionu. Dále také na stimulaci endogenních zdrojů, dosídlení nebo stabilizaci obyvatelstva v regionu.

Nástroje regionální politiky členíme do tří hlavních skupin na **makroekonomické, mikroekonomické a ostatní nástroje** (KADEŘÁBKOVÁ, MATES, WOKOUN, 2004).

Užití makroekonomických cílů je z velké míry omezeno ostatními cíli národohospodářské politiky, zejména udržením inflace na žádoucí úrovni. Mezi hlavní makroekonomické nástroje patří fiskální politika. Ta přerozděluje regionům finanční prostředky – získané z daní a odvodů. Dalším makroekonomickým nástrojem je monetární politika. Ta je založená na ovlivňování peněz v ekonomice a slabším regionům může pomoci například v usnadnění přístupu k úvěrům. Posledním používaným nástroje je protekcionismus, který se snaží o upřednostňování vlastních výrobků před zahraniční konkurencí. (KADEŘÁBKOVÁ, MATES, WOKOUN, 2004)

Stěžejním cílem mikroekonomických nástrojů je ovlivňování rozhodování ekonomických subjektů o jejich lokalizaci. Mikroekonomické nástroje rozdělujeme do dvou skupin. První jsou nástroje ovlivňující realokace pracovních sil (např. částečná úhrada nákladů na stěhování, výkup nemovitostí či podpora při nákupu nového bytu). Druhou skupinou jsou nástroje působící na prostorový pohyb kapitálu. Tím jsou například podpora pracovní síly, levné půjčky, snížené daně na dopravu apod. (KADEŘÁBKOVÁ, MATES, WOKOUN, 2004)

Spíše výjimečně se používají nástroje administrativní, například správní rozhodnutí o zastavení ekonomické činnosti, které je nevhodné z hlediska potřeb rozvoje území či institucionální nástroje (např. regionální rozvojové agentury). (KADEŘÁBKOVÁ, MATES, WOKOUN, 2004)

Wokoun (in MATES, WOKOUN, 2006) dělí regionální nástroje na **finanční a nefinanční.** Mezi nástroje nefinanční patří například administrativní nástroje. Těmi jsou zejména legislativní úpravy regionální politiky, restriktivní a administrativní opatření. Institucionálními nefinančními nástroji se rozumí instituce realizující opatření regionální politiky, nejrůznější projekty a programy, například využívané ze zdrojů EU. Mezi věcné nefinanční nástroje patří kupříkladu poskytování bezplatných služeb zejména poradenského charakteru subjektům z regionu, propagace regionu, či poradenství zahraničním investorům.

Mezi finanční nástroje regionální politiky patří hlavně neinvestiční a investiční pobídky. Těmi jsou finanční transfery a nevratné dotace, granty, úroková zvýhodnění, úvěry nebo půjčky. Finančním nástrojem jsou také nejrůznější daňová či rozpočtová zvýhodnění. (WOKOUN in MATES, WOKOUN, 2006)

V Česku byla regionální politika nově konstituována po roce 1989 jako důležitý nástroj přispívající k řešení regionálních disparit. V 90. letech 20. století většina opatření reagovala zpravidla jednorázově na nově vzniklé regionální nerovnosti. Ovšem díky transformaci české ekonomiky na počátku 21. století došlo v důsledku vnitřních i vnějších faktorů k relativně rychlému vytvoření všech nutných pilířů systémového pojetí regionální politiky. (POSTRÁNECKÝ, 2010)

V Česku byl v červnu roku 2000 schválen zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon upravuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji a s tím související působnost ústředních správních úřadů, krajů a obcí. Nastavuje mimo jiné rámec koordinace a realizace podpory hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Dále vymezuje základní principy regionální politiky EU.

Mezi obecné principy regionální politiky Evropské unie patří hospodářská a sociální soudržnost, princip solidarity, subsidiarity a kompatibility. Princip solidarity se projevuje v redistribuci finančních prostředků od rozvinutých států těm méně rozvinutým. Princip subsidiarity se rozumí přijímání rozhodnutí na co nejnižší úrovni – co nejblíže občanovi, pro lepší reakci na dané prostředí. Princip kompatibility znamená, že politika EU bude prováděna v souladu s politikami daných států. (dle NEJEDLOVÁ, 2009)

Regionální politika se vždy vyvíjela v úzkém vztahu k územnímu plánování. Dá se říci, že se vždy vhodně doplňovaly (DAMBORSKÝ, 2007). To dokazuje i fakt, že v posledních letech zasáhly novely stavebního zákona do legislativního rámce regionální politiky. Dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, jsou nástroje územního plánování výslovně chápány jako koncepce rozvoje území.

3.3 Přístupy územně plánovací

Maier (2004) uvádí, že se územní plánování stalo významným prostředkem, který umožnil prosazování veřejných zájmů v tržním prostředí formou obecně závazných předpisů. Změny v právním uspořádání, ke kterým docházelo po celé období 90. let 20. století a na začátku století nového, vyústily ve vydání nového Zákonu č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Definice územní plánu dle stavebního zákona č.183/2006 Sb. zní: *„Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů“*.

Mezi nástroj, jenž vyhodnocuje stav a vývoj území a ověřuje možnosti území, patří územní plánovací podklady (ÚPP). Do této kategorie spadají územně analytické podklady (ÚAP), či územní studie (ÚS). ÚAP mohou být zpracovány pro území státu, kraje, SO ORP i obce.

Dalším nástrojem územního plánování v Česku je Politika územního rozvoje (PÚR). Ta určuje dle stavebního zákona (č.183/2006 Sb.) požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a definuje strategii a základní podmínky

pro naplňování těchto úkolů. Posledním nástrojem je územně plánovací dokumentace (ÚPD), kam patří vlastní územní či regulační plány obcí, a také Zásady územního rozvoje (ZÚR).

Přímý vliv na územní plán mají zpracované nadřazené územní rozvojové dokumenty až po úroveň nařízení Evropské unie. Provázanost územního rozvoje a regionální politiky je zobrazena na schématu *Obr. 11*.

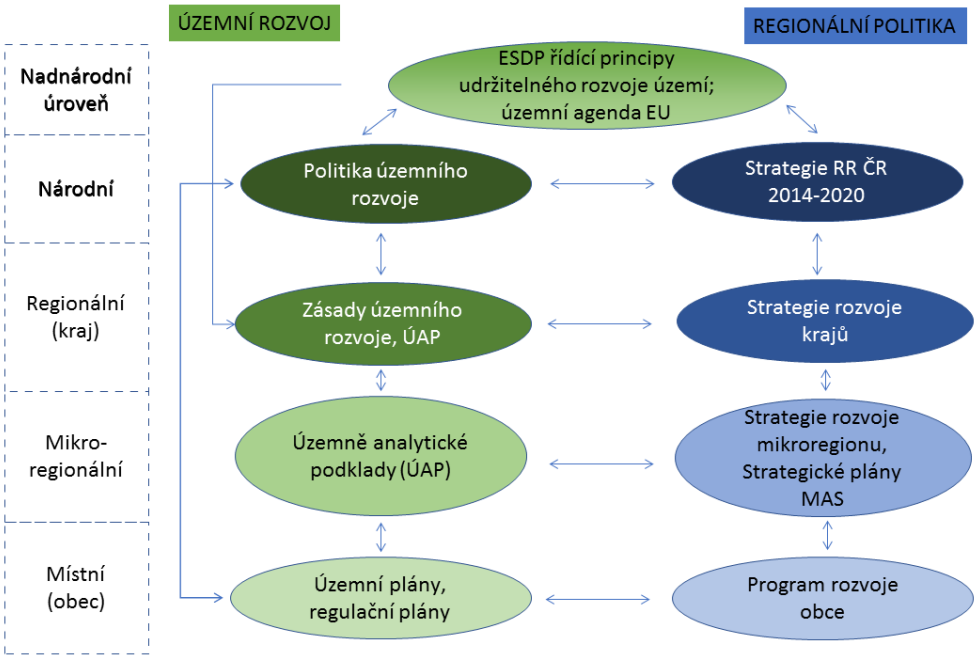

Obr. 11: Politika a nástroje, které mají dopad na rozvoj území a jejich vzájemná provázanost

Pozn.: vlastní zpracování s využitím Strategie regionálního rozvoje a Politiky územního rozvoje, ESDP – Evropské perspektivy územního rozvoje; RR – regionální rozvoj; MAS – místní akční skupina

Dle Půčka (2009) jsou územní a strategické systémy provázané. Pro strategické plánování jsou určující limity, stanovené územní dokumentací, a naopak pro územní plánování je nutné znát záměry využití území.

I regionální politika a strategické plánování se dle Damborského (2007) protínají, a to v pojmu prostorové plánování – viz *obr. 12*.

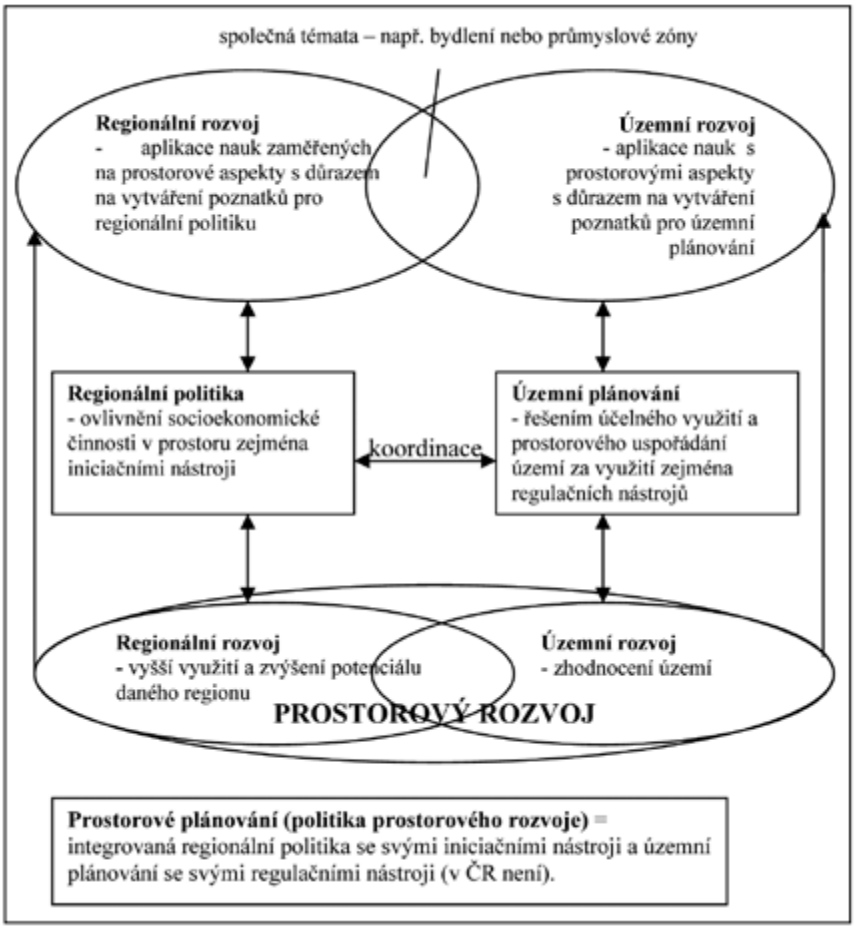

Obr. 12: Společná témata územního a regionálního rozvoje

Zdroj: Damborský 2007

Cíle územního plánování lze integrovat do cílů regionální politiky a cíle regionální politiky do územního plánování. Za základní odlišující faktor lze považovat nástroje, které používá regionální politika a územní plánování. Zatímco regionální politika používá především nástroje iniciační (např. dotace, daňové úlevy), u územního plánování je tomu naopak. Převládají nástroje regulační, které regulují tzv. subjekty územního rozvoje. Spolu pak vytvářejí prostorový rozvoj. (DAMBORSKÝ, 2007)

Různé zájmy podnikatelů, soukromých investorů, stejně jako skupin chránící životní prostředí hrají důležitou roli v územním plánování. Výzvou pro územní plánování je zvládnout tyto často protichůdné zájmy, a přitom přispívat k prosperitě města.

Mezi zásadní problémy současného územního plánování jsou dle Mužíka (in ÚÚR, 2015) narůstající zábor zemědělské půdy a volné zeleně, narůstání dopravy, zvyšující se nároky na technickou infrastrukturu a snižující se kvalita životního prostředí. Zároveň uvádí, že v současnosti dochází zejména k plošnému rozvoji na snadno dostupných pozemcích na okrajích měst. Tento rozvoj je způsoben přílivem nových velkých investic, kde dochází k výstavbě například obchodních center, průmyslových zón, či skladových areálů. Dle Mužíka jsou toto razantní zásahy do organismu měst, jež způsobují problémy

v jeho fungování a nepříznivě se též projevují v prostorové a sociální struktuře. Důležité je regenerování vnitřních částí města, zejména obytných souborů z druhé poloviny 20. století (sídlišť).

3.4 Přístupy politicko-administrativní k řízení rozvoje

Cílem veřejného sektoru je zejména uspokojování cizích potřeb, kde nad ekonomickými (individuálními, parciálními) cíli by měly převažovat cíle společenské. Těmi jsou zejména služby, jež zajišťují základní životní, sociální a zdravotní potřeby obyvatel, dále možnost bydlení, vzdělávání či kulturního vyžití. Veřejný sektor je zastoupen především veřejnou správou, kterou tvoří soustava institucí s centrální nebo územní působností. Ty můžeme pak označit jako státní správu a samosprávu. (PONIKELSKÝ a kol., 2011)

Klíčovou normou regionální politiky je zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, jež vytváří ústavně právní základ pro existenci obcí. Dle tohoto zákona je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů. Je to systém založený na společném využívání území občany, organizacemi a zájmovými skupinami. Občané volí své zástupce do zastupitelstva obce ve veřejných komunálních volbách. Na řízení obce se mohou občané podílet i přímo, a to dobrovolnou prací v různých komisích nebo aktivní účastí na veřejných zasedáních zastupitelstva obce. Dle obecního zákona je město samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány města jsou rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města.

Nejvyšším rozhodovacím orgánem obce je **zastupitelstvo**. Zastupitelstvo je jediný ústavně zakotvený orgán obce. Členové zastupitelstva jsou voleni na 4 roky a počet členů se pohybuje mezi 5 až 55.

Dle zákonu o obcích je zastupitelstvu vyhrazeno:

- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- schvalovat program rozvoje obce,
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- navrhovat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
- volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce,
- zřizovat a zrušovat obecní policii,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce,

- rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství, udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce,
- rozhodovat o zrušení usnesení rady obce,
- rozhodovat v dalších věcech, které si podle zákona o obcích vyhradí, s výjimkou pravomocí vyhrazených radě obce.

Rada obce je výkonným orgánem a odpovídá zastupitelstvu. Tvoří ji starosta, místostarosta a další členové volení z řad zastupitelstva. **Starosta** zastupuje obec navenek a za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu obce. Je volen zastupitelstvem z jeho vlastních řad. **Obecní úřad** plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo jeho rada. V oblasti přenesené působnosti vykonává státní správu. (BINEK, GALVASOVÁ, 2008)

Jednou z forem neziskové organizace, zřízenou k plnění úkolů ve veřejném zájmu jsou příspěvkové organizace (dále PO). Dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (č. 250/2000 Sb.) zřizují PO územní samosprávy pro činnosti v jejich působnosti, jejichž sktruktura vyžaduje samostatnou právní subjektivitu. PO hospodaří vlastními prostředky, získanými svým provozem a také dostávají finanční podporu od svého zřizovatele, tedy většinou města.

Nejdůležitější zdroj financování obcí jsou daňové příjmy. Dle zákona č. 250/2000 Sb. je rozpočet *finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku nebo svazku obcí.* Obce musí zveřejňovat rozpočet a některé další dokumenty z důvodu transparentnosti informací.

V oblasti rozvoje obcí můžeme rozlišit několik druhů nástrojů. Příklad rozdělení je uveden v *Tab. 5*. V neobecnější rovině je lze rozdělit na nástroje regulační a iniciační. Mezi klasické nástroje obecní politiky patří administrativní nástroje. Ty mají zejména regulující charakter v oblasti legislativy, jako jsou například obecně závazné vyhlášky. Koncepční dokumenty mohou mít jak regulující (například územní plán), tak iniciační (například strategický plán) charakter.

Obec může finančně podporovat nejrůznější subjekty na svém území. Od podpory podnikatelů, přes podporu neziskových organizací až po podporu jedinců (například při narození dítěte). Obec se také stará o výstavbu technické a dopravní či občanské infrastruktury. Lokální samospráva v neposlední řadě obstarává informační politiku.

Poskytování informací je pro územně samosprávní celky povinné dle zákona o svobodném přístupu k informacím (č. 106/1999 Sb.) Městská samospráva by měla umět vést se svými občany dialog a dát jim možnost rozhodovat o faktorech, jež vytvářejí jejich životní prostor. Mezi komunikační nástroje potom patří například elektronická úřední deska, veřejná zasedání zastupitelstva, elektronická podatelna nebo i mobilní aplikace a sociální sítě.

Tab. 5: Nástroje komunální politiky

Druh nástroje	Forma
Administrativní nástroje	- strategie rozvoje obce, - územní plán obce, - obecně závazné vyhlášky, - stanoviska k umístění ekonomických činností,
Finanční nástroje	- lokalizační podpora a investiční motivace pro podnikatele, - příspěvky na místní rozvojové projekty pro podnikatele a obyvatele,
Infrastrukturní nástroje	- výstavba technické infrastruktury, - výstavba občanské infrastruktury (byty, sociální a kulturní zařízení, vzdělávání)
Informační nástroje	- poradenská a informační centra, - komunální marketing.

Zdroj: Rektořík, Šelešovský, a kol., 1999, s. 77, upraveno

Běžným nástrojem komunální politiky jsou také nejrůznější dotace, jež představují významný zdroj příjmů obcí. Dle Ježkové a kol. (2017) mohou být dotace předmětem podvodů nebo korupce, hlavně v situaci omezených prostředků a subjektivního posuzování komu podporu poskytnout. Možnost, jak předejít dotačním podvodům, může být například zveřejňování všech smluv, jasně určené podmínky udělení dotace či osobní odpovědnost konkrétního úředníka.

Interakce mezi veřejným sektorem probíhá také prostřednictvím veřejných zakázek. Problémy pak tvoří nejčastěji veřejné zakázky malého rozsahu[1]. Jejich neformálnost a absence regulace jsou často důvody k zneužití. Jedním ze způsobů, jak předcházet těmto situacím, je například použití e-aukcí. (JEŽKOVÁ a kol., 2017)

Obce v Česku smějí spolupracovat, mohou vytvářet dobrovolné svazky obcí. Často se tak děje v rámci místních akčních skupin (MAS). Místní akční skupina je nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské nebo veřejné sféry, které spolupracuje na rozvoji svého regionu. Dle PELCL a kol. (2008) jsou výsledkem mezisektorová a mezioborová partnerství, jež mají potenciál se úspěšně podílet na strategickém plánování rozvoje regionu při zachování respektu k rozmanitostem území. Aktéři dané skupiny MAS společně formulují své strategie rozvoje, a ty se pak snaží vlastními aktivitami naplňovat.

[1] Dle zákona č. 134/ 2016 Sb. o veřejných zakázkách se veřejnou zakázkou malého rozsahu (podlimitní veřejná zakázka) rozumí ta, jejíž předpokládaná hodnota činí nejméně 2 mil. Kč bez DPH, v případě stavebních prací nejméně 6 mil. Kč bez DPH.

3.5 Aktéři regionálního rozvoje

Rostoucí zájem o uplatnění managementu v lokálním rozvoji souvisí se zvyšující se rolí místních společenstev a jejich aktérů v místním rozvoji. Především zastánci endogenního rozvoje zdůrazňují, že aktéři mají dostatečnou kapacitu k využívání místních zdrojů za vzájemné spolupráce. Otázka je, do jaké míry mohou ovlivňovat své okolí, a do jaké míry jsou ovlivňováni. (JEŽEK, 2007)

Dle autorů Newman, Thornley (1996) jsou na místní úrovni rozhodování důležití aktéři z ekonomického sektoru. Řízení měst je dle těchto autorů komplexní činností, ve které by měl aktivně spolupracovat veřejný a soukromý sektor.

Tři nejdůležitější skupiny aktérů popisují Ježek a kol. (2014) ve schématu (*Obr. 13*) jako interakci podniků, domácností, státních a veřejných institucí.

Firmy vytvářejí v území nákupní a odbytové sítě, dodavatelské sítě, či rozhodují o umístění skladů. Určují také výši mezd, které zpětně ovlivňují regionální důchod a trh práce.

Hodnota regionálního důchodu působí na poptávku po jiných produktech v území (JEŽEK a kol., 2014). Podniky jsou tedy nejen utvářeny vhodným prostorem pro výkon svých funkcí, ale také do velké míry tento prostor ovlivňují dalšími rozhodnutími.

Také soukromé domácnosti vytvářejí sítě prostorových vztahů. Mezi nejdůležitější patří výběr bydliště a zaměstnání, mezi nimiž existuje úzká vazba. Dalšími vztahy v území je volba využívání služeb a zboží, setkávání s přáteli či návštěva kulturních zařízení. (JEŽEK a kol., 2014)

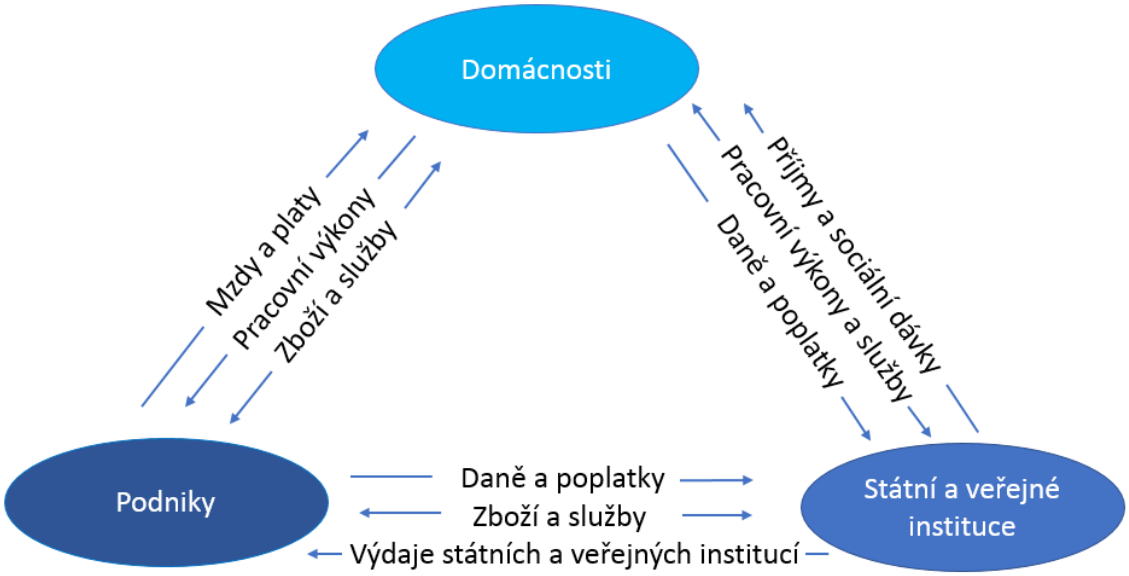

Obr. 13: Aktéři prostorového rozvoje, Zdroj: Ježek a kol. 2014, s. 6, upraveno

Veřejný sektor rozhoduje o lokalizaci řady veřejných zařízení, vybírá daně, vybavuje území infrastrukturou. Ježek a kol. (2014) uvádějí, že rozhodování veřejného sektoru je konfrontováno s podobnými omezeními jako soukromé podniky. A tak díky vzájemné úzké

provázanosti s rozhodnutími ostatních aktérů v území veřejná sféra může jen těžko plnit roli *vyšší nadřazené řídící instance, která má napomáhat k vytváření veřejného blaha.*

Aktéři regionální rozvoje dle vztahu k problému (HOLEČEK, J. a kol. 2009, s. 20):

- Shareholders – podílející se (obce a podnikatelé)
- Stakeholders – zainteresovaní (návštěvník, občan, …)
- Placeholders – dotčení (subjekty, v jejich území se aktivita realizuje – správa CHKO)

Mezi hlavní aktéry regionálního rozvoje definované WOKOUN (2008, str. 406) patří:

- Zákonodárné složky státu
- Výkonné složky státu
- Regionální rady
- Orgány samosprávy
- Poradní a koordinační orgány
- Rozvojové agentury
- Hospodářské a agrární komory
- Zájmová sdružení
- Neziskové organizace
- Instituce veřejného sektoru
- Firmy a podnikatelé

Prostřednictvím výkonné složky státu je vykonávána veřejná správa. Pod výkonnou složku státu se řadí vláda a rezorty. Mezi rozvojové agentury patří například CzechInvest nebo CzechTrade. Mezi instituce veřejného sektoru mohou patřit školy, zdravotnická nebo sociální zařízení.

Mezi důležité aktéry regionálního rozvoje patří neziskové organizace. Ty využívají zejména endogenní lidské zdroje, které v tomto případě je můžeme nahradit pojmem dobrovolnictví. Z ekonomických využívají zdrojů zejména sponzoring. Podílí se mimo jiné na propojování organizací a komunit (*networking*), participují na tvorbě strategických rozvojových dokumentů společně s aktivním naplňováním vybraných strategických cílů lokálního a regionálního rozvoje. Ziskový sektor uvedené aktivity realizuje pouze částečně, neboť je motivován jinými cíli – maximalizací zisku. (HLAVÁČEK, 2005)

Výše uvedení autoři, definující důležité aktéry, podílející se na regionálním rozvoji považují za velmi významné firmy a podnikatele.

K nejdůležitějším rozhodnutím podniků patří lokalizace jejich stanovišť. Ty se dělí z hlediska hierarchie zejména na výrobní, obchodní, výzkumné či řídící. Dle Blažka, Uhlíře (2011) se o vysvětlení lokalizačních rozhodnutí jednotlivých typů podniků v rámci lokalizační teorie snaží například geografka D. Massey, která poukazuje mimo jiné na souvislost mezi hierarchií regionů a hierarchií jednotlivých pracovišť v rámci celé firmy. Tedy, že vedení firmy zpravidla sídlí v jiných regionech než výroba.

Binek, Galvasová (2008) považují za klíčové aktéry území místní podnikatele, kteří využívají místní zdroje k rozvinutí konkurenceschopných produktů. Zapojení podnikatelské sféry do strategického plánování veřejné správy vede k provázání

představ o směřování rozvoje v území. Podporu rozvoje podnikání ze strany veřejné správy můžeme sledovat například v podpoře inovativního podnikání nebo ve vybudování podnikatelských zón.

Majerová, Kostelecký, Sýkora a kol. (2011) uvádějí, že malí i velcí podnikatelé mají zájem na rozvoji prosperujícího regionu, neboť v něm mohou snadněji dosáhnout svých cílů. Zároveň zde však existuje rozpor mezi veřejnými a individuálními zájmy, kde je většinou motivace nejvyššího zisku. Proto je potřeba budovat spolupráci mezi veřejnými institucemi a podniky při vědomí vzájemných rozdílů a z nich možných vyplývajících problémů.

Zvyšování prosperity podniků vede v daném území v neposlední řadě i ke zvýšení kupní síly obyvatel. Schopní lidé z vedení se často zapojují do samosprávních aktivit obcí, či působí v zastupitelstvech. Důležitá je rovněž spolupráce v oblasti školství, kde pro rozvoj podnikání je potřeba kvalifikovaná pracovní síla.

4 ANALÝZA RELEVANTNÍCH PŘÍSTUPŮ V MODELOVÉM ÚZEMÍ

4.1 Koncepční dokumenty

Žďár nad Sázavou má v současnosti zpracováno několik koncepčních dokumentů (*Obr. 14*), týkajících se územního rozvoje *(zeleně vyjádřené)* a regionální politiky *(modře vyjádřené)*. Jejich výčet po úroveň kraje je vyobrazen na následujícím schématu.

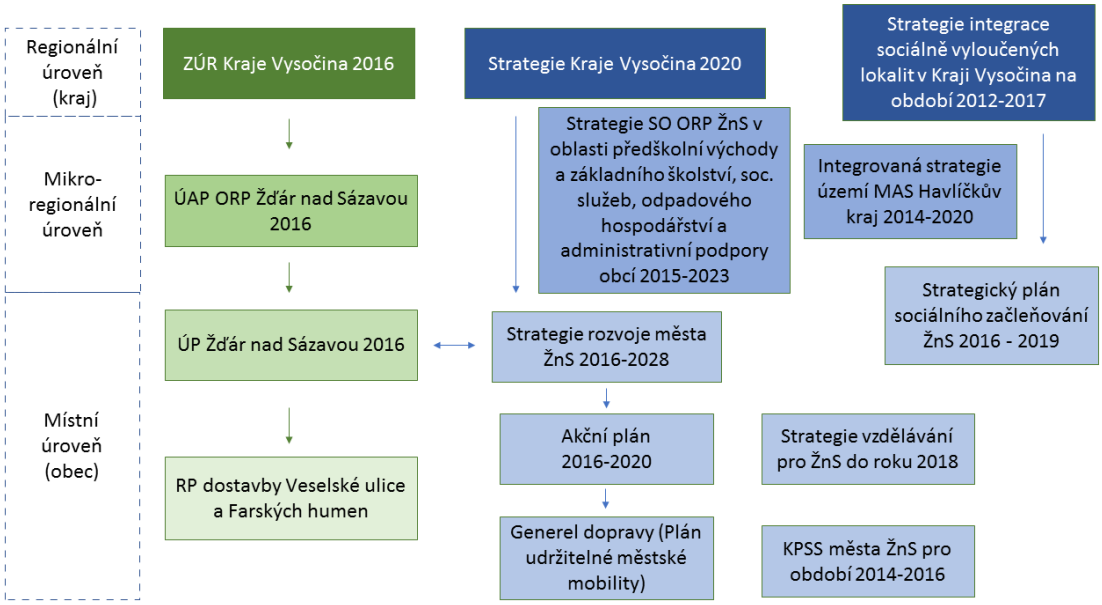

***Obr. 14: Schéma koncepčních dokumentů města Žďár nad Sázavou** (ŽnS) **a dalších nadřazených dokumentů**, vlastní zpracování, Zdroj: Město Žďár nad Sázavou, ©2015;*
Pozn.: ÚP – územní plán, RP – regulační plán, KPSS – komunitní plán sociálních služeb

Dle Politiky územního rozvoje České republiky (národní úroveň) se Žďár nenachází v žádné specifické, ani rozvojové oblasti či ose. Z toho vyplývá, že se v území neprojevují žádné zvláštní požadavky republikového významu.

Dle Zásad územního rozvoje (ZÚR) Kraje Vysočina leží ORP Žďár nad Sázavou v rozvojové oblasti krajského významu OBk4. Dokument stanovuje mimo jiné soustředění ekonomických aktivit ve východní průmyslové zóně ve Žďáru, či počítá s výstavbou přeložek silnic I/19 a I/37. Město Žďár nad Sázavou je považováno za významné střední centrum. (ŠINDLEROVÁ, 2016)

Vlastní územní plán města je popsán v následující kap. 4.1.3.

Na národní úrovni je v oblasti regionální politiky zpracována Strategie regionálního rozvoje 2014-2020. SRR ČR (MMR, 2013) rozděluje území státu do třech typů dle socioekonomických ukazatelů a polohového potenciálu. Jedná se o rozvojová, stabilizovaná a periferní území. Dle této typologie území patří Žďár nad Sázavou do rozvojového urbanizovaného území. V rámci tohoto dokumentu patří Žďár (v rámci SO ORP) do mikroregionu se slabým transferem znalostí do ekonomiky. Důvodem je nadprůměrnost regionu v oblasti vzdělanosti obyvatelstva, která se ovšem neprojevuje

v podobě nadprůměrné konkurenceschopnosti (MMR, 2013). Samotná strategie rozvoje a akční plán města jsou popsány v následujících kapitolách 4.1.1 a 4.1.2.

Generel dopravy aneb Plán udržitelné městské mobility byl zpracován na základě stanovení úkolů v akčním plánu (*Obr. 14*). Dokumenty se zabývají problematikou obchvatu Žďáru a vizí budoucího směřování.

V oblasti sociálních služeb má město zpracovaný Komunitní plán sociálních služeb (KPSS) města Žďáru nad Sázavou pro období 2014-2016. Stanovenými slabými stránkami jsou chybějící startovací byty a sociální bydlení. Dále je pociťován nedostatek finančních prostředků na činnost a rozvoj aktivit, nedostatek systémové podpory, nedostatečné vzdělávání pro seniory, či nedostatek míst v MŠ. (Město Žďár nad Sázavou, ©2014-2016)

Ve spolupráci s lokálním konzultantem Agentury pro sociální začleňování byl zpracován Strategický plán sociálního začleňování města Žďár nad Sázavou 2016-2019. V analýze tohoto plánu byla v roce 2015 identifikována jedna sociálně vyloučená lokalita. Jedná se o tzv. svobodárny na sídlišti Stalingrad (MČ Žďár nad Sázavou 3). V této lokalitě, s dlouhodobě špatnou pověstí, žije přes sto Romů. Problém je zvyšován i nevhodným umístěním azylové ubytovny pro muže, čímž tak docházelo k navyšování napětí mezi obyvateli. (Agentura pro sociální začleňování, 2017)

Žďár nad Sázavou je členem MAS Havlíčkův kraj o.p.s. Činnost této obecně prospěšné společnosti se zaměřuje na spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem, pro kterou navrhuje strategii komunitně vedeného místního rozvoje. MAS zahrnuje celkem 64 samosprávných obcí, z nichž více než polovina leží na území okresu Žďár nad Sázavou. MAS Havlíčkův kraj má zpracovanou Integrovanou strategii území MAS Havlíčkův kraj pro období 2014-2020. Mezi další projekt patří například *Poznejte zelené srdce Česka*, jehož záměrem je posílení návštěvnosti CHKO Žďárské vrchy. Obce spolupracují také v rámci Místní agendy 21. (Havlíčkův kraj, ©2016)

Žďár nad Sázavou je členem dobrovolného svazku obcí *České dědictví UNESCO*. Účelem svazku je vytváření podmínek a účinných nástrojů pro zachování statků kulturního a přírodního dědictví UNESCO, dále pro jeho propagaci a pro jeho trvale udržitelné využívání.

Obce v okolí Žďáru nad Sázavou plánují také vytvořit mikroregion Žďársko.

4.1.1 Strategie rozvoje

Samotné město má zpracovanou Strategii rozvoje města Žďáru nad Sázavou 2016-2028. Před touto koncepcí Žďár vycházel se strategického plánu na období 2007-2013. Jelikož strategie rozvoje města byla dokončena v roce 2016, tedy po zadání této diplomové práce, dojde k částečnému využití informací z tohoto dokumentu.

Strategie rozvoje se dělí na analytickou, návrhovou a implementační část. Na strategii se pracovalo pomocí principu partnerské spolupráce. To znamená, že byly zřízeny řídící a pracovní skupiny, které řešily rozvoj pěti prioritních oblastí.

Pracovní skupiny (PS) byly definovány dle zaměření následovně:

- PS 1: Řízení a správa města, komunikace s veřejností,
- PS 2: Sociální a zdravotní služby, bydlení,
- PS 3: Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí a územní plánování,
- PS 4: Ekonomika města, rozvoj podnikání a cestovního ruchu,
- PS 5: Školství, kulturní, sportovní a volnočasové aktivity.

Jednotlivé pracovní skupiny formulovaly návrhy opatření do Akčního plánu města (kap. 4.1.2). V rámci zpracování strategie rozvoje města proběhlo i dotazníkové šetření.

Z celkového shrnutí analýzy Strategie rozvoje města Žďár nad Sázavou 2016-2028 (dále jen SRM 2016) vyplývá několik závěrů. Patří mezi ně problémy spojené s demografickým vývojem obyvatelstva, z nichž nejvýznamnější je stárnutí obyvatelstva. S tím souvisí hrozba nedostatečné kapacity sociálních služeb. Město v současnosti ztrácí své obyvatele migrací za studiem, prací, a i v rámci suburbanizace, kde se stěhují do okolních obcí. Problémem v oblasti bydlení je fakt, že město má nedostatek bytů ve svém vlastnictví (cca 8,7 %). Rovněž nová výstavba či modernizace nových bytů probíhá pomalu, zejména z důvodu nedostatku volných a cenově dostupných parcel. Chybí tak sociální byty pro mladé rodiny a sociálně slabé obyvatele. (HRUŠKA a kol., 2016)

Město má příhodné podmínky v oblasti cestovního ruchu, neboť má na svém území památku UNESCO – kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, a zároveň částečně leží v CHKO Žďárské vrchy. Přestože má Žďár dobré podmínky pro rozvoj cyklistické dopravy, chybí zde dostatečná infrastruktura napojená na místní části.

Problémem definovaným v oblasti technické infrastruktury je neexistence jednotné kanalizace v místních částech města. Také čistička odpadních vod dosahuje plné kapacity. Ostatní inženýrské sítě jsou na dobré úrovni (HRUŠKA a kol., 2016).

Ve městě je dostatek vzdělávacích zařízení s odpovídající kapacitou. Problémem, souvisejícím s demografickým stárnutím, může být nedostatečné naplnění základních škol a jejich následné zavírání. Co se týče kriminality, tak ta je průměrná ve srovnání s krajem i státem. Ve městě však chybí dostatek preventivních služeb v rámci sociálně patologických jevů (HRUŠKA a kol., 2016).

V návrhové části strategického plánu bylo definováno patnáct priorit v šesti tematických oblastech. Jejich schéma je uvedeno na následujícím *Obr. 15*. Ty jsou dále rozpracovány do 15 konkrétních cílů. K dosažení cílů je navrhnuto 54 opatření.

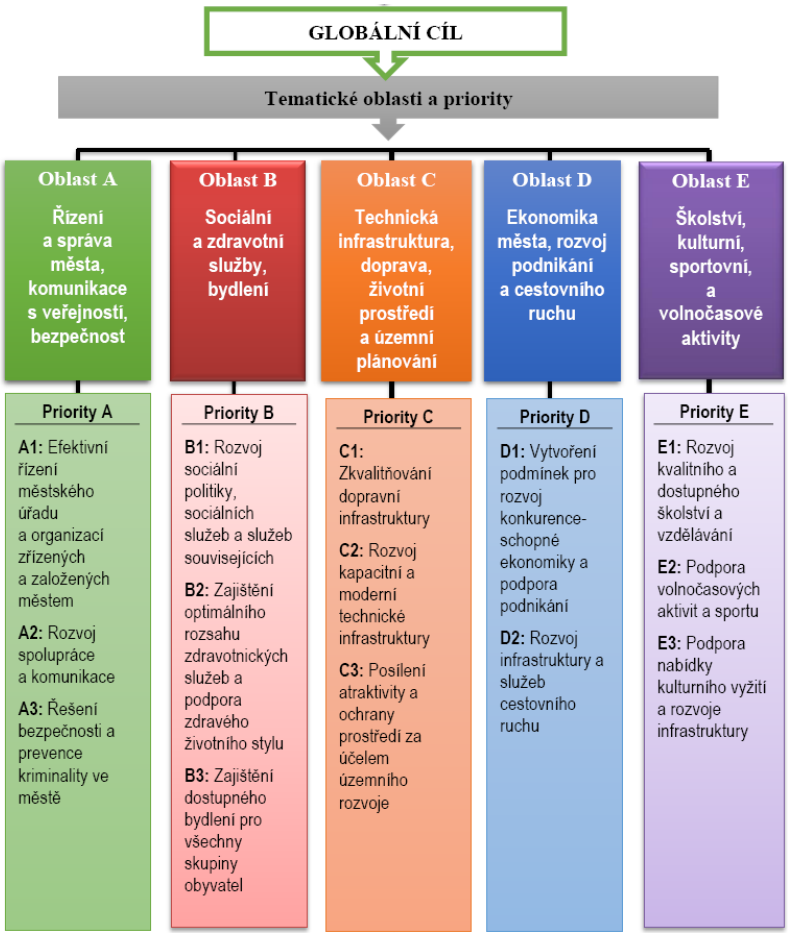

Obr. 15: Tematické oblasti a priority ve strategickém plánu města

Zdroj: Strategie rozvoje města Žďár nad Sázavou 2016-2028

Realizace Strategie rozvoje města Žďár nad Sázavou probíhá formou shromažďování informací o projektových záměrech v území. Tyto projekty jsou posouzeny jmenovanou strategickou komisí, manažerem strategie a dalšími orgány. Jednotlivé projekty jsou dále vybrány do Akčního plánu (viz kap. 4.1.2), či zásobníku projektů. Zásobník projektů slouží ke vkládání projektů, které nejsou prioritní v daném období, nebo nejsou pro jejich realizaci vhodné podmínky. Naopak akční plán slouží k aktuálním projektům, které se plánují realizovat v průběhu 2 až 5 let.

4.1.2 Akční plán

„Akční plán na období 2016 až 2020 představuje operační dokument, prostřednictvím něhož je implementována Strategie rozvoje města Žďáru nad Sázavou. Obsahuje projekty a aktivity, u kterých se předpokládá realizace nebo jejich zahájení do roku 2020. Jelikož musí být zajištěna provazba připravovaných projektů na finance města, stává se Akční plán jedním z podkladů pro sestavování rozpočtu města na jednotlivé roky.“ (PROCES – centrum pro rozvoj obcí a regionů, s. r. o., 2016)

Za výběr projektů do akčního plánu zodpovídá Strategická komise města, kde klíčovým kritériem jsou zejména dostupné zdroje financování. Plánované projekty

korespondují s návrhem rozpočtu města. Jeden z možných zdrojů financování je Evropský fond pro regionální rozvoj.

Mezi vybrané projektové záměry v oblasti A (*viz Obr. 15*) patří spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování a vytvoření Asistenta prevence kriminality. Projekt *Aktivně pro Žďár* se snaží o zapojování občanů do správy města formou participativního rozpočtu. V oblasti B (*viz Obr. 15*) jsou vybranými projekty zřízení komunitního centra, startovacích a sociálních bytů, rekonstrukce domu s pečovatelskou službou, či výstavba azylového domu včetně noclehárny pro lidi bez domova. V tematické oblasti C je navrhnuto zpracování generelu dopravy, příprava obchvatu, vytvoření několika stezek, či revitalizace sídlišť 6 a 7. Oblast D se soustředí na vytvoření vhodného systému pro začínající podnikatele. Pátá tematická oblast E se zaměřuje zejména na rekonstrukce objektů škol, realizace kroužků, výstavbu sportovní haly či tenisového areálu. V oblasti F – Marketing města je zajímavý projekt *Žďár ALUMNI* s podnázvem *Zůstaňte v kontaktu s místem, odkud pocházíte.* Cílem tohoto projektu je zůstat v kontaktu s lidmi, kteří momentálně nežijí ve Žďáru, ale pochází z něj a chtějí svému rodnému městu jakýmkoli způsobem pomoci. (PROCES – centrum pro rozvoj obcí a regionů, s. r. o., 2016)

V akčním plánu jsou u projektů uvedeny odhady rozpočtu projektu, předpokládané odpovídající subjekty a evaluační indikátory výstupů a výsledků.

4.1.3 Územní plán

Starý územní plán Žďáru nad Sázavou pochází z roku 2003. V roce 2006 vešla v platnost novela stavebního zákona, jejíž koncepce jsou zahrnuty v nové územní dokumentaci města. Nový územní plán Žďáru se začal připravovat v roce 2011. V letech 2013, 2014 a 2016 se uskutečnila veřejná jednání. Územní plán Žďár nad Sázavou jako opatření obecné povahy nabývá účinnosti dne 4. října 2016. Dle slov starosty Zdeňka Navrátila (MAŠOVÁ, 2016) *„nový plán řeší potřeby města z hlediska průmyslové výroby, to znamená, že definuje nové plochy pro tuto výrobu, zpřesňuje další výstavbu, především v lokalitě Klafar, bytovou a individuální, a nějakým způsobem se dotýká i úpravy dopravního skeletu města*". Starosta zároveň dodává, že bude v budoucnu třeba zařadit mnoho dalších problémů, jež se za danou dobu projednávání ÚP objevily.

Obsah dokumentace územního plánu se dělí na část řešení s označením A, a odůvodnění (B). Struktura ÚP vypadá následovně:

Textová část:

A. Řešení ÚP

Grafická část:

1. Výkres základního členění území, díly A, B 1 : 10 000
2. Hlavní výkres, díly A, B, C, D 1 : 5 000
3. Dopravní řešení, díly A, B, C, D 1 : 5 000
4. Zásobování vodou, díly A, B, C, D 1 : 5 000
5. Odkanalizování, díly A, B, C, D 1 : 5 000
6. Energetika a spoje, díly A, B, C, D 1 : 5 000
7. Veřejně prospěšné stavby, opatření a asanace, díly A, B, C, D 1 : 5 000

Textová část:

A. Odůvodnění řešení ÚP

Grafická část:

8. Koordinační výkres, díly A, B, C, D 1 : 5 000
9. Předpokládaný zábor ZPF a PUPFL, díly A, B, C, D 1 : 5 000
10. Širší vztahy 1 : 50 000

ÚP definuje dvě kompoziční osy v centru města. Kompoziční osou se rozumí (ÚÚR, © 2001-2017): *„Významná, historickým vývojem vzniklá nebo záměrně založená linie uvnitř zástavby, nebo urbanizovaného prostoru, soustřeďující funkční aktivity a prostorové senzace“*.

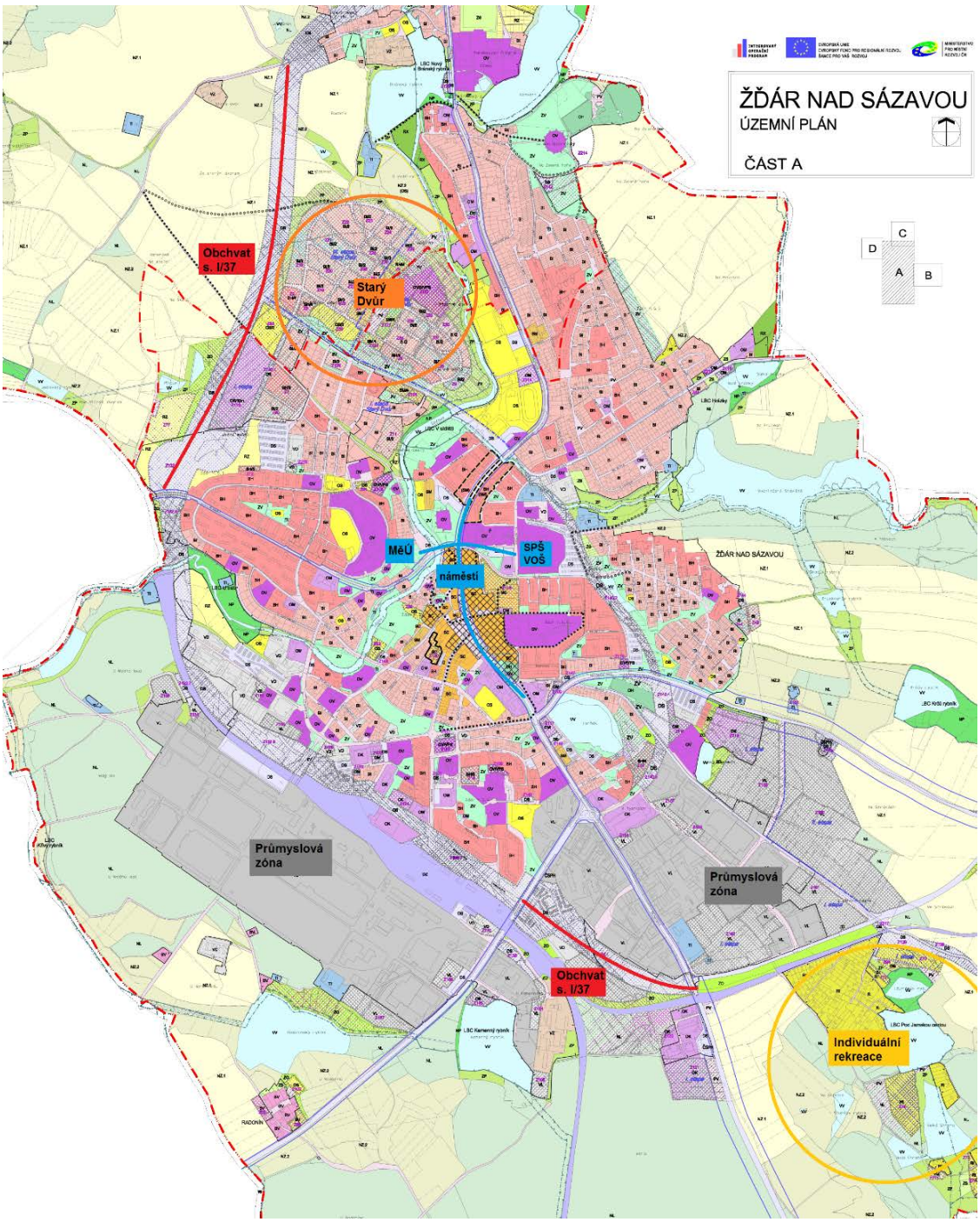

Obr. 16: Náhled hlavního výkresu územního plánu

Zdroj: Atelier URBI, spol. s.r.o. 2016, upraveno

Pozn.: Náhled celého územního plánu s legendou je v příloze 4.

První je osa městského úřadu a vyšší odborné školy a střední průmyslové školy, další osou je osa Horní ulice – náměstí a Dolní ulice (na *Obr. 16* vyznačeny modře). Koncepce rozvoje města počítá s rozvíjením jádrového území Žďáru, zejména okolí kostela sv. Prokopa.

Nadmístní doprava je dle ÚP vedena po obchvatu silnic I. třídy č. 37 na severozápadě a jihozápadě města (na *Obr. 16* zvýrazněno červenou linií). Město plánuje propojení ulic Brněnská a Jihlavská na jihu, a to souběžně s železnicí. To by znamenalo

odvedení dopravy ze středu města ze směru Nového Města na Moravě na Jihlavu. Záměr je ve fázi přípravy technické studie. Další plánovaný ochvat (dle BENEŠOVÁ, 2005) je veden po severozápadní hranici města, právě s napojením na budoucí plochy Starého Dvora. Jedná se o navrhovaný obchvat státní silnice I/37 ze směru Chrudim a pokračující na Velkou Bíteš. Tato silnice v současnosti prochází centrální částí města a způsobuje zde jak řadu dopravních závad, tak ekologických zátěží.

S plochami pro bydlení se počítá v lokalitě Starý Dvůr (neboli Klafar). Na *Obr. 16* je území vyznačeno na severozápadě města oranžovou barvou. Lokalita je v územním plánu rozdělena na tři etapy, kde v první se počítá s výstavbou rodinných i bytových domů, později pouze rodinných.

Územní plán počítá s rozvojem komerčních aktivit a administrativních center firem. Navrhuje jejich umístění v jihovýchodním a jihozápadním sektoru města ve vazbě na obchvat (šedé plochy na *Obr. 16*). Rozvoj průmyslové výroby chce přednostně řešit na dosud nezastavěných nebo nedostatečně využívaných plochách průmyslových zón.

Severně od Žďáru se rozprostírá CHKO Žďárské vrchy, proto je zde problém s rozptýlenou výstavbou rodinných domů a zejména chat. Koncepce ÚP se tomuto snaží zamezit. Rozvoj individuální rekreace probíhá dle ÚP v plochách jihovýchodu města, kolem Lázničkova rybník a rybníka Velká Strana (vyznačeno žlutě na *Obr 16*).

4.2 Aktivity města – starosta, rada, zastupitelstvo, odbory

Město Žďár nad Sázavou je dle obecního zákona samostatně spravováno zastupitelstvem. Žďár nad Sázavou má ve volebním období 2014-2018 zvoleno 27 zastupitelů. Ti byli v komunálních volbách stanoveni z celkových sedmi stran. Nejvíce mandátů zastává hnutí Žďár – živé město a ČSSD (obě po šesti zastupitelích). Zastupitelstvo dále tvoří čtyři členové z řad KDU-ČSL a dva členové ze strany TOP 09. ANO 2011, KSČM a ODS mají každá tři zastupitele. Do struktury města se také začleňují finanční, kontrolní a osadní výbory (více *obr. 17*).

Zastupitelstvu se zodpovídá rada města. Ta je složená celkem z devíti členů, mezi které patří zástupci Žďár – živé město, KDU-ČSL, ANO 2011 a ODS.

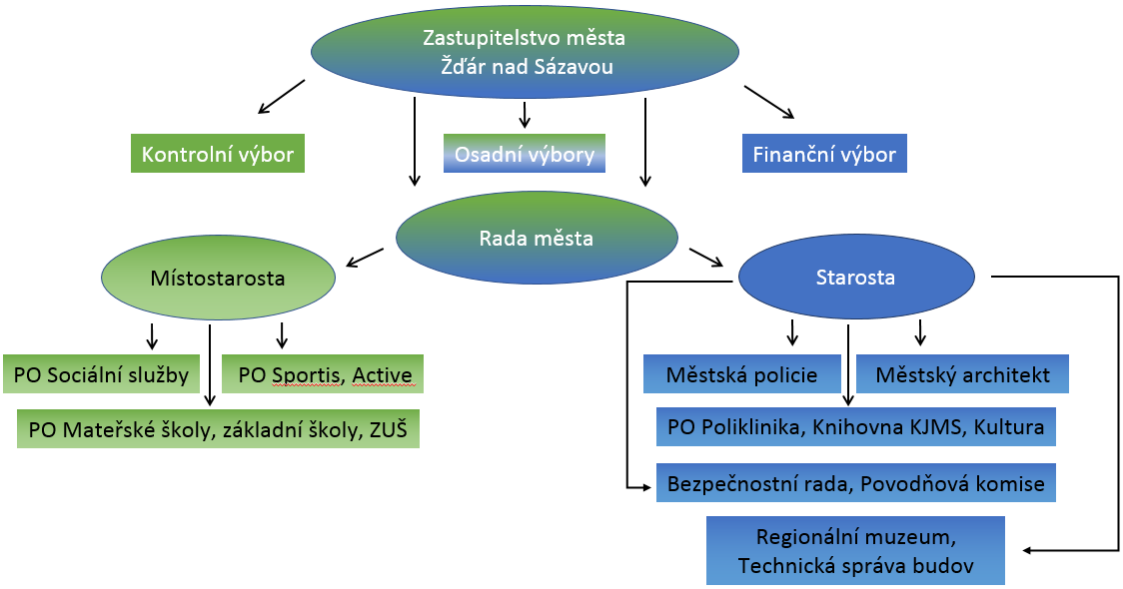

Obr. 17: Organizační struktura zastupitelstva města

Zdroj: Organizační schéma města Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování,

Pozn.: barevně zpracovány kompetence starosty a místostarosty, PO – příspěvkové organizace

Starostou města je Mgr. Zdeněk Navrátil. Ten zabezpečuje organizační a metodickou pomoc ostatním neuvolněným členům zastupitelstva. Dále koordinuje činnosti v oblastech strategického rozvoje města, územního plánování, finanční kontroly, komunálních služeb. Zajišťuje úkoly v krizovém řízení a spravuje vybrané příspěvkové organizace města. (Město Žďár nad Sázavou, ©2015)

Místostarostou města je Ing. Josef Klement, který rovněž poskytuje potřebnou pomoc státním zastupitelům, či osadním výborům. Dále koordinuje činnosti v oblastech sociálních, rozpočtových, školství a sportu. Také garantuje činnosti příspěvkových a neziskových organizací na území města Žďár nad Sázavou. (Město Žďár nad Sázavou, ©2015).

Mezi vybrané prioritní programové body rady města patří budování sídliště Klafar, práce na koncepci širšího centra města, projekty na mezigenerační soudržnost obyvatel, vyhledávání možných investorů s agenturou CZECHINVEST, či spolupráce se žďárskými podnikateli. (Rada města Žďár nad Sázavou, 2014)

Rada města řídí následující komise:

- bytová komise,
- komise pro mezinárodní a regionální spolupráci,
- komise pro sport a volný čas,
- komise rozvoje města a životního prostředí,
- kulturní komise,
- komise pro marketing a komunikaci,
- komise prorodinných aktivit, sociální a zdravotní.

Městský úřad se skládá z deseti odborů a tří oddělení. Úřad řídí jeho tajemník, který se zodpovídá starostovi, stará se o zaměstnance, kanceláře nebo budovu městského úřadu. Organizační sktruktura odborů a oddělení městského úřadu je vyobrazena na *Obr. 18.*

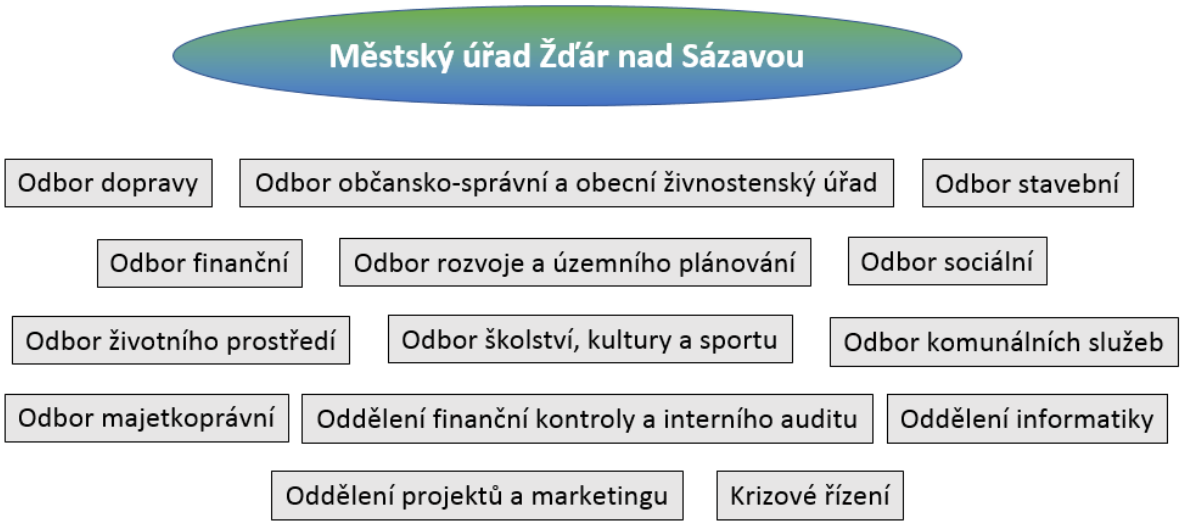

Obr. 18: Organizační sktruktura městského úřadu Žďár nad Sázavou

Zdroj: Město Žďár nad Sázavou, organizační schéma, ©2015

Město spolupracuje s občany v rámci projektu *Aktivně pro Žďár*, jehož cílem je podpořit drobné komunitní aktivity, které zlepšují život obyvatel v místě bydliště. Jedná se o využití nápadů ke zlepšení veřejného prostoru přímo od občanů (Město Žďár nad Sázavou, ©2015). Dle slov Ing. Klusáčkové, členky finančního výboru (rozhovor k diplomové práci): *„Tento projekt je primárně zaměřen na dětská hřiště a funguje na systému garantů a patronů. Patroni jsou ti lidé, co u hřiště přímo bydlí a mají jej na starosti. Hlásí tak městu, pokud je něco rozbité a město jim dá prostředky na opravu. Patroni jsou sponzoři, kteří hradí náklady na výstavbu či rekonstrukce hřišť. "*

Nástrojem zapojení občanů do rozhodování města je *Participativní rozpočet.* Radnice vyčlení každý rok 600 tisíc Kč na projekty občanů. Posoudí proveditelnost těchto návrhů a ty jsou pak vybrány v hlasování občanů. Komunitní koordinátorka k tomu říká: *„Letošní ročník participativního rozpočtu se velmi povedl. Již na začátku jsem byla mile překvapena zájmem přihlášených projektů a hlasování to jen potvrdilo. Počet hlasujících se přehoupl přes pět set."* (Město Žďár nad Sázavou, ©2015). Mezi navrhované úpravy patří jmenovitě například revitalizace vnitrobloků, obnova dětských hřišť, či terénní úpravy.

Město spolupracuje s mobilní aplikací *Lepší místo.* Jedná se o nástroj komunikace mezi občany a městským úřadem, který umožňuje upozornit na lokalizovatelné záležitosti ve veřejném prostoru města. Občané mohou díky této aplikaci přímo lokalizovat problémy, doplnit o fotografii a popis. Tyto tzv. tipy jsou

automaticky dostupné kompetentním úředníkům města, kteří se připomínkami dále zabývají. Veškeré tipy jsou zobrazitelné v mapě a rozčleněny do kategorií dle stupně řešitelnosti na nový, v řešení, vyřešený a neřešitelný. Změny stavu jsou u každého případu komentovány a vysvětleny kompetentními osobami. Mezi nejčastější problémy ve Žďáru patří například upozornění na rozbité lavičky, značky, chodníky, či stojící auta.

Občané jsou o dění a aktivitách města informováni Žďárským zpravodajem, který vychází jednou měsíčně. Mezi další komunikační nástroje patří lokální média: Žďárský průvodce, Ždárský deník a Žďárské noviny. Pravidelně také probíhají setkání s občany na daná témata. Mezi již projednávaná témata patří například generel dopravy, revitalizace zeleně ve městě, či konzultace k plánované rezidenční lokalitě Klafar.

Občané také mohou vyjadřovat své náměty k práci městského úřadu na webových stránkách města v sekci Dotazy a náměty. Daným dotazům odpoví příslušný úředník, jenž má problém ve své oblasti působení.

Na území města působí 12 příspěvkových organizací (dále PO). Kromě základních škol a jedné mateřské školy město zřizuje také knihovnu nebo polikliniku. PO je také středisko volného času Active, jež zřizuje kroužky pro děti a pořádá sportovní soutěže, či letní tábory. PO Sportis se zabývá provozem sportovních zařízení ve městě. Mezi objekty v jeho správě patří například Relaxační centrum, Fotbalový stadion, Zimní stadion nebo autokempink Pilák. PO Kultura Žďár provozuje Dům kultury, Městské divadlo, Kino Vysočina a pořádá nejrůznější výstavy. PO Sociální služby města Žďár nad Sázavou obstarávají pečovatelskou službu, Dům klidného stáří a seniorpenzion.

Žďár nad Sázavou se zapojil do projektu *Rekonstrukce státu*. Jedná se o projekt zabývající se otázkami dobrého vládnutí, transparentnosti a odpovědnosti veřejné správy (Rekonstrukce státu, ©2013). V prohlášení o podpoře **Rekonstrukce Žďáru** se zastupitelé zavázali podporou několika projektů, mezi nimiž je již zpracovaný územní plán města, či strategie rozvoje. Mezi další projekty patří Útvar architekta města. Zatím pro město pracuje jeden architekt, který se podílí na designu města.

Projekt **Zelená páteř města** má za cíl vytvořit prostory kolem řeky Sázavy, kde by mohl občan rád relaxovat, grilovat, děti si hrát. Tuto oblast má na starosti Odbor rozvoje a územního plánování, který jedná s institucemi kolem řeky.

V realizaci je také projekt **Koncepce širšího centra města**. Záměrem je vypracování dokumentu, jenž bude obsahovat sadu zadání, co by se mělo dělat s jednotlivými částmi centra města s ohledem na jejich historii, funkci a účel. (ŽIJEME ŽĎÁREM, ©2013)

4.3 Působení podnikatelské/ekonomické sféry a její záměry

Stěžejním odvětvím ve Žďáru nad Sázavou je průmysl, čemuž odpovídá i rozložení největších zaměstnavatelů (*Tab. 6)*, kde pouze dopravní společnost ZDAR, a. s. spadá do sektoru služeb.

Tab. 6: Pět největších podniků *(nad 500 zaměstnanců)* ***na území města Žďár nad Sázavou a jejich počty zaměstnanců***

Název firmy	Počet zaměstnanců
ŽĎAS, a.s.	2 000 – 2 499
Cooper-Standard Automotive CR s. r. o.	500 - 999
Hettich ČR k. s.	500 - 999
TOKOZ a. s.	500 - 999
ZDAR, a. s.	500 - 999

Zdroj: ČSÚ 2013 - Registr ekonomických subjektů

Společnost **ŽĎAS, a. s.** je největší zaměstnavatel na území města se zhruba 2200 zaměstnanci. Většinu z nich tvoří středoškolsky vzdělaní pracovníci. Společnost se zabývá hutnictvím, slévárenstvím a strojírenstvím. V současnosti disponuje ročním obratem přesahujícím 3,1 mld. Kč. Největší podíl dojíždějících tvoří obyvatelé obcí okresu Žďár nad Sázavou.

Společnost ŽĎAS, a. s. začala výrobu mechanických listů v roce 1956, největší hala byla uvedena do provozu v roce 1963, v roce 1992 byl podnik zprivatizován a vznikla tak dnešní akciová společnost ŽĎAS, a. s. V roce 2016 se stala majoritním vlastníkem čínská společnost CEFC China Energy Company Limited, sídlící v Šanghaji[2].

Dle slov zaměstnance A. A. (z rozhovoru k diplomové práci) společnost se městem spíše nespolupracuje. Spolupracuje ovšem například s místní průmyslovou střední školou v náboru učňů. Samotný ŽĎAS, a.s. má také svoji vlastní svářečskou školu v areálu společnosti. Spolupráce v území probíhá také v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů. Mezi žďárské kooperující společnosti patří například Kovo Koukola, s. r. o. nebo DEL, a. s. Respondent A. A. dále uvádí: „*Největším současným problémem je nedostatek pracovníků a zastaralá technika… Můžeme se pyšnit výrobou nadrozměrných zařízení, ale v oblasti CNC strojů jsou všichni ostatní napřed.*“

[2] CEFT vlastní podíly i v některých dalších českých společnostech, jako jsou Pivovary Lobkowicz Group, letecká společnost Travel Service, nebo fotbalový klub SK Slavia Praha. Dle Hály (2017) není úplně jasná vlastnická struktura této společnosti a její zájmy v Česku jsou diskutabilní.

Obr. 19: Areál společnosti ŽĎAS, a.s. na východě intravilánu města Žďár nad Sázavou
Zdroj: CEFC Group ©2017

Cooper-Standard Automotive CR s. r. o. sídlí na jihovýchodě města, v průmyslové zóně Jamská. Převažující činnost je strojírenství, zejména automobilový průmysl. V roce 2016 vykazuje společnost zisk 3,5 miliardy. Co se týká složení společnosti, tak v současnosti má cca 900 zaměstnanců, z toho asi 200 technickohospodářských pracovníků, 100 mistrů a seřizovačů, zbytek tvoří dělníci (dle rozhovoru B. B. k diplomové práci).

Do společnosti dojíždí zejména obyvatelé okresu Žďár nad Sázavou. Společnost Cooper proplácí příspěvek dojíždějícím na dopravu ze vzdálenosti více jak 10 km. Společnost se v současnosti potýká s nedostatkem pracovních sil, zejména do výroby. Proto spolupracuje s agenturou Grafton Recruitment, s. r. o., která dodává zaměstnance z Ukrajiny, Rumunska, či Maďarska. Dle slov zaměstnance B. B. *„S cizinci je problém ten, že se nedorozumí s mistry. Všechno vám odkývnou, ale reálně nevědí, co mají dělat“.*

Společnost je sponzorem žďárských hokejistů, volejbalistů, fotbalistů, basketbalistů, házenkářů z nedalekého Nového Veselí, či fotbalistů v Počítkách. Cooper spolupracuje se Střední průmyslovou školou ve Žďáru nad Sázavou. Studenti chodí do společnosti na praxe, nebo se s nimi uzavírají smlouvy již při studiu.

Mezi hlavní dodavatele společnosti patří její další provozy, tedy samotný Cooper Standard Automotive. Ve Žďáru pak spolupracuje zejména s KOVO Koukola s. r. o., která provádí některé pomocné práce. Dopravce společnosti tvoří žďárská firma Zdar, a. s. Společnost naopak vyváží své komponenty do několika zemí světa. Nejvýznamnější odběratelé jsou například Volvo, PCA SLOVAKIA s. r. o., Škoda Auto a. s., Volkswagen Poznan Sp. z o.o., nebo Jaguar Land Rover.

Závod ve Žďáru nad Sázavou chtěl rozšířit svoje provozy, nakonec se ale hala vystavěla v nedaleké Bystřici nad Pernštejnem. Dle respondenta B. B. Bystřice nad Pernštejnem jednoduše nabídla lepší investiční pobídky, zejména finanční a v podobě většího průmyslového areálu. Ředitel Jan Barák (BÁRTA, 2016) mimo jiné uvádí, že *„město Žďár nad Sázavou není připraveno na růst této společnosti“*.

Hettich CR k. s. je společnost zabývající se kovozpracujícím průmyslem. Její sídlo je na ulici Jihlavská, nedaleko areálu ŽĎAS, a.s. Vyrábí zejména funkční kování. Hettich finančně podporuje například žďárský fotbalový tým, TJ Sokol nebo Orel. Dle jednatele společnosti O. Póla (PTÁČKOVÁ, © 2017) společnost zaměstnává v současnosti asi 650 zaměstnanců. Stejně jako ostatní firmy spolupracuje se studenty Střední průmyslové školy ve Žďáru. Celkově se však Hettich CR k. s. potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil. Dle slov jednatele má společnost do budoucna ambiciózní plány, ovšem musí respektovat stav trhu práce s nízkou nezaměstnaností.

Společnost **Tokoz, a. s**. se zabývá výrobou visacích zámků a kování. V roce 1946 počet zaměstnanců činil 255. V roce 1948 byla továrna znárodněna. V 60. letech byla výroba doplněna o okenní kování, později byla zrušena výroba rybářských potřeb. Privatizace podniku Tokoz, a. s. proběhla v roce 1998, v dnešní době se počet zaměstnanců pohybuje v rozmezí 500-999. (TOKOZ a.s., ©2017)

ZDAR, a.s. se zabývá silniční nákladní dopravou, přepravou osob a nákladů. V oblasti autobusové dopravy společnost provozuje přes 70 linek, zejména na území Kraje Vysočina. V rámci společnosti také funguje cestovní kancelář CK ZDAR. (© 2012 ZDAR, a.s.)

4.4 Aktivity veřejnosti a neziskových organizací

Na území města se nachází 28 nevládních neziskových organizací. Většina z nich se zabývá sportem a volným časem. Dále působí v oblasti sociálních a zdravotních služeb a práce s dětmi.

Tab. 7: Nevládní neziskové organizace na území města Žďár nad Sázavou

Tematická působnost	Název NNO
Kultura	Erteple a Hmla, z. s.
Sociální služby	Ječmínek, o.p.s.
Sport	Regionální sdružení mládeže pro stolní hokej a kopanou Vysočina z. s.
Sociální služby	Oblastní spolek ČČK Žďár nad Sázavou
Vzdělávání	Akademie Jana Amose Komenského, z. s. - oblast Žďár nad Sázavou
Sociální služby	Občanská poradna Žďár nad Sázavou
Volný čas	Občanské sdružení PRVNÍ ŽĎÁRSKÁ JESKYŇÁŘSKÁ
Sport	Krajská rada Asociace školních sportovních klubů České republiky Kraje Vysočina
Volný čas	Modelové království Žďár o.s.
Volný čas	Klubovní Hnutí o.s.
Zdraví	Jóga v denním životě
Kultura, sociální oblast	Kolpingovo dílo České republiky z.s.
Sport	ČOCHTANKLUB- potápěči, pobočný spolek SPMS
Odbory, zájmy, poradenství	EUTIS, o.p.s.
Poradenství	Civic, z.s.
Sport	Orel jednota Žďár nad Sázavou
Sociální oblast	Ponorka - nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
Zdraví	Sdružení Ambra
Sport	Taneční spolek Smyk Žďár nad Sázavou
Sociální oblast	Oblastní charita Žďár nad Sázavou
Sport	ÚAMK - AMK Hamry nad Sázavou
Volný čas, sociální služby	Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s. Klub "Úsměv"
Vzdělávání a výzkum	Centrum pro rodinu a výchovu
Kultura	Divadelní spolek Žďár, o.s.
Volný čas	RC Model Klub Žďár nad Sázavou
Sport	Žďárská liga mistrů
Volný čas	Active - středisko volného času, příspěvková organizace
Kultura	Kamínek

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (© 2012-2016) - Regionální informační servis

Pozn.: z.s. – zapsaný spolek, o.p.s. – obecně prospěšná společnost, o.s. – občanské sdružení

Dle průzkumu neziskového sektoru strategie rozvoje města (HRUŠKA a kol., 2016) se neziskové organizace nejčastěji zabývají realizací volnočasových aktivit a účastí na veřejných akcích. Hlavními zdroji příjmů jsou pak granty a dotace města,

ministerstva či Kraje Vysočina. Zároveň oslovené neziskové organizace za největší omezující faktor svého rozvoje považují nedostatek financí a ekonomickou situaci v regionu.

Město zároveň spolupracuje s Agenturou pro sociální začleňování, která řeší zejména problematiku sídliště Stalingrad. Lokalita není vyloučena prostorově, je vyloučena spíše sociálně, a obyvatelé nemají zájem o nákup bytů v této části města (Agentura pro sociální začleňování, 2017)

Mezi nejvýznamnějšího poskytovatele sociálních služeb ve městě, i v celém regionu patří Oblastní charita Žďár nad Sázavou. Ta zajišťuje činnost ostatních zařízení jako například Ponorka – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, Kopretina – centrum pro rodiny s dětmi, Klub v 9 – centrum duševního zdraví, Centrum prevence a další hospicové a ošetřovatelské služby.

Významným spolkem působícím ve městě je i Kolpingovo dílo České republiky, z.s. Spolek se zabývá prací s dětmi, aktivitami v sociální oblasti a vzdělávání, rozvíjením spolkového života ve společnosti. Kolping provozuje Rodinné centrum Srdíčko pro matky s dětmi. Srdíčko pořádá programy pro rodiče s dětmi, pohybové aktivity pro ženy či zájmové kroužky pro děti. Ve Žďáru také sídlí Centrum primární prevence a poradna pro drogově závislé a léčbu závislostí s názvem Spektrum. (LE CLAVERA, s. r. o., ©2012)

Mezi další organizace patří například Ječmínek, o.p.s., jenž provozuje azylový dům pro matky a otce s dětmi, Občanská poradna Žďár nad Sázavou, nebo Liga vozíčkářů Brno.

V budově polikliniky funguje Family a Senior Point s výraznou podporou kraje. Zde mohou matky s dětmi a senioři získat potřebné informace či mohou využít prostory k odpočinku, k nakrmení, přebalení dítěte a podobně. Město dlouhodobě finančně podporuje činnost spolků na svém území. Například Klubu seniorů byly poskytnuty prostory, kde se mohou zdarma scházet i ostatní spolky.

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření mezi obyvateli Žďáru nad Sázavou probíhalo v říjnu a listopadu roku 2017. Cílovou skupinou byli občané Žďáru nad Sázavou. Celkem bylo sesbíráno 129 dotazníků (viz Příloha 1), z toho 26 bylo z výzkumu odstraněno, zejména kvůli neúplnému vyplnění respondenty. Konečné množství je 103 dotazníků. Výzkum probíhal vedle osobního dotazování také online formou. Odkaz na online formulář dotazníku je uveden v elektronických zdrojích této práce.

Bohužel se v této diplomové práci nepodařilo dosáhnout plné reprezentativnosti z důvodu náročnosti sběru dotazníků. Proto jsou uvedené výsledky pouze informativní a dokreslují celou situaci ve městě Žďár nad Sázavou.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, s jakými problémy se obyvatelé potýkají, co by chtěli ve městě změnit a jaký mají názor na celkové fungování města. Přesné znění otázek je uvedeno v příloze 1. Výsledné odpovědi byly rozděleny dle četností a míry podobnosti do několika hlavních témat. Toto rozdělení probíhalo na základě metody shlukové analýzy.

Shluková analýza rozděluje množinu objektů do několika podsouborů – shluků. Rozdělení jednotek by mělo probíhat tak, aby jednotky patřící do stejné skupiny (shluku) si byly co nejvíce podobné a objekty patřící do jiných skupin co nejvíce odlišné (HÜBELOVÁ, 2014).

Jelikož dotazování probíhalo zejména formou otevřených otázek, tak dané odpovědi byly následně členěny do tematických skupin, které však neměly předem jasně definované hranice. Shluky byly vytvořeny na základě odpovědí otázky 5, která zjišťuje největší problémy obyvatel v místě jejich bydliště.

Výsledné tematické skupiny s uvedenými četnostmi (v otázce 5) jsou tyto:

- doprava (53 odpovědí),
- sociální politika (32 odpovědí),
- veřejný prostor (29 odpovědí),
- sport a volný čas (17 odpovědí).

Pro předem definovaná témata, pro která byly zvlášť vytvořeny přímé otázky, je oblast územního plánování, trh práce a spokojenost obyvatel s řízením města.

5.1 Struktura výběrového souboru

V dotazníkovém šetření byly zjišťovány otázky týkající se věku, vzdělání, ekonomické aktivity a místa bydliště respondentů. Otázka místa bydliště byla zařazena k ověření, zda respondent je opravdu obyvatelem Žďáru a k možnosti lokalizace jeho odpovědí.

Nejvíce respondentů pochází z městské části Stalingrad (21 odpovědí). Naopak nejméně z MČ Přednádraží (7 odpovědí). U čtyř odpovědí místo bydliště nebylo

uvedeno, ovšem data byla natolik přínosná, že dotazníky byly zahrnuty do celkového souboru (*Obr. 20).*

Vzdělanostní struktura výběrového souboru respondentů (*Obr. 21*) se dá posuzovat k základnímu souboru obyvatel Žďáru nad Sázavou, uvedeném v *Tab. 1*, kapitole 2.3. Také věková struktura základního souboru je uvedena v *Tab. 2*. Odchylky hodnot u těchto dvou ukazatelů se oproti základnímu souboru pohybují do 10 %. V poslední řadě také byla zjišťována ekonomická aktivita obyvatel (*Obr. 23*). Největší podíl respondentů tvoří zaměstnanci (celkem 43 %), dále studenti a důchodci.

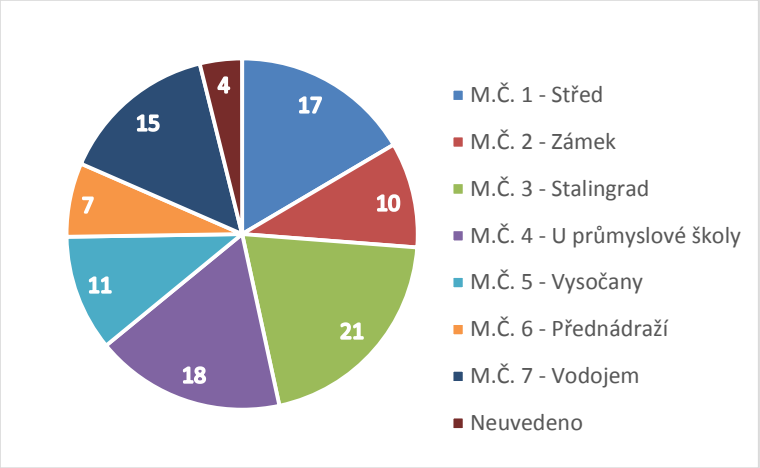

Obr. 20: Struktura respondentů dotazníku dle místa ubytování

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

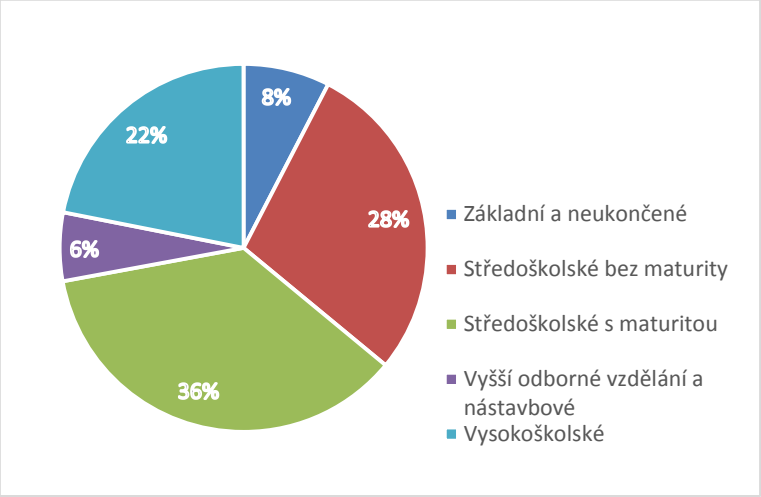

Obr. 21: Struktura vzdělání respondentů dotazníkového šetření ve Žďáru nad Sázavou

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

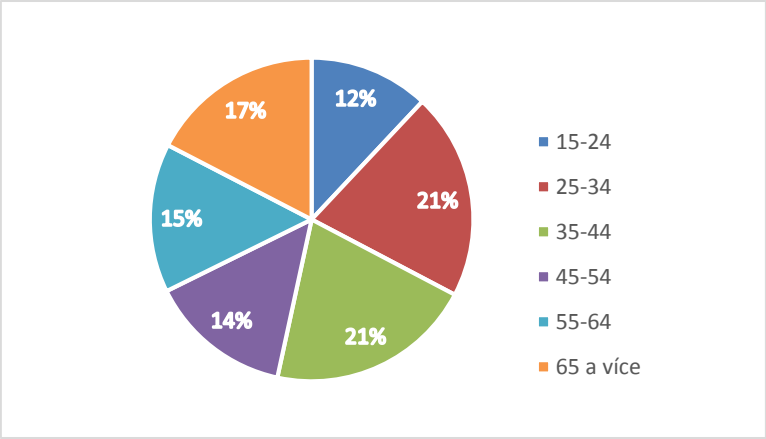

Obr. 22: Věková struktura respondentů dotazníkového šetření ve Žďáru nad Sázavou

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

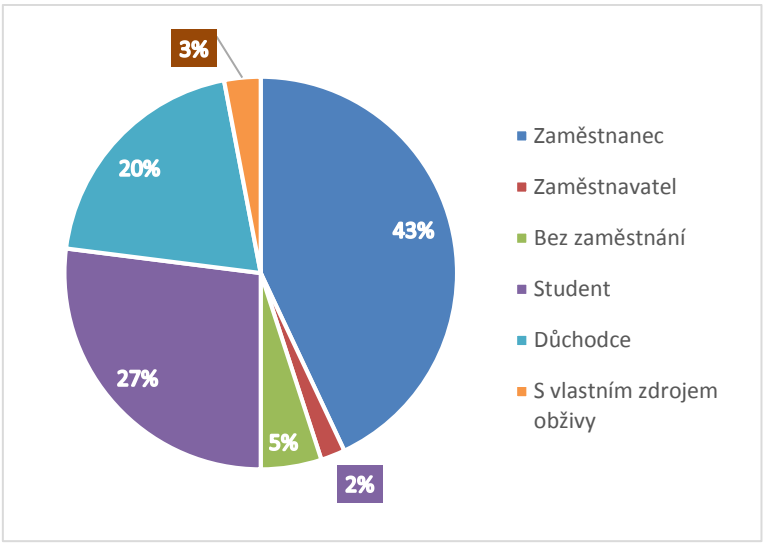

Obr. 23: Ekonomická aktivita respondentů dotazníku

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

5.2 Problémy a potřeby občanů ve Žďáru nad Sázavou

V otázce podpory vybraných oblastí města (*Obr. 24*) měli respondenti více možností odpovědí. Respondenti vybírali v průměru dvě až tři odpovědi (z vybraných 12 oblastí). Celkem 48 respondentů, tedy téměř polovina dotazovaného souboru, by investovala do rozvoje možností pro volný čas. Mezi další převažující oblasti patří bytová výstavba a zlepšení dopravy. Naopak nejméně by lidé směřovali prostředky do výstavby průmyslové zóny a cestovního ruchu.

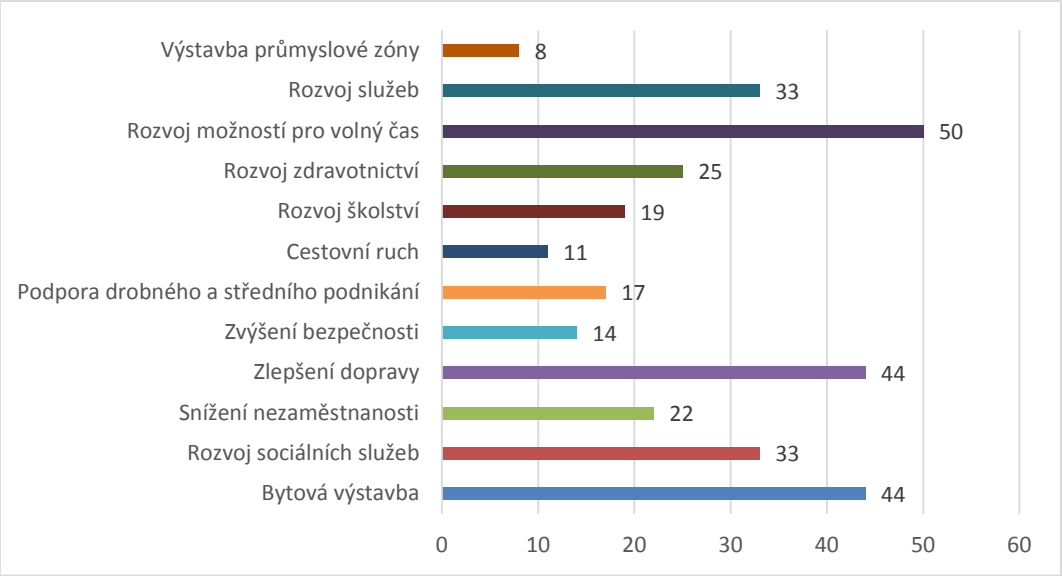

Obr. 24: Rozvoj vybraných oblastí dle dotazníkového šetření mezi občany Žďáru 2017

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

Pozn.: Otázka převzata ze SMR 2016, průměr z více možností odpovědí

Na otázku, ***Co považujete za největší problém v místě vašeho bydliště?***, odpovědělo 7 respondentů, že neví. Celkem 14 respondentů nedefinuje žádný problém ve svém okolí, naopak pět z nich odpovědělo, že největší problém je *všechno*. Mnozí pak vkládali obecné odpovědi jako parkování, bydlení, doprava nebo veřejný prostor. Odpovědi, které se daly jednoznačně lokalizovat, jsou uvedeny na následující mapě (*Obr. 25*).

Dalším záměrem dotazníkového šetření byla snaha zjistit, jak by obyvatelé dané problémy řešili. Otázka byla definována takto: ***Co by bylo dle Vás nejvíce potřeba, aby se v místě vašeho bydliště vybudovalo, opravilo, vyřešilo?*** Potřeby, definované občany v území města jsou bodově vyobrazeny na mapě území města (*Obr. 26*).

Jedno z nejzmiňovanějších témat, v oblasti problémů i potřeb obyvatelstva, je doprava (na *Obr. 21* vyznačena modře). Občané vidí problém v nedostatku parkovacích míst. Například návštěvníci Relaxačního centra *zabírají* parkoviště místním rezidentům. Problémová je oblast průmyslové zóny na Jamské, kde nejsou pro zaměstnance vybudována kapacitní parkoviště. Několika respondentům (10) také vadí parkování na náměstí, což je podle nich *neestetické a chaotické*.

V MČ 4 – Vodojem je problematické dopravní spojení, a také nedodržovaná dopravní rychlost. Nevhodné je napojení a dostupnost MHD. Dopravní zácpy se tvoří na jihu města, u kruhového objezdu na konci průmyslové zóny. Dále se tvoří na severu města v oblasti zúženého mostu u zámku. Jako nebezpečné jsou uvedeny křižovatky Brodská na Stalingradě a Studentská-Vysocká na severu MČ 1. Občanům se také nelíbí nadměrný průjezd automobilů městem (zmíněno celkem v 12 případech).

Mezi nejvíce zmiňovanou potřebou v oblasti dopravy je dobudování obchvatu (26 odpovědí). Vybudování nových cyklostezek a jejich lepší napojení ve městě zmínilo

19 respondentů (více *Obr. 26*). Občané by ocenili napojení na IDS Jihomoravského kraje[3] a vůbec lepší vlakové i autobusové napojení Žďáru. S tím souvisí i vhodnější časové napojení MHD na odjezdy vlaků.

V oblasti společenských problémů (červená barva na *Obr. 25*) je často zmiňována problematika MČ Stalingrad. Většina obyvatel zastává názor: *Problém s Romy jako etnikem nemám. Ale někteří jedinci se opravdu chovat neumí, a to je problém.* Ostatním vadí *nálepkování* Stalingradu za problémovou oblast. Mezi navrhovaná opatření občany patří například zvýšení kapacity azylového domu.

Negativně respondenti (8 odpovědí) hodnotí také osoby bez domova, které se vyskytují v oblasti autobusového nádraží, v garážích u supermarketu Albert, nebo v lokalitě U Klafaru (*Obr. 25*).

V centru obyvatele nejvíce trápí velké množství hospod a s tím spojené *pokuřování problémové mládeže*. Respondenti mladších věkových skupin by naopak ocenili *lepší noční život*. Nedaleko náměstí jsou také nevhodně umístěny technické služby města, které mají být *za městem, ne v centru.* Pro obyvatele Vysočan a Vodojemu je problém absence supermarketů, které *jsou všechny na druhé straně Žďáru.*

V oblasti veřejného prostoru obyvatele nejčastěji uvádějí nedostatek zeleně, absenci parku v centru, absenci letního koupaliště, mizící přírodu na úkor rozrůstání městských částí, nedostatečnou úpravu zeleně a chybějící prvky pro děti. V oblasti sportu lidé navrhují rekonstrukci zázemí fotbalistů, tenisovou a sportovní halu (*Obr. 26*).

Problémem je také péče o staré občany a dlouhé čekací lhůty do příslušných zařízení. Několik respondentů (8) uvádí nedostupnost bydlení a předražené parcely. Obyvatelé by také uvítali více pracovních míst mimo průmysl a omezení odchodu obyvatel z města.

[3] Nepochybně se udržuje vazba či spádovost na Brno, ačkoliv administrativně patří Žďár nad Sázavou do Kraje Vysočina.

PROBLÉMY IDENTIFIKOVANÉ OBČANY ŽĎÁRU NAD SÁZAVOU 2017

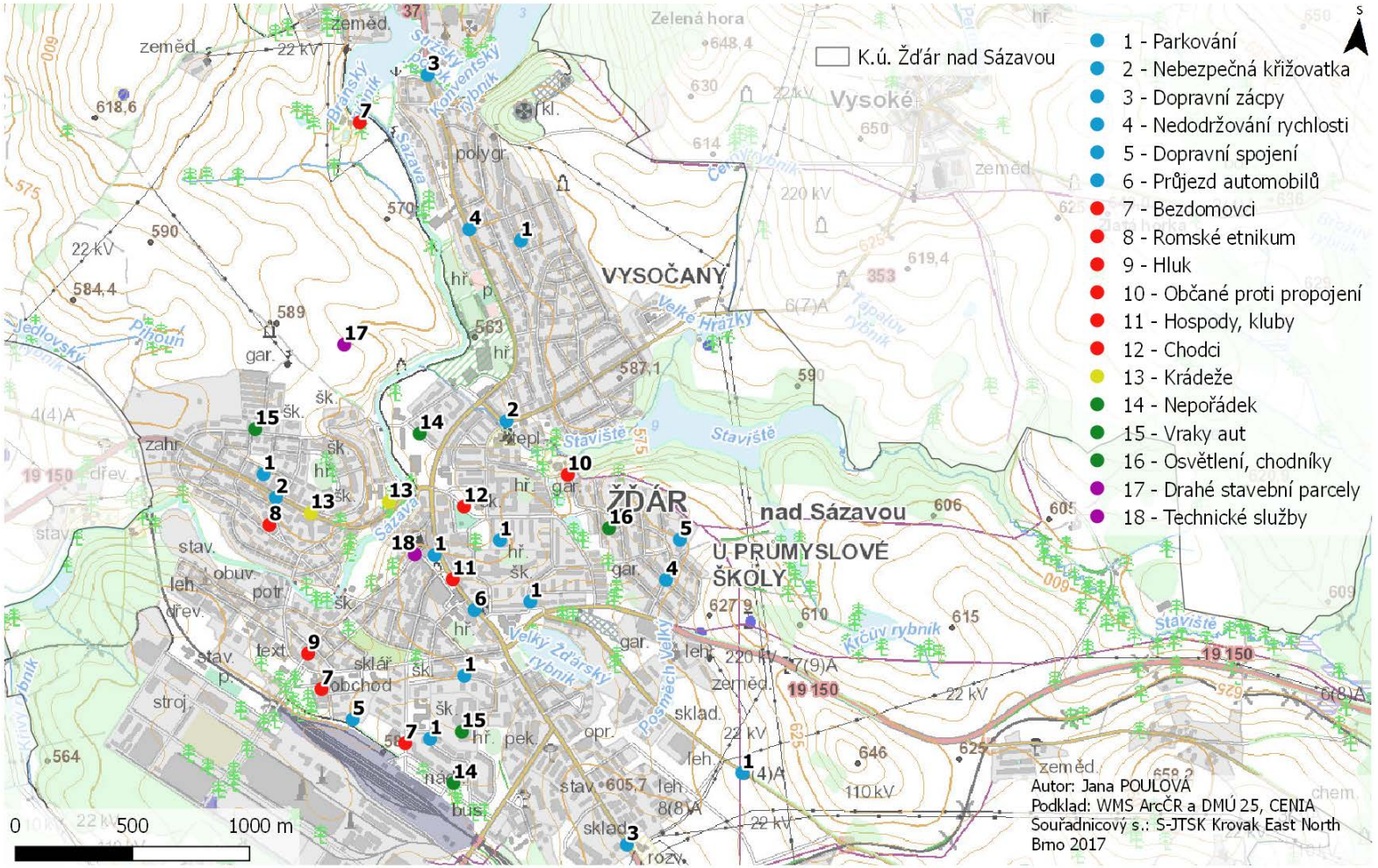

***Obr. 25: Problémy obyvatel Žďáru nad Sázavou**, Zdroj: Dotazníkové šetření 2017, zpracováno v programu QGIS 2.18.*

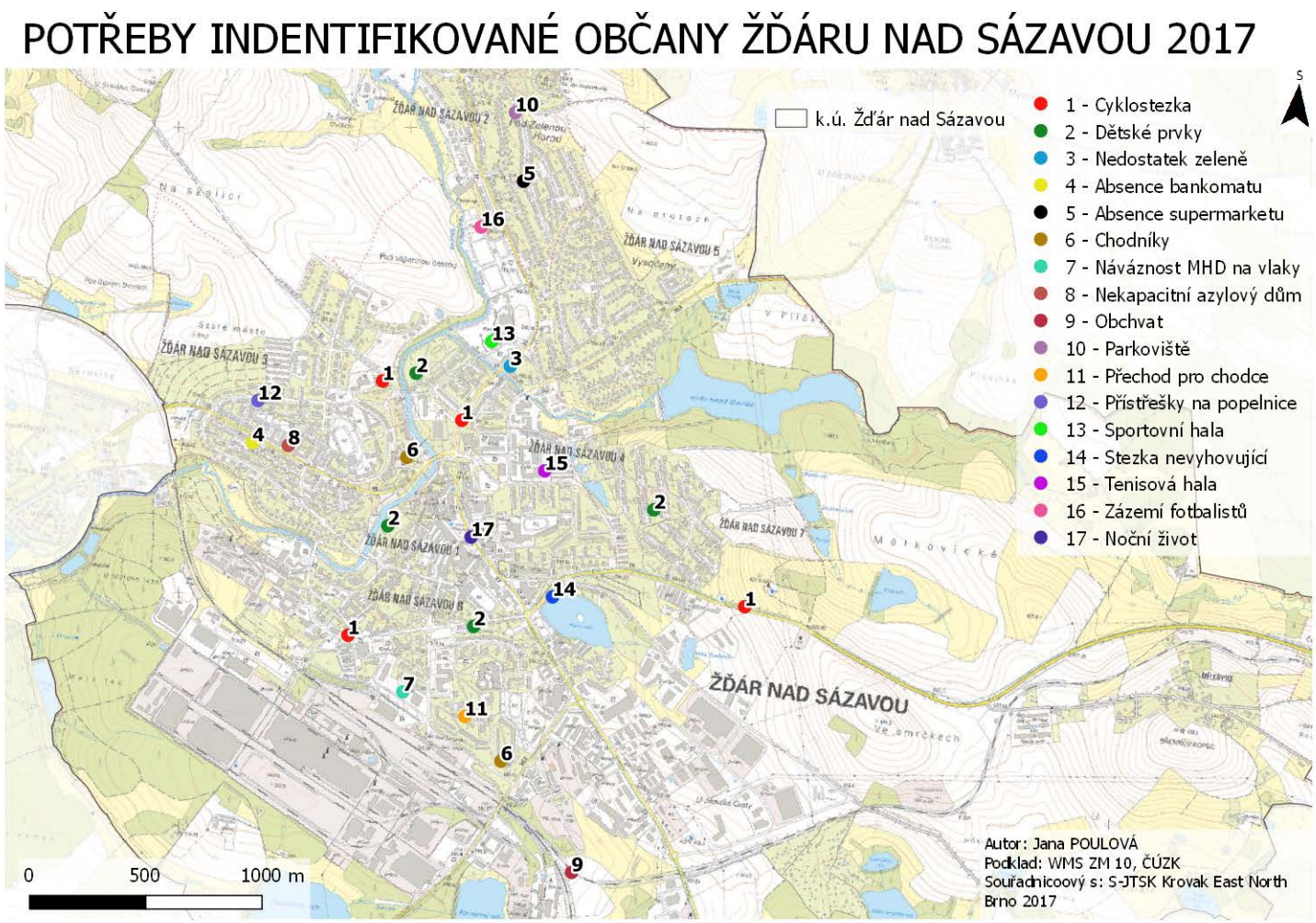

***Obr. 26: Potřeby obyvatel Žďáru nad Sázavou**, Zdroj: Dotazníkové šetření 2017, zpracováno v programu QGIS 2.18.*

5.3 Spokojenost obyvatel se vzhledem a řízením města

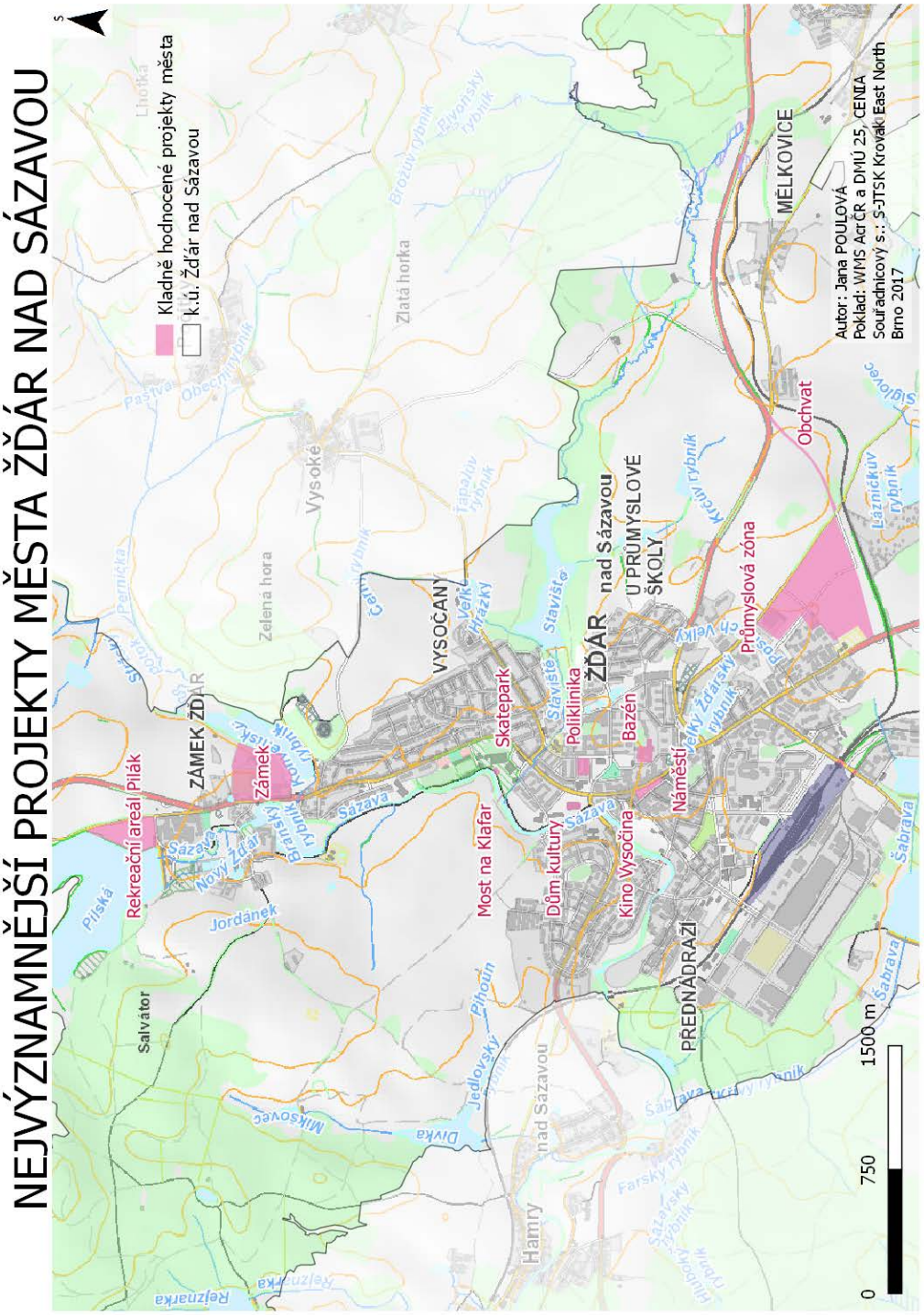

Obr. 27: Kladně hodnocené projekty obyvateli Žďáru nad Sázavou

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017, zpracováno v programu QGIS 2.18.

Obyvatelé nejlépe hodnotí vybudování areálu Pilák (celkem 41 odpovědí). Dle responzí jde o dobrý projekt s ohledem na *vyžití všech věkových skupin,* i když *je dost vzdálený pro maminky s dětmi.* Mezi další kladně hodnocené projekty patří například oprava náměstí, vybudování bazénu, či rekonstrukce zámku. Všechny odpovědi jsou vyobrazeny na mapě města výše (*Obr. 27*). S celkovým vzhledem města jsou spokojeni obyvatelé průměrně (*Obr. 28).*

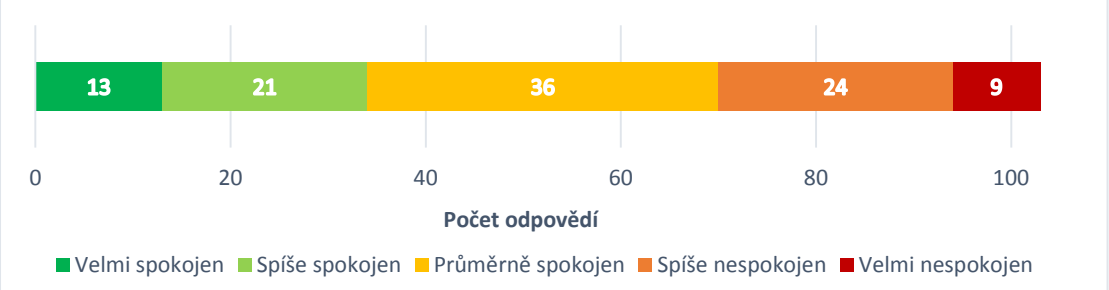

Obr. 28: Spokojenost obyvatel se vzhledem města na stupnici 1-5

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

V otázce 12 – **Kdo má dle Vašeho názoru největší vliv ve Žďáru nad Sázavou?** převažuje mezi odpověďmi zejména zastupitelstvo (celkem 35x), starosta (28x), rada (9x), případně kombinace těchto tří aktérů. Velká část obyvatel uvádí, že *nemají tušení* (13x). Respondenti dále uvádějí například management významných společností (ŽĎAS, Cooper), politickou loby stavební společnosti PKS, aktivisty z hnutí Žijeme Žďárem nebo Ing. Škodovou (vedoucí odboru rozvoje a plánování).

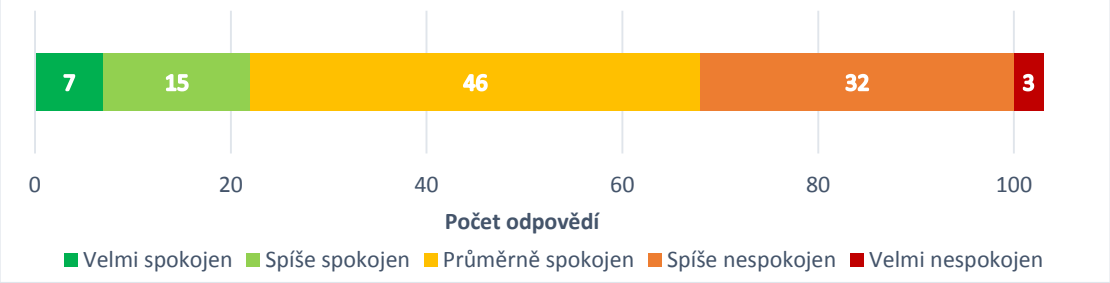

Obr. 29: Spokojenost obyvatel s činností zastupitelstva města

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

Hodnocení spokojenosti se zastupitelstvem města vyjadřuje střední hodnoty, tedy že obyvatele nejsou ani spokojeni, ani nespokojeni. Více situaci mohou dokreslit vzkazy občanů zastupitelstvu, které byly získány v rámci poslední otázky dotazníkového šetření – **Co byste vzkázali starostovi /zastupitelstvu?** Obyvatelé (31 odpovědí) chválí zastupitelstvo za již zpracované projekty (*Obr. 27*). Mezi časté připomínky patří to, aby zastupitelé mysleli jako *běžní občané města a řešili potřeby běžných lidí.* Další vzkazy komentují rychlost činnosti zastupitelstva: *„budujte moderní město a zrychlete tempo“*. V oblasti kritiky zaznívá například: *„Neřídit se stranickými zájmy a nepreferovat své koníčky při udělování dotací.“* Dále: *„Méně myslet na sebe a*

povznést se nad osobní rivalitu s některými firmami a více myslet pro lidi, aby měli pro koho budovat.“ Nebo *„Ať neruší zaběhnuté fungující věci, jen proto, že je zavedlo předchozí zastupitelstvo.“*

5.4 Nabídka zaměstnání

Rozmanitá nabídka práce souvisí se spokojeností života obyvatel ve městě. V současnosti se město potýká s úbytkem obyvatelstva, což dle mnohých souvisí s nedostatečnou nabídkou práce ve městě.

Tuto problematiku vystihuje následující odpověď anonymního respondenta: *„Uvítal bych více odpovídajících pracovních možností – pokud bych se rozhodl pro setrvání v ZR, budu muset za prací dojíždět. Avšak aktuálně dost uvažuji o odstěhování se z tohoto města.“*

Dle výzkumu jsou obyvatelé s nabídkou práce spokojeni průměrně – na stupnici 1-5 hodnotili nejvíce známkou 3 – průměrně spokojen (*Obr. 30*).

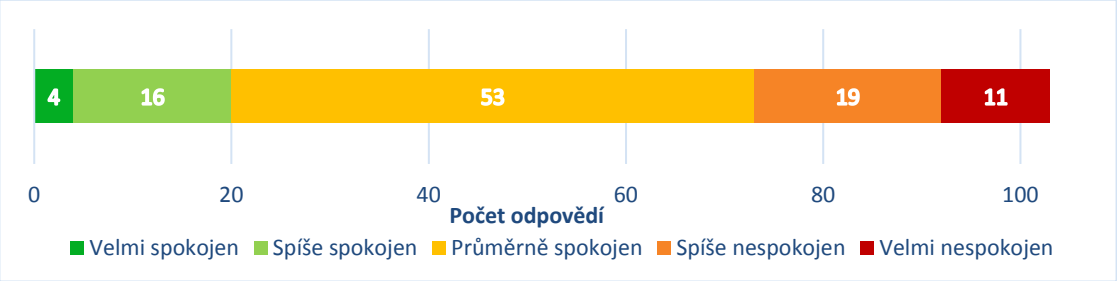

Obr. 30: Spokojenost obyvatel s nabídkou zaměstnání ve Žďár nad Sázavou

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

5.5 Územní plán

Bezmála dvě třetiny obyvatel jsou přesvědčeny, že současný územní plán neřeší nejdůležitější otázky města (*Obr. 31*). Pouze pět obyvatel je přesvědčeno, že ano, a 17 spíše ano. Město samotné uznává, že v období přípravy územního plánu (od roku 2011) vyvstaly další problémy, se kterými plán nepočítá. Naopak dle mnohých občanů *současný plán řeší hodně věcí, ale velmi pomalu*.

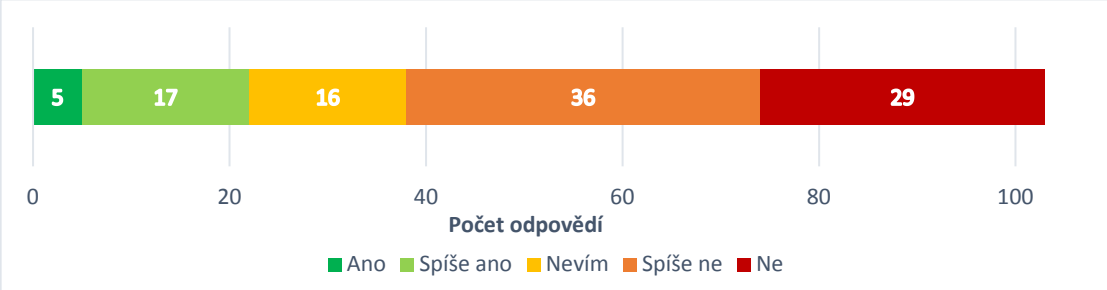

Obr. 31: Odpovědi obyvatel na otázku, zda územní plán města řeší nejdůležitější otázky územního rozvoje

Zdroj: Dotazníkové šetření 2017

6 KOMPARACE POZNATKŮ PŘEDSTAVUJÍCÍCH OBJEKTIVNÍ REALITU A SUBJEKTIVNÍ REFLEXI

V této kapitole dochází ke komparaci výsledků dotazníkového šetření s názory ostatních aktérů v území a skutečnostmi, stanovenými v koncepčních dokumentech města. Jedná se tak o snahu srovnat subjektivní názory individuálních občanů (kap. 5) s „objektivními" postoji města (vyjádřené v koncepcích, kap. 4). Poznatky z dotazníkového šetření byly rozděleny do tematických skupin a podskupin definovaných na základně četností odpovědí.

Doprava

- **Obchvat Brněnská – Jihlavská**

V oblasti dopravy dochází k částečné shodě v otázce dobudování obchvatu Jihlavská – Brněnská. Město (v souladu s akčním plánem) vykoupilo pozemky v trase obchvatu. Celé trasování obchvatu je již zaneseno v územním plánu. Občané souhlasí s dobudováním trasy s jedinou výtkou, a to je nedostatečná rychlost procesu.

- **Obchvat Santiniho – Brněnská – Jihlavská**

Odlišná situace je ve výstavbě obchvatu kolem města. Trasa vymezená v ÚP je dle slov Ing. Klusáčkové, členky finančního výboru, spíše nereálná z důvodu finanční náročnosti stavby: „*Trasa územního plánu totiž nepočítala s podmáčeným terénem v oblasti rybníků ve Stržanově.*" Naopak vedoucí Odboru rozvoje a územního plánování Ing. Škodová jednoznačně uvádí: „*Územní plán zákonně stabilizuje trasu obchvatu severozápadním směrem, ostatní návrhy jsou pouze diskuzní.*" V generelu dopravy je navíc navrhnuta zcela odlišná trasa severovýchodním směrem. Obyvatelé nezastávají jednotný názor na trasu kolem města, jde jim hlavně o vyvedení dopravy z centra. Akční plán v tomto ohledu počítá s výkupem pozemků pro případnou realizaci a jednáním s klíčovými aktéry.

- **Parkování**

Občané si v dotazníkovém šetření stěžují na parkování v několika částech města (*Obr. 21*). Strategie rozvoje uvádí nedostatečný počet parkovacích stání zejména v MČ 3, 6 a v centru města. Územní plán navrhuje několik ploch pro nové parkování (například u Pilské nádrže, u zámku), z nichž některé již byly zrealizovány. Akční plán se snaží spíše o návrhy inovativních opatření než výstavby samotných parkovacích ploch. Příkladem je krátkodobé parkování *Kiss and ride* (K+R) u stanic ČD, nebo *Bike and ride* (B+R) v podobě cyklistických stojanů. Lokální samospráva řeší problémy spojené s parkováním například systémem rezidenčního parkování. Tento systém aplikovala u problémové lokality Relaxačního centra. S nárůstem osobní dopravy se však dají předpokládat další nároky na volná parkovací místa.

- **Městská hromadná doprava**

  Obyvatelé řeší zejména problém s propojeností a návazností MHD. Dle komentáře Ing. Klusáčkové: *„Ti, co jsou spokojeni, se neozývají a nikdy nebudeme moci vyhovět všem.“* Strategie rozvoje v této oblasti pouze popisuje situaci veřejné dopravy ve městě. Akční plán se zaměřuje na projekty spojené zejména s budováním infrastruktury a bezbariérovosti zastávek. V tomto ohledu se město, občané a koncepční dokumenty spíše neshodují.

- **Cyklostezky**

  V oblasti cyklistické dopravy obyvatelé požadují kvalitnější vzájemné napojení cyklostezek, lepší průjezdnost městem, a zároveň větší propojení s okolními obcemi. S těmito potřebami se shoduje strategie rozvoje, která vyjadřuje nutnost napojení na spádové komunikace přilehlých místních částí a popisuje absenci cyklistických přechodů. Akční plán navrhuje vybudování několika nových stezek. Příkladem je stezka 1. Máje, stezka Žďár – Stržanov nebo Žďár – Nové Veselí. Cyklistické trasy stanovené v územním plánu jsou v souladu s návrhy v Akčním plánu města. Dle slov I. Škodové jsou projekty výstavby cyklostezek silně vázány na finanční podporu z dotací.

Sport a volný čas

- **Rekonstrukce fotbalového stadionu**

  Z dotazníku vyplynula potřeba občanů rekonstruovat sportovní zónu na Bouchalkách, zejména pak fotbalový stadion. Místní samospráva má v plánu rekonstrukci šaten pro děti i dospělé a rekonstrukci tribuny. Strategie rozvoje v oblasti sportu pouze uvádí špatný technický stav sportovišť. Rekonstrukci fotbalového areálu ÚP neřeší, jelikož by se nejednalo o změnu využití území. Akční plán počítá se zázemím pro fotbal v rámci projektu Revitalizace sportovišť.

- **Tenisová hala**

  Obyvatelé si přejí novou tenisovou halu, *což by si přálo i město, ovšem v rozpočtu na to nejsou peníze* (dle Ing. Klusáčkové). Územní plán s tenisovou halou nepočítá a v současnosti by stál na plochách dopravních staveb. Akční plán počítá se zázemím pro tenis v rámci projektu Revitalizace sportovišť.

Veřejný prostor

- **Revitalizace dětských hřišť**

  Územní plán počítá s doplněním hřišť ve vnitroblocích města. Akční plán počítá s revitalizací parku Farská Humna a zároveň s revitalizací několika městských částí (MČ 6 a MČ 7, ul. Studentská a Libušínská). Obyvatelé by si přáli revitalizaci dětských hřišť například na ulici Okružní, Dolní, Libušínské. Nová hřiště by občané ocenili na Vodojemu, Libušíně či ulici Jamborové. Město situaci řeší v rámci projektu Aktivně pro Žďár, kde sami obyvatelé se stávají *patrony* hřišť a mohou se o ně starat. V roce 2016

vzniklo na návrhy občanů několik nových hřišť (například na Vysočanech), a ty stávající byly revitalizovány.

- **Vybudování parku v centru**

Dle názorů některých respondentů je zrealizovaný areál Pilské nádrže na severu města dobrý projekt, ovšem přáli by si park v centru – dostupný pro všechny. Strategie rozvoje, akční ani územní plány s realizací parku v okolí centra města nepočítají. Ing. Škodová na toto téma říká: *„Park v centru jako takový není, ale kolem centra je zelený prstenec kolem řeky, dále jej tvoří park u Ivana, Farská humna. Navíc Žďár nad Sázavou je maloměsto a do 20 minut mohou být občané mimo zastavěné území v přírodě.“* V tomto ohledu nedochází k souladu názorů veřejnosti a místní samosprávy.

- **Zpřístupnění prostoru kolem řeky Sázavy**

Akční plán tuto aktivitu definuje názvem Sázava – zelená páteř města. Záměrem je zpracování koncepce, která určí trasy chodců a cyklistů a jednotlivé funkční zóny. Tento dokument by měl dále sloužit jako podklad pro tvorbu územního plánu. V územním plánu je nyní v prostoru kolem řeky navrhnuta zeleň. Odbor územního plánování jedná s vlastníky pozemků podél řeky. Dle slov Ing. Klusáčkové však *není vůle (vlastníků) Sázavu zpřístupnit.* Ing. Škodová říká: *Tento záměr v území stále je a čeká se na dotace.*

Trh práce

Z provedeného dotazníkové šetření vyplývá nespokojenost občanů s nízkými mzdami. Strategie rozvoje odráží názory občanů v hodnocení slabých stránek v oblasti trhu práce. Shodují se na nedostatku pracovních příležitostí v podobě zkrácených úvazků, nebo nedostatku práce pro vysoce kvalifikované pracovníky. Strategie rozvoje dále uvádí závislost trhu práce na několika velkých zaměstnavatelích. Jeden z hlavních bodů akčního plánu je marketingová prezentace města v projektu Headhunter, který má přilákat kvalifikované pracovníky pro místní firmy. Všechny dotčené subjekty včetně územního plánu počítají s rozvojem průmyslové zóny. Místní samospráva se také snaží rozvíjet částečné úvazky například nabízením prostorů k pronájmu atd.

Sociální politika

- **Bezdomovci**

Problematika lidí bez domova trápí obyvatele Žďáru nad Sázavou i zástupce města. Akční plán se snaží o snížení jevů spojených s bezdomovectvím výstavbou nového azylového domu včetně noclehárny. Místní samospráva se snaží *vytáhnout* lidi z ulice formou veřejně prospěšných prací v kombinaci s ubytováním v azylovém domě pro muže. Dle slov vedoucího veřejně prospěšných prací M. Kovaříka *je důležité, aby si tito lidé osvojili základní pracovní návyky* (MAŠOVÁ, 2017*).* Situaci bezdomovectví popisuje strategický plán sociálního začleňování města Žďár nad Sázavou.

- **Stalingrad – sociálně vyloučená lokalita**

  Komunitní plán sociálních služeb charakterizuje Stalingrad jako lokalitu se špatnou pověstí. Tento jev popisuje i strategie rozvoje města. Podle dotazníkového šetření je to lokalita s vyšším stupněm kriminality. Obyvatelé si zde stěžují na jedince z romské komunity. Územní plán ze své prostorové podstaty tuto sociální problematiku neřeší. Na prevenci kriminality v sociálně vyloučených lokalitách města pracují Asistenti prevence kriminality. Problematiku sociálně vyloučené lokality pociťuje i Základní škola Komenského, které se dlouhodobě nedaří naplňovat své kapacity, právě díky špatné pověsti celé lokality.

- **Péče o staré občany**

  Dlouhé čekací lhůty pro umístění seniorů v domovech důchodců jsou problémem pro občany i pro město. Kraj Vysočina však plánuje (za pomoci soukromého investora) vytvořit 120 nových lůžek v prostorách bývalé vyšší odborné školy.

- **Odchod mladých obyvatel z města**

  Občané Žďáru nad Sázavou komentují odchod zejména mladých obyvatel z města a vzkazují zastupitelstvu, ať s tím něco dělá. Město se tomuto trendu snaží zabránit posílením image města nebo poskytnutím stavebních pozemků. Dle slov Ing. Škodové: *„Mladí chtějí dobře bydlet a dobře pracovat. Bydlení město nabízí v lokalitě Klafar, ovšem s nabídkou zaměstnání toho moc udělat nemůžeme.“*

- **Bydlení**

  Obyvatelé by přivítali větší podporu mladých rodin s dětmi. Strategický, akční i územní plán počítají s rozvojem ploch pro bydlení v lokalitě Starý Dvůr (Klafar). Dle názoru některých občanů jsou však tyto plochy předražené[4]. Ing. Klusáčková ovšem tento názor vyvrací a říká že: *„Město musí hospodařit s tržní cenou“*.

Vzájemné vztahy aktérů

Z výzkumu vyplývají některé silnější i slabší vazby mezi lokálními aktéry. Mezi podniky a místní samosprávou probíhá spolupráce při vstupu na území města (investiční pobídky). Další vazby se dle výzkumu jeví jako slabé. Zástupci místní samosprávy (dle I. Škodové) uvádějí, že nemohou podnikům určovat jejich směřování. V tomto ohledu se zde kříží zájmy podnikatelů (hledisko nejvyššího zisku) a veřejné správy (služba občanům). Silné vazby jsou v zájmovém území mezi zaměstnanci a zaměstnavateli.

Vztahy mezi občany a veřejnou správou se dají považovat za významné. Město zajišťuje podmínky pro život obyvatel a ti se mohou aktivně podílet na jeho řízení. Z výzkumu však vyplynulo několik negativních postojů. Obyvatelé se staví negativně k problematice územního plánu nebo obchvatu. Naopak veřejná správa se staví negativně k požadavku parku v centru, či požadavkům na změny jízdních řádů MHD.

[4] Stavební pozemky jsou o velikosti 400-600 m^2. Cena za 1 m^2 je 1999 Kč. Ceny pozemků na Klafaru se tak pohybují okolo milionu korun.

7 SHRNUTÍ, PERSPEKTIVA

Města plní významnou roli v životě svých občanů a v rozvoji svého území. Svými městskými politikami reagují na nejrůznější hospodářské a společenské změny a podílí se tak na konkurenceschopnosti celého regionu. V území se přitom střetávají zájmy aktérů z podnikatelské, veřejné i občanské sféry. Cílem diplomové práce bylo posoudit tyto otázky na příkladu města Žďár nad Sázavou.

Z analýzy největších zaměstnavatelů ve Žďáru nad Sázavou vyplývá poptávka po kvalifikované pracovní síle, hlavně v technickém směru. Místní zaměstnavatelé však vytvářejí zejména nízko finančně ohodnocené pozice. Celkově je tak kupní síla obyvatel města nízká. Se zvyšující se vzdělaností obyvatelstva (nejen v technických směrech) však roste poptávka po různorodých pracovních pozicích, které jsou finančně lépe ohodnocené. Místní samospráva se potýká zejména s odchodem mladých vzdělaných občanů, kteří se stěhují za studiem a prací, nebo za prací dojíždějí. Dojíždějící pak kladou vysoké nároky na dopravní spojení města. Z výzkumu mezi občany vyplynula potřeba posílení dálkových spojů a napojení odjezdů a příjezdů na městkou hromadnou dopravu.

Město se dále potýká s demografickým stárnutím či nedostatkem nabídky dostupných bytů pro rodiny a sociálně slabší občany. Město považují za sociálně vyloučenou městskou část Stalingrad. Respondenti, žijící v této lokalitě uznávají určité problémy, ale plošné nálepkování odmítají.

Prostorové sítě ve Žďáru nad Sázavou jsou ovlivněné dojížďkou za prací i do vzdálených center vyššího řádu jako Brno či Jihlava. Kvůli absenci nemocnice ve Žďáru musí obyvatele dojíždět do blízkého Nového Města na Moravě. Neexistence velkého supermarketu na východě území nutí obyvatele jezdit na západ. Jako izolované se jeví sídliště Vodojem, jež je dopravně propojeno pouze ulicí Jamborova ze směru Novoměstské. Naopak přetížené je centrum města, které slouží jako spojovací dálková trasa na Havlíčkův Brod.

Žďár nad Sázavou tak čekají největší výzvy v podobě vybudování obchvatu kolem města, zlepšení obrazu lokality Stalingrad, péče o starší občany a v boji proti odchodu obyvatel z města.

Z dotazníkového šetření vyplynuli jako nejvlivnější aktéři v území společnosti ŽĎAS, a. s., Cooper Standard Automotive s. r. o. a stavební společnost PKS Holding. Tyto i další zkoumané společnosti vyjadřují zájem rozšiřování svých provozů. Jejich rozvoj je ovšem omezen zejména nedostatkem kvalifikované pracovní síly.

Z oblasti veřejné správy jsou podle občanů nejvlivnější zejména zastupitelé, rada a starosta. Zastupitelé prosazují v území zájmy svých občanů, kteří jim své názory mohou sdělovat různými nástroji. Mezi tyto nástroje patří například participativní rozpočet, aplikace Lepší místo nebo veřejná setkání zastupitelů s občany. Ovšem

objevily se i ty názory, že zastupitelé protěžují zájmy související s jejich koníčky, či místem bydliště (například při vytvářejí jízdních linek MHD).

V neziskovém sektoru vystupují svým významem zejména Oblastní charita Žďár nad Sázavou a Kolpingovo dílo České republiky, z.s. Tyto organizace mají široké pole působnosti a řadí se mezi nejaktivnější v oblasti služeb pro občany.

Odpověď na základní výzkumnou otázku – zda dochází ke shodě mezi názory na problémy a směřování městem a občany – není zcela jednoznačná. Úředníci města i zastupitelé více méně znají problémy svých občanů a mají potřebu jim vyjít vstříc. Avšak často je jejich snaha omezena pravomocemi, finančními prostředky a zákonnými normami. Důležitou roli hrají i priority dané politické reprezentace.

Každý občan má jako jednotlivec svoje osobní zájmy a potřeby. Úkolem města je dát tyto požadavky dohromady a vyjít vstříc co nejvíce obyvatelům. V praxi tak dochází ke střetu veřejných a soukromých zájmů. Když se lokální samospráva postaví k potřebám jedince negativně, může to vést k jeho rezignaci či nepřátelskému postoji.

Analyzované dokumenty města mají každý jiný účel a strukturu. Územní plán řeší prostorovou stránku města a funkční využití ploch. Mezi slabé stránky ÚP patří zejména jeho dlouhé projednávání. Ve Žďáru nad Sázavou vstoupil územní plán v platnost po pěti letech projednávání, a i tak se nepodařilo zapracovat všechny připomínky. ÚP tak zpomaluje proces rozvoje v území, což může být pro některé aktéry demotivující. Na druhé straně stojí nadřazený orgán územního plánování, který se snaží korigovat aktivity v území z pohledu celkového rozvoje města a delšího časového měřítka. Územní plán pak nemá velký prostor k potřebám jednotlivých občanů.

Strategie rozvoje slouží zejména k popisu celkové situace ve Žďáru nad Sázavou. Oproti územnímu plánování řeší i sociální a ekonomické otázky. Na základě analýzy strategie jsou stanoveny projekty v akčním plánu. Akční plán navrhuje jednotlivé projekty ke zlepšení života ve městě. Akční plán je velmi důležitým nástrojem rozvoje města, neboť na jeho základě se realizují projekty v území.

Zpracování územního i akčního plánu probíhalo ve Žďáru nad Sázavou téměř současně. Územní plán byl zpracován dříve, ovšem po dobu jeho připomínkování se tvořil akční plán a některé projekty se podařilo do územního plánu zanést. Ve větší míře na sebe tedy tyty dokumenty navazují, což je přínosné pro harmonický rozvoj území.

Žďár nad Sázavou má velké množství prostředků, které dávají obyvatelům možnost participace na veřejném životě. Z dotazníkového šetření však vyplývá nepřílišná informovanost určitých obyvatel, kteří si svůj názor utvářejí na základě kusých informací. Pro vzájemnou spolupráci je potřeba rychlý přístup všech věkových skupin k informacím.

Budoucí vývoj Žďáru nad Sázavou bude podmíněn zejména výsledkům nadcházejících komunálních voleb. Tímto způsobem si mohou občané zvolit tu politickou reprezentaci, která bude nejvíce odrážet jejich názory na směřování města.

8 SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY

8.1 Knihy a časopisy

BERAN, V. (1999): Strategie rozvoje území: Promítnutí do zadání ÚPD. ČVUT, Stavební fakulta, Praha, 75 s.

BERMAN, L., N. a kol. (1999): Strategické plánování a ekonomický rozvoj. Moderní obce, Praha: Economia, a. s., V. ročník, č. 3, s. 8.

BESEDA, J. (2010): Asanace náměstí ve Žďáru nad Sázavou jako přechodový rituál socialistické urbanizace. In: VACKOVÁ, B., GALČANOVÁ, L., FERENČUHOVÁ, S. ed.: Československé město včera a dnes. Masarykova Univerzita, Brno, s. 49-76.

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I. (2010): Rozvojové možnosti obcí. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 52 s.

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2011): Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Karolinum, Praha, 342 s.

BÚŠIK, J. (2006): Regionálny manažment a marketing. Ekonóm, Bratislava, 104 s.

DISMAN, M. (2009): Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele. Karolinum, Praha, 372 s.

DOBRUCKÁ, L., COPLÁK, J. a kol. (2007): Tvorba strategického rozvojového plánu obce. Univerzita Komenského v Bratislavě, Bratislava, 151 s.

DRUCKER, P. F. (2004): To nejdůležitější z Druckera v jednom svazku. Management Press. Praha 293 s.

FILKA, I., ŠVOMA, J. (1998): Stručné dějiny města Žďáru nad Sázavou. Regionální muzeum Žďár nad Sázavou, Žďár nad Sázavou, 162 s.

GOODALL, B. ed. (1987): The Penguin Dictionary of Human Geography. Penguin Group, Londýn, 509 s.

HAMPL, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. PřF UK, Praha, 147 s.

HEŘMANOVÁ, E. (2004): Regionální analýza, její postavení, historie, současnost, kritéria členění a hlavní používané přístupy. In WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Aleš Čeněk s.r.o., Plzeň, s. 167-173

HOLEČEK, J., BINEK, J., GALVASOVÁ, I., CHABIČOVSKÁ, K., SVOBODOVÁ, H. (2009): Obec a její rozvoj v širších souvislostech. GaREP Publishing, Brno. 98 s.

HRABALOVÁ, S. (2004): Teorie a praxe rozvoje měst a obcí. Masarykova univerzita, Brno, 93 s.

HÜBELOVÁ, D. (2014): Geodemografická analýza disparit kvality lidských zdrojů v České republice. Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií. Brno, 159 s.

KADEŘÁBKOVÁ, J., MATES, P., WOKOUN, R. (2004): Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 4. vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň, 448 s.

KUTSCHERAUER, A. (2013): Socioekonomická geografie a regionální rozvoj: regionální analýzy v přístupech socioekonomické geografie k regionálnímu rozvoji. VŠB-TU Ostrava, Ostrava, 132 s.

LIEDERMANN, M. a kol.: (1989): Žďársko ve fotografiích. Okresní národní výbor Žďár n. S., Žďár nad Sázavou, 160 s.

MAIER, K. (2004): Územní plánování. 2. přepracované vydání. ČVUT, Praha, 85 s.

MAIER, K. a kol. (2012): Udržitelný rozvoj území. 1. vyd. Grada, Praha, 253 s.

MAJEROVÁ, V., KOSTELECKÝ, T., SÝKORA, L. a kol. (2011): Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina. Grada, Praha, 221 s.

MUSIL, J. (1977): Urbanizace v socialistických zemích. Svoboda, Praha, 360 s.

NEJEDLOVÁ, D. (2009): Regionální politika EU a její priority. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Brno, 81 s.

NEWMAN, P, THORNLEY, A. (1996): Urban Planning in Europe: International Competition, National Systems and Planning Projects. London and New York, Routledge. 304 s.

PONIKELSKÝ, P. a kol. (2011): Organizace regionálního rozvoje. Vysoká škola regionálního rozvoje, Praha, 126 s.

REKTOŘÍK, J, ŠELEŠOVSKÝ, J. a kol. (1999): Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Masarykova univerzita, Brno, 140 s.

SVATOŠOVÁ, L. a kol. (2005): Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky. 1. vydání. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 156 s.

WOKOUN, R. (2008): Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Linde, Praha, 406 s.

WOKOUN, R. a kol. (2006): II. Část. Nástroje regionálního rozvoje. In: MATES P.,

WOKOUN R.: Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Linde, Praha, 352 s.

WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol: (2011): Základy regionálních věd a veřejné správy. Aleš Čeněk, Plzeň, 472 s.

ZEMEK, M., BARTUŠEK, A. (1974): Dějiny Žďáru nad Sázavou III. Musejní spolek, Brno, 444 s. + 192 s. obr. příl.

8.2 Elektronické nosiče a WWW stránky

Agentura pro sociální začleňování (2017): Strategický plán sociálního začleňování pro období 2016-2019, http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-zdar-nad-sazavou/strategicky-plan-socialniho-zaclenovani-mesta-zdar-nad-sazavou-2016-2019/download (30. 9. 2016)

ALBRECHTS, L. (2006): Bridge the Gap: From Spatial Planning to Strategic Projects. European planning studies, ročník XIV., č. 10, s. 1487–1500.[doi: https://doi.org/10.1080/09654310600852464/http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09654310600852464 (5. 11. 2017)]

Atelier URBI, spol. s.r.o. (2016): Územní plán Žďár nad Sázavou: Textová část – řešení, http://www.zdarns.cz/media/files/obce/NUP/zdarns/zprava_reseni.pdf (23. 6. 2016)

BÁRTA, J. (2016): Češi umí dělat tvrdě, ale ne chytře, říká šéf výrobce autosoučástek. iDNES.cz. Jihlava a Vysočina. http://jihlava.idnes.cz/rozhovor-se-sefem-cooper-standard-ve-zdare-nad-sazavou-janem-barakem-1gv-/jihlava-zpravy.aspx?c=A160819_2267417_jihlava-zpravy_mv (30. 9. 2016)

BENEŠOVÁ J. (2005) URBANISTICKÁ STUDIE STARÝ DVŮR, ŽĎÁR NAD SÁZAVOU, http://www.atelier-urbi.cz/texty/hotove_pdf/zdar_us_udaje_o_dile.pdf

BINEK, J., GALVASOVÁ, I. (2008): Interakce subjektů veřejné a podnikatelské sféry v prostorovém kontextu. Ekonomika a management, 2/2008. http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=eam&pdf=20.pdf (5. 11. 2017)

BRYMAN, A., BELL, E. (2007): Interviewing in Qualitative Research. http://www.comp.dit.ie/dgordon/Podcasts/Interviews/chap15.pdf (15. 12. 2017)

CEFT Group (©2017): Společnost CEFT převzala přední český strojírenský podnik ŽĎAS, http://cefceurope.com/2016/08/10/spolecnost-cefc-prevzala-predni-cesky-strojirensky-podnik-zdas/ (15. 11. 2017)

ČSÚ (©2013): Registr ekonomických subjektů, http://apl.czso.cz/irsw/dotaz.jsp

ČSÚ (©2017): Databáze demografických údajů za obce ČR.
Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2016).
https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0635.xlsx (12. 11. 2017)

ČSÚ (©2017): Historický lexikon obcí České republiky 1869-2011. Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-ceske-republiky-2001-877ljn6lu9 (12. 11. 2017)

ČSÚ (©2017): Historický lexikon obcí České republiky 1869-2011. Statistický lexikon obcí - 2013, *https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-lexikon-obci-2013-a8m6eyff20* (12. 11. 2017)

ČSÚ (©2017): Města a obce. Tab. Obyvatelstvo vybraných měst Kraje Vysočina podle pohlaví a jednotek věku k 31. 12. 2016,
https://www.czso.cz/documents/11268/56550847/Mesta_VYS_vek_16.xlsx/02a00d9f-d2bc-49a2-a9d1-e8013284aabd?version=1.1 (12. 11. 2017)

ČSÚ (©2017): Veřejná databáze – vše o území. Tab. Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti. https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__595209# (23. 6. 2016)

ČSÚ (©2017): Veřejná databáze. Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání,
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30261
(12. 11. 2017)

DAMBORSKÝ, M. (2007): O regionální politice a územním plánování. Urbanismus a územní rozvoj, 10, č. 4, s. 33-38. http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2007/2007-04/06_o_regionalni.pdf (5. 11. 2017)

GAREP (2017): Metodická podpora regionálního rozvoje: Koncepční dokumenty.
http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/koncepcni-dokumenty.html
(18. 12. 2017)

HÁLA, M. (2017): Puzzle jménem CEFT: Čínský a světový tisk o tajemné společnosti i jejím vlivu v ČR. HlídacíPes.org http://hlidacipes.org/puzzle-jmenem-cefc-cinsky-a-svetovy-tisk-o-tajemne-spolecnosti-i-jejim-vlivu-v-cr/ (30. 9. 2016)

HAVLÍČKŮV KRAJ (©2016): Havlíčkův kraj, o.p.s.: Místní akční skupina,
http://www.havlickuvkraj.cz/ (6. 8. 2017)

HLAVÁČEK, P. (2005): Institucionální a ekonomické aspekty pozice NNO v regionálním rozvoji. In: KLÍMOVÁ, V., VYSTOUPIL, J. ed.: VIII. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Masarykova univerzita v Brně, Brno, s. 55-60.

https://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/Sbornik2005.pdf (5. 11. 2017)

HRUŠKA, L. a kol. (2016): Strategie rozvoje města Žďáru nad Sázavou. PROCES – centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. Moravská Sázava, 135 s. http://www.zdarns.cz/media/files/strategie-rozvoje/dokumenty/Strategie_Zdar_KOMPLET_20_6_2016.pdf (6. 12. 2017)

JEŽEK, J. (2007): Management v místním a regionálním rozvoji a problémy jeho teoretického vymezení. Regionální studia, roč.1. č.1, s. 19-22. http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=40.pdf (5. 11. 2017)

JEŽEK, J. a kol. (2014): Regionální rozvoj. Západočeská univerzita, Plzeň, 122 s. https://zcu.cz/export/sites/zcu/pracoviste/vyd/online/Regionalni_rozvoj.pdf (5. 11. 2017)

JEŽKOVÁ, J., ZELENKA, M., KAMENÍK, M., TRUNKATOVÁ, Š., KOHOUTKOVÁ, A. (2017): SPRÁVNÁ RADNICE Manuál transparentní samosprávy 2017, Oživení, o.s. https://www.oziveni.cz/wp-content/uploads/2017/10/sr_web.pdf (9. 11. 2017)

LE CLAVERA, s.r.o. (©2012)*:* Kolping.cz, http://www.kolping.cz (18. 11. 2017)

MAŠOVÁ, L. (2016): Žďárští po letech schválili nový územní plán. Žďárský deník.cz, http://zdarsky.denik.cz/zpravy_region/zdarsti-po-letech-schvalili-novy-uzemni-plan-20160923.html (30. 9. 2016)

MAŠOVÁ, L. (2017): Žďár zaměstná lidi bez práce, https://zdarsky.denik.cz/zpravy_region/zdar-zamestna-lidi-bez-prace-20170317.html (28. 11. 2017)

MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2014-2016) Komunitní plán sociálních služeb města Žďáru nad Sázavou pro období 2014–2016, http://www.zdarns.cz/media/files/mestsky-urad/socialni/Komunitni_plan_2014_2016.pdf (30. 9. 2016)

MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2014-2016): Komunitní plán sociálních služeb města Žďáru nad Sázavou pro období 2014-2016. http://www.zdarns.cz/media/files/mestsky-urad/socialni/Komunitni_plan_2014_2016.pdf (18. 11. 2017)

MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2015): Aktivně pro Žďár, http://www.zdarns.cz/aktivne-pro-zdar/ (18. 11. 2017)

MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2015): Organizační schéma města Žďár nad Sázavou http://www.zdarns.cz/media/files/mestsky-urad/organizacni-schema.pdf (18. 11. 2017)

MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2015): Participativní rozpočet. http://www.zdarns.cz/aktivne-pro-zdar/participativni-rozpocet/ (15. 11. 2017)

MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2015): Starosta, místostarosta. http://www.zdarns.cz/samosprava/starosta-mistostarosta/ (18. 11. 2017)
MĚSTO ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (©2015): Z historie města, http://www.zdarns.cz/mesto-zdar/historie (6. 8. 2017)

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR (©2012-2016): Regionální informační servis – Obce – Žďár nad Sázavou, http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=595209 (22. 6. 2016)

MMR (2013): Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020, http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf (30. 6. 2017)

MMR, ÚÚR (2015): Politika územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje, Praha, Brno, 88 s. https://www.mmr.cz/getmedia/514b9dcb-4cf3-4ebc-9ef5-c9f5230c089c/2015_VI_26_Brozura_PUR_CR_ve_zneni_Aktualizace_c_1.pdf?ext=.pdf (5. 11. 2017)

MPSV (©2017): Integrovaný posrtál MPSD. Statistiky nezaměstnanosti. https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem (18. 11. 2017)

MUŽÍK, J. (2015): B.3.3.1.1 Města. In: ÚÚR: Principy a pravidla územního plánování. B Koncepce územního rozvoje České republiky, Brno, 30-59. http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaB/B3-20150113.pdf (30. 9. 2016)

PELCL, P., HAVRÁNEK, T., LEHMANNOVÁ, A., MARTÍNEK, J. (2008): Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice, Zpráva z výzkumného projektu 2007-2008. Centrum pro komunitní práci, Plzeň, 63 s. http://regionhranicko.cz/dokumenty/aktuality/Metodika_dobre_praxe_MAS(268).pdf (5. 11. 2017)

PORSCH, J. (2003): Počátky industrializace na Žďársku ve světle nových výzkumů. Lidé města, Urban People, 5, č. 11. http://lidemesta.cz/archiv/cisla/5-2003-11/pocatky-industrializace-na-zdarskuve-svetle-novych-vyzkumu.html (21. 6. 2016)

POSTRÁNECKÝ, J. (2010): Regionální politika a regionální rozvoj v České republice. Urbanismus a územní rozvoj, 13, č. 5, s. 10-16.

https://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/03_regionalni.pdf

PROCES – centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. (2016): Strategie rozvoje města Žďáru nad Sázavou – Akční plán 2016–2020. http://www.zdarns.cz/media/files/strategie-rozvoje/dokumenty/Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_2016-2020_final.pdf (30. 9. 2016)

PTÁČKOVÁ, Z. (2017) Staneme se centrem talkového lití zinku, říká jednatel Hettichu ČR. Žďárský deník.cz https://zdarsky.denik.cz/podnikani/staneme-se-centrem-tlakoveho-liti-zinku-rika-jednatel-hettichu-cr-20170624.html (18. 11. 2017)

PŮČEK, M. (2009): Strategické versus územní plánování. Urbanismus a územní rozvoj, 12, č. 1, s. 3-8. http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-01-02/02_strategicke.pdf

Rada města Žďár nad Sázavou (2014): Programové prohlášení rady města Žďáru nad Sázavou na volební období 2014-2018. http://www.zdarns.cz/media/files/Programove-Prohlaseni-RM-2014.pdf (5. 11. 2017)

REKONSTRUKCE STÁTU (©2013): O projektu – Rekonstrukce státu - 9 protikorupčních zákonů, které nám 20 let chyběly, http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs/o-projektu (18. 11. 2017)

SURVIO (©2012-2017): Regionální rozvoj ve Žďár nad Sázavou. Náhled dotazníkového šetření online formou. https://www.survio.com/survey/d/A7Z9K6P0X8Y8X4E0A(11.12.2017)

SOTARAUTA, M. (2004): Strategy delevoplment in Learning Cities. Sente Working papers. č. 8. s. 16-20 https://pdfs.semanticscholar.org/b997/010e824d4c7c93585a50cbff4a6c5b2d1f13.pdf (18.12.2017)

ŠINDLEROVÁ, V. (2016): Aktualizace č. 3 Zásad Územního Rozvoje Kraje Vysočina. HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o, Praha, 305 s. http://extranet.kr-vysocina.cz/download/odbor_uzemni/zur3/2_Aktualizace_3_ZUR_KrV_oduvodneni/1_textova_cast/II_Textova_cast_oduvodneni_016_08_11.pdf (5. 11. 2017)

TOKOZ a.s. (©2017): Tokoz: o firmě, http://www.tokoz.cz/zv-o-firme-historie (13. 6. 2016)

ÚÚR: (© 2001-2017): Vybrané pojmy urbanistické kompozice, https://www.uur.cz/default.asp?ID=4738 (6. 8. 2017)

ZDAR, a.s. (© 2012): http://www.zdar.cz/o-nas (18. 11. 2017)

Žďárský deník (2008): Zpět v čase… Žďár nad Sázavou https://zdarsky.denik.cz/zpravy_region/zpet_zdar20080115.html (18. 11. 2017)

ŽĎAS, a.s. (©2017): ŽĎAS: Historie. http://www.zdas.com/cs/ (26. 6. 2017)

ŽIJEME ŽĎÁREM (©2013): Prohlášení o podpoře rekonstrukce Žďáru, http://zijemezdarem.cz/wp-content/uploads/2014/03/RekonstrukceZdaru-tisk.pdf (18. 11. 2017)

Právní normy

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů

PŘÍLOHY

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příl. 1: Dotazníkové šetření mezi občany Žďáru nad Sázavou
Příl. 2: Semistrukturované rozhovory s představiteli veřejné správy
Příl. 3: Semistrukturované rozhovory s představiteli podnikatelského sektoru
Příl. 4: Územní plán Žďár nad Sázavou ve formátu A3

Příl. 1: Dotazníkové šetření mezi občany Žďáru nad Sázavou

Dobrý den, tento dotazník bude součástí diplomové práce, zaměřené na výzkum regionálního rozvoje ve Žďáru nad Sázavou. Většina otázek je testová, vyplnění Vám zabere několik minut. Všechny odpovědi jsou anonymní. Předem děkuji za Váš čas a přeji pěkný den!

---

1. **Uveďte prosím přibližnou adresu vašeho bydliště (městská část/ulice).**

……

2. **Vyplňte, prosím Vaši věkovou kategorii.**

- ☐ 15-24
- ☐ 25-34
- ☐ 35-44
- ☐ 45-54
- ☐ 55-64
- ☐ 65 a více

3. **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

- ☐ Základní a neukončené
- ☐ Středoškolské bez maturity
- ☐ Středoškolské s maturitou
- ☐ Vyšší odborné vzdělání
- ☐ Vysokoškolské

4. **Jaká je vaše ekonomická aktivita?**

- ☐ Zaměstnanec
- ☐ Zaměstnavatel
- ☐ Bez zaměstnání
- ☐ Student
- ☐ Důchodce
- ☐ S vlastním zdrojem obživy

---

5. **Co považujete za největší problém v místě vašeho bydliště?**

……
……

6. **Co by bylo dle Vás nejvíce potřeba, aby se v místě vašeho bydliště vybudovalo, opravilo, vyřešilo?**

……
……

7. **Co považujete za nejvýznamnější realizovaný projekt města v posledních letech?**

……
……

8. **Do kterých z vybraných oblastí, byste směřovali finanční prostředky města?**

- ☐ Bytová výstavba
- ☐ Rozvoj sociálních služeb
- ☐ Snížení nezaměstnanosti
- ☐ Zlepšení dopravy
- ☐ Zvýšení bezpečnosti
- ☐ Podpora drobného a středního podnikání
- ☐ Cestovní ruch
- ☐ Rozvoj školství
- ☐ Rozvoj zdravotnictví
- ☐ Rozvoj možností pro volný čas
- ☐ Rozvoj služeb
- ☐ Výstavba průmyslové zóny

9. Jste spokojeni s nabídkou zaměstnání ve městě Žďár nad Sázavou?
(na škále 1-5, kde **1** - velmi spokojen, **5** – velmi nespokojen)

1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ 4. ☐ 5. ☐

10. Jak Jste spokojeni s celkovým vzhledem města?

1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ 4. ☐ 5. ☐

11. Znáte schválený územní plán města? Ano Ne

a. Pokud Ano, řeší nejdůležitější otázky územního rozvoje? (Případně rozepište)

- ☐ Ano
- ☐ Spíše ano
- ☐ Nevím
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne

……

12. Kdo má dle Vašeho názoru největší vliv ve Žďáru nad Sázavou?

.....

13. Jak jste spokojeni s činností zastupitelstva města v oblasti celkového rozvoje a směřování města? (na škále 1-5, kde **1** - velmi spokojen, **5** – velmi nespokojen)

1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ 4. ☐ 5. ☐

14. Co byste vzkázali starostovi/zastupitelstvu?

……
……

Příl. 2: Osnova rozhovoru s představiteli veřejné správy

Objektivní realita a subjektivní faktor v regionálním rozvoji na příkladu města Žďár nad Sázavou

Semistrukturované rozhovory

Odbor územního rozvoje a plánování

1. Vaše město má zpracovaný strategii rozvoje z roku 2016,
    a. Jaká byla motivace zpracování tohoto dokumentu? (výhradně z důvodu rozvoje města, či v rámci nějaké dotace?)
    b. Do jaké míry je pro vás akční plán závazný?
    c. Jakým způsobem probíhá aktualizace akčního plánu?

2. Jaké jsou nejvýznamnější problémy související s územním plánem?
    a. Jak se stavíte k otázce obchvatu?
    b. Co by urychlilo proces tvorby ÚP?

3. Dokážete zhodnotit, zda na sebe dané dokumenty navazují?
    a. Jsou mezi nimi nějaké konflikty?

4. Jak probíhá komunikace s občany v oblasti spolupráce na řízení města?
    a. Jak pracujete se sekcí Dotazy a náměty, jež posílají občané na stránkách města?
    b. Myslíte si, že dokážete spolupracovat na rozvoji spolu s občany?

5. Jak spolupracujete s největšími místními zaměstnavateli?
    a. Například při tvorbě nových pracovních míst, vzdělávání atd.
    b. Snaží se město lákat nové investory v jiném odvětví, než převládající strojírenství?

6. Jakým způsobem bojujete proti odchodu zejména mladých obyvatel města?

7. V jaké fázi je projekt Zelené páteře města?

8. Co považujete za největší problém ve městě vy?

Příl. 3: Osnova rozhovoru se zástupci podnikatelské sféry

Objektivní realita a subjektivní faktor v regionálním rozvoji na příkladu města Žďár nad Sázavou

Zaměstnanci společnosti ŽĎAS, a.s., Cooper-standart Automotive CR, s.r.o.

1. Jaké je převládající zaměření Vaší společnosti?

2. Jakou strukturu zaměstnanců Vaše společnost zaměstnává?
    a. Zejména z hlediska vzdělání.
    b. Z hlediska dojížďky

3. Spolupracujete s místními středními školami?

4. Jaká je pozice vaší společnosti na trhu práce?
    a. Potýkáte se s dostatkem/nedostatkem pracovních sil?
    b. O jaké pozice je největší/nejmenší zájem?

5. Je dle Vašeho názoru dnešní poloha podniku ve městě vyhovující?

6. Jaká je spolupráce s městem?
    a. Byly nějaké investiční pobídky při vstupu na území města?
    b. Sponzorujete nějaké neziskové organizace ve městě?

7. Angažuje se Vaše společnost na občanském životě ve Žďáru nad Sázavou?
    a. Podílíte se na pořádání či sponzorování nějakých akcí?

8. Má Vaše společnost budovou občanskou infrastrukturu?
    a. Hřiště, zastávky, byty?

9. Jaké odbytové a nákupní sítě vytváří společnost v území?
    a. Dodavatelé a subdodavatelé, sklady
    b. S jakými dalšími firmami spolupracujete

10. Největší problémy současné, s nimiž se potýkáte.
    a. Ekonomické, z hlediska zaměstnanců, atd.

11. Dokážete odhadnout budoucnost směřování vaší firmy?
    a. Plánuje se rozšíření provozu, změna umístění…
    b. Jaké jsou další záměry – rozvoj, inovace, vzdělávání zaměstnanců

Příl. 4: Územní plán A3

GRAFICKÁ LEGENDA

stav	návrh	úz. rezerva	Plochy s rozdílným způsobem využití
BH	BH		bydlení - v bytových domech
BI	BI		bydlení - v rodinných domech - městské a příměstské
BV	BV		bydlení - v rodinných domech - venkovské
RI	RI		rekreace - rodinná (individuální) rekreace
RZ	RZ		rekreace - zahrádkové osady
RH	RH		rekreace - plochy hromadné rekreace
RX			rekreace - se specifickým využitím
OV	OV		občanské vybavení - veřejná vybavenost
OK	OK		občanské vybavení - komerční zařízení plošně rozsáhlá
OM	OM		občanské vybavení - komerční zařízení malá a střední
OS	OS	(OS)	občanské vybavení - tělovýchovná a sportovní zařízení
	OX		občanské vybavení se specifickým využitím
OH			občanské vybavení - hřbitovy
			veřejná prostranství (bez kódu)
SC	SC		plochy smíšené obytné - centrální
SM	SM	(SM)	plochy smíšené obytné - městské
SV	SV		plochy smíšené obytné - venkovské
DS	DS		plochy dopravní infrastruktury - silniční
DZ			plochy dopravní infrastruktury - železniční
TI	TI		technická infrastruktura - inženýrské sítě
VL	VL		výroba a skladování - lehký průmysl
VD	VD		výroba a skladování - drobná a řemeslná výroba
VZ			výroba a skladování - zemědělská výroba
ZV	ZV		zeleň - veřejná
ZS			zeleň - soukromá a vyhrazená
ZO	ZO		zeleň - ochranná a izolační
ZP	ZP		zeleň - přírodního charakteru
VV			plochy vodní a vodohospodářské
NZ.1			plochy zemědělské - orná půda
NZ.2			plochy zemědělské - trvalé travní porosty
NL	NL		plochy lesní
NP			plochy přírodní

stav	návrh	DOPR. INFRASTRUKTURA
		koridory pro homogenizaci silničních tahů
		hlavní pěší trasy
		vlečka

		ÚSES
	NRBK	nadregionální biokoridor
	RBK	regionální biokoridor
	RBC	regionální biocentrum
	LBK	lokální biokoridor
	LBC	lokální biocentrum

PODMÍNKY PROST. USPOŘÁDÁNÍ

stav	návrh	úz. rezerva	
			plochy k revitalizaci
			plochy přestavby
	I. etapa		etapizace, hranice etap výstavby
	Z69		hranice a označení zastavitelných ploch
			hranice zastavěného území obce
			hranice katastrálních území
...//4			výšková hladina zástavby (vyjádřená maximálním počtem podlaží)
OV/VPS			občanská vybavenost - veřejně prospěšné stavby

Záznam o účinnosti:	ÚZEMNÍ PLÁN ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
Správní orgán, který ÚP vydal:	Zastupitelstvo města Žďáru nad Sázavou
Číslo jednací:	Datum vydání: Datum nabytí účinnosti:
Pořizovatel: MěÚ Žďár nad Sázavou Odbor rozvoje a územního plánování	Otisk úředního razítka:
Oprávněná úřední osoba: Ing. Irena Škodová, vedoucí odboru	Podpis:

HLAVNÍ VÝKRES

URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ	ZÁS. EL. ENERGIÍ, SPOJE	VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A ZÁSOBOVÁNÍ PLYNEM	ZPRACOVATEL		
ING. ARCH. JANA BENEŠOVÁ	ING. JAROSLAV OPAT	ING. VÍTĚZSLAV VANĚK	ATELIER URBI spol. s r.o. URBANISTICKO - ARCHITEKTONICKÁ PROJEKČNÍ KANCELÁŘ CHOPINOVA 9, 623 00 BRNO TEL./FAX: 547 221 410		
DOPRAVNÍ ŘEŠENÍ	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY, ŽP	ZÁBOR ZPF	DIGITÁLNÍ ZPRACOVÁNÍ	POŘIZOVATEL	MěÚ Žďár n. Sázavou
ING. ROSTISLAV KOŠŤÁL	ING. HANA ZEMANOVÁ	ING. HANA ZEMANOVÁ	ING. HANA ZEMANOVÁ ROMAN STANĚK	ZAKÁZKOVÉ Č.	11 - 03 - 05
				DATUM	září 2016
AKCE územní plán Žďár nad Sázavou			ČÍSLO PARÉ	MĚŘÍTKO	1 : 5 000
				ČÍSLO VÝKRESU	2A